

Ana Chelariu
Nina Ceranu

LIBERTĂȚILE BUFNIȚEI

Mai dă-mi un e-mail de viață

CUVÂNT ÎNAINTE

Paginile care urmează acestor şiruri de întâmpinare alcătuiesc ceea ce s-ar putea numi un roman epistolar – specie subtilă, mult gustată în anumite momente şi-n anumite medii. Cu precizarea că structura, convenţia acestui mod de a face proză s-au adaptat, în cazul de faţă, spontan, împrejurărilor vieţii moderne. Resuscitarea unui tipar străvechi (ce părea definitiv clasat) este un semn incontestabil de originalitate. Libertăţile bufniţei (titlu enigmatic) ne înfăţişează poate cea mai senină şi mai dureroasă dintre singurătăţi: singurătatea împărtăşită prin scris (numai prin scris).

Concret, despre ce este vorba? Doamna Nina Ceranu, prozator cunoscut, şi doamna Ana Chelariu, specialist în folclorul românesc, stabilită de vreme îndelungată dincolo de ocean, s-au descoperit, întâmplător (dar întâmplare nu există!), pe Internet şi, de atunci, corespondează. Îşi scriu una alteia despre orice (lucruri indiferente, acele adiafora ale stoicilor, din care, în fond, ne este ţesută existenţa), îşi scriu zilnic, spun ce fac şi ce gândesc, îşi cer şi îşi dau sfaturi, îşi adresează reciproc întrebări, se admonestează, neliniştite, când vreuna întârzie cu epistola de răspuns ş.a.m.d.

Ce anume le uneşte? Ce forţă le ţine atât de aproape şi le determină să-şi fie, una-celeilalte, atât de necesare? O stihie teribilă: distanţa. Faptul că cele două personaje ale insolitului roman epistolar se cunosc doar din fotografii (expediate pe aceeaşi cale ca şi scrisorile) conduce la eliberarea lor de orice reziduuri conjuncturale, de diformităţile imanenţei, şi le obligă să rămână numai conştiinţe, numai (auto) mărturisire. Ca urmare, dialogul lor, epurat de zgura materială a cotidianului (fiindcă acesta a fost sublimat integral în limbaj), seamănă foarte tare cu monologul. Cu un monolog pe care eul îl rosteşte în intimitatea sa cea mai profundă. Aşa se face, între altele, că întâmplările curente, mărunte, că necazurile sau bucuriile diurne capătă o aură de mister, că, uneori, se aseamănă visului (şi el prezent, în savuroase relatări). În fond, asistăm la un fel aparte de confesiune, între două persoane care, prin forţa lucrurilor, sunt constrânse să se cunoască exclusiv prin suflet. Spaţiul, tiranic, le separă. Tot ce le stă la îndemână este timpul. Şi atunci, ambele îl devoră, temându-se, parcă, de ireversibilitatea lui. În acest chip, se construieşte, treptat, o carte

întemeiată pe tensiunea dintre căutare şi găsire (mai exact: pe căutarea identităţii în alteritate, şi pe intuiţia că, la limită, identitatea şi alteritatea se topesc în atotcuprinderea duhului). Probabil de aici decurge şi frisonul tainic ce animă textul.

Să urmărim, aşadar, povestea – clară şi emoţionantă – a doua suflete care se caută, şi se tot caută, tocmai fiindcă s-au găsit din prima clipă.

EUGEN DORCESCU
2002, martie

LIBERTĂŢILE BUFNIŢEI
Mai dă-mi un e-mail de viaţă

8 martie 1999

Dragă Anca.

Îţi spui, poate, că era şi timpul să-ţi răspund. Aşa este. Doar că sunt într-o stare de depresie. Ai zice că primăvara pentru asta e trimisă, să ne aducă aminte cât de trecători ne aflăm prin viaţă. Ce folos că acest anotimp vine de vreo patruzeci şi ceva de ani, dacă niciodată nu l-am simţit ca atare?

De acum încolo sunt slabe speranţele să am una doar a mea. Pe aici, încă se mai sărbătoreşte o zi (aiurea!) a femeilor (de altfel, în restul anului înrobite!). Mi se pare desuet. Şi fără sens. Bărbaţii, majoritatea, nu dau doi bani pe condiţia noastră, de egale ale lor.

Feminismul e lozincard, şi promovat de femei frustrate. În parlamentul nostru sunt doar câteva. Era o perioadă (dar ce departe e acel timp), când cineva avea tot interesul să pună femeia în faţă, şi culmea s-o şi facă responsabilă de acţiuni de care ea, săraca, nu este în stare. Deci, te felicit, femeie-şef! Eu sunt doar şefa mea şi-a unui cârd de găini pe care le hrănesc, dar şi ele îmi dau ouă, a unei pisici, a unui câine… Puţin, nu? Dar, pentru mine, destul.

Editura ar merge bine, doar că nu am timp şi nici finanţe să scot lucruri grozave. Spre mine se îndreaptă săracii. Sunt mulţumită din acest punct de vedere, doar că paranoia, pe care acum mi-o descopăr, a început să mă macine. Aşa-i că dacă mi-am diagnosticat boala, mai am o şansă de vindecare? Asta mă bucură şi mă ajută să umblu mai mult la

„umanism”.

Îţi doresc tot binele din lume, pe acolo pe unde te afli.

Apropo: Nişte tipi din England, International Biographical Centry, Cambridge, contra unei, deloc neglijabile, sume de 85 lire Sterling for US $ 150 ar dori să mă facă (diplome, medalii, tot tacâmul cum ar veni) „Omul mileniului”. Ce părere ai de chestia asta?

N-ar fi nimic, dar cum eu n-am răspuns, mi-au trimis deja vreo trei scrisori. Le-aş cere să-mi sponsorizeze lansarea asta, mai ales că mi-au greşit numele, sexul şi adresa.

Asta e!

Cu bine, într-o primăvară numai a ta.

Nina

---

8 martie 1999

Dragă prietenă.

Văd că eşti deprimată. Ortografia ta e mai curioasă şi, cum nu avem diacritice, unele cuvinte le ghicesc. Nu e neapărat adevărat că, dacă îţi recunoşti boala, eşti salvat. Numai că o poţi comunica mai bine doctorului care oricum nu are nici cea mai vagă idee ce e cu noi. În ce priveşte feminismul, eu am deja o opinie diferită şi foarte, foarte proastă despre aceste femei care mai bine îşi băgau ceva mai deştept în cap. Noi nu suntem egale cu El şi nu putem fi de la Dumnezeu. Această mişcare generată de lesbiene ne-a adus o mulţime de necazuri, ne-a forţat să facem faţă unor greutăţi de care nu suntem nici responsabile, nici pregătite. Aici, cel puţin, cele mai tari „feminazis” sunt lesbiene. Egalitatea ar fi bună dacă şi dumnealor bărbaţii ar fi în stare să accepte aşa ceva. Dar ei tot în frunte stau şi noi alergăm cu un pas foarte rapid să-i prindem din urmă, şi ne e foarte greu. Nu cunosc răspunsul la această problemă. Matriarhatul ar fi poate o soluţie. Ştii că pe vremea aceea, când pe teritoriul României, acum 3.000 de ani BC era matriarhat, nu existau arme? Arheologii nu au găsit niciun fel de obiect care să semene a fi armă! Şi, totuşi, femeile sunt cele mai aprige duşmance când se urăsc între ele…

Nu vreau să te dezamăgesc, dar când o companie îţi cere bani să te publice undeva nu e un semn bun, e foarte practicat aici acest sistem, aşa îşi fac ei bani de publicare. Dacă sunt interesaţi, să te

publice fără bani!

Aceste Directory sunt ştiute ca fiind plătite de către cei listaţi şi nu sunt privite cu încredere. Acum se poate ca eu să fi înţeles greşit ce ai spus.

Ştiu asta şi de la mine şi mai ales de la Ş… care a fost întrebat mereu de edituri pentru artişti. Dar dacă ai interes să faci publicitate editurii, e altă problemă. Ar fi o idee, dar e de preferat o publicitate făcută mai pe acasă.

Săptămâna asta am fost la un seminar de Web page şi sper să fiu în stare să creez o pagină unde să listăm edituri din România. Am însă experienţe proaste cu editura la care publică Ş., de exemplu, unde un coleg de-al lui, american, a trimis bani să-i cumpere o carte şi nu a primit nimic, vreo cinci, şase luni!

Deci, dacă aş face reclamă ar trebui să am şi convingerea onorării comenzilor!

Eu nu mai am timp acum să fiu întoarsă pe dos: fetiţa mea mă plimbă prin toată regiunea, ba pe la fete, ba pe la băieţi şi pe la partiuri, pentru că ea nu conduce încă. Şi am şi conferinţa asta coming up. Ai găsit ceva cu Iorgovan? Îmi trebuie o culegere de legende sârbe. Ştiu că au legenda, dar nu ca Iovan, ci ca Sf. Gheorghe.

În aceeaşi ordine de idei, e posibil să găsesc un traducător de engleză la un preţ convenabil? Vreau să-mi facă un draft la basmele lui Şeineanu. Dacă ştii pe cineva…

Noi avem numai un căţel, care e tare drăguţ, un cocker negru, dar cam agitat. Are urechile blegi, cum a cerut prinţesa, şi deci face infecţii tot timpul şi nu aude prea bine.

Ţi-am scris o grămadă. Ia nişte vitamine şi curaj găină… că de-abia începe…

Best, Anca

Martie 24 1999

Dragă Anca.

Iar aştept cam de multicel un cuvânt de la tine. Ai ceva necazuri, sau şi pe tine te afectează trecerea asta spre primăvară? Pe la noi, ca şi-n toată Europa, sunt inundaţii mari. Nu scăpăm de un necaz şi dăm de altul. Mă înfricoşează dezlănţuirea asta a forţelor naturii.

E seară, spre ora 22, şi eu încă n-am ajuns acasă. Şi locuinţele vor fi lacustre. Azi am găsit o adresă de revistă literară pe Internet. Poate o ştii, dar ţi-o mai dau şi eu. Este făcută de românii care au plecat din ţară. Scrie-mi, ca să mai iau şi eu legătura cu lumea largă.

Vă doresc numai bine, ţie şi soţului tău.

Nina

Martie 28 1999

Nina.

Mulţumesc pentru web site; nu îl ştiam. Nu-ţi scriu aşa de des, pentru că mă gândesc că eşti poate ocupată. Eu sunt în mare vârtej, fiindcă am meeting săptămâna viitoare cu şefii mei şi trebuie să am gata şi un raport la stat cu toate întâmplările de anul trecut de la bibliotecă, ce cărţi au circulat, câte am cumpărat, câţi bani am cheltuit etc., şi am mult de lucru. Ai zice că stau bine aici, dar numai eu ştiu câte am pe cap. Şi, apoi, aşa m-am săturat să nu pot să lucrez pentru mine; trebuie să trimit un abstract pentru o conferinţă în aprilie, şi nu ştiu ce să fac, nu ştiu dacă o să am gata Iovan, şi dacă vreau să-l prezint la New York în cadrul SRS, sau dacă n-ar trebui să-i dau drumul pe ape mai tumultuoase, la o revistă prestigioasă. Am trimis ceva la Revista de Tracologie, în Bucureşti, şi cei de acolo nici măcar nu mi-au răspuns dacă au primit lucrarea! Am mai trimis ceva la Revista de Etnografie şi Folclor, unde mi s-a cerut, astă-vară, când am fost pe acolo, să scriu ceva despre Sfântul Valentin, care a invadat România cu comercializarea… Nici de acolo nu am niciun răspuns, şi nici nu am primit vreo revistă la care m-am abonat atunci, pe loc! Tu, care eşti mai aproape de gândirea lor, poţi să-mi explici aceste întâmplări? Am vrut să le trimit un dolar cu care să-şi cumpere timbre, că poate de aia nu-mi răspund! Dar soţul meu, care e un drăguţ şi un pacifist, m-a potolit. Poate că eu deja am uitat şi nu mai înţeleg sistemul de gândire… Pentru mine e la mintea cocoşului ca o instituţie de prestigiu să aibă decenţa să răspundă măcar un cuvinţel. Şi când te gândești că am scris la recomandarea doamnei academician B. Ei, acum ştii ce fac. Dar tu? Mai scrii? Sau altfel spus: mai ai timp să scrii? Îmi pare rău de inundaţii, „sfârșitul lumii, maică”! Voi ce o să faceţi de revelionul 2000?

Am aici cinci nebuni de subalterni, care se uită chiorâş unii la

alţii şi eu trebuie să-i ţin în frâu. Ai crede că natura umană e diferită în alte părţi… Aş! E poate mai rău. Nu sunt în formă astăzi. Mai vorbim.

Pa, Anca

19 aprilie 1999

Dear Nina.

Cristos a înviat!

Mii şi mii de scuze că nu ţi-am trimis acest mesaj mai din timp. Am fost de fapt foarte amărâtă în mine, pentru că nu ştiu cum să reacţionez la situaţia din regiune, mai exact, mi-a fost frică de reacţia oamenilor, deşi eu personal nu am nicio vină. Din păcate, nu putem nici măcar să vorbim… Totul e o farsă urâtă… De fapt asta e ce mă doare. Oricum, sper că aţi avut un Paşte liniştit. Noi vă dorim numai bine, din toată inima.

Nina, te rog, răspunde-mi, sau te-am speriat cu antifeminismul meu? Nu e chiar aşa de puternic, şi sunt deschisă discuţiei. Bietele femei, au totuşi de suferit, oricum ai suci-o.

Numai bine, Anca

9 mai 1999

Dragă Anca.

Cred că eşti ocupată, dar chiar să nu-mi scrii niciun rând?! Nici tu, nici părintele Theodor Damian (tot de-aci), nici domnul Virgil Untilă din Toronto. Mă surprinde perdeaua de tăcere. Poate, totuşi…

Aştept. Încă mai aştept.

Nina

11 mai 1999

Nina.

Credeam că ţi-am răspuns la mesajul din aprilie 20. Deci, nicio lună… Dar ai dreptate! Eu am, aici, la fiecare început de lună, o şedinţă cu grupul de oameni care reprezintă municipalitatea şi trebuie să le prezint un raport cu ce s-a mai întâmplat în bibliotecă, activităţi, buget

etc. Această şedinţă îmi cam scoate peri albi, pentru că ei sunt nouă iar eu una şi nici care nu ştie ce e aia o bibliotecă şi cu ce se mănâncă. Tot ce vor să ştie e câţi bani s-au cheltuit şi pe ce. În plus, la ultima şedinţă mi-au cerut să le măresc programul de lucru lucrătorilor mei cu patru ore pe săptămână, fără plată. Îţi dai seama că oamenii au făcut scandal la Uniune, iar eu am fost la mijloc; se uitau urât la mine de parcă aş fi fost vinovată.

Am avut o lună de groază, am fost tare depresată, nu mai am deloc chef de serviciul ăsta, însă am de trimis un copil la colegiu, şi am de plătit o casă, nemaivorbind de asigurarea socială care, dacă nu o am, pot să mor fără doctori.

Aşa că nu prea îmi arde de nimic. Mai mult, mă gândesc serios la cartea pe care trebuie să o scriu despre mitologia românească şi, spre disperarea mea totală, am început prin a lectura ceva în domeniu… Ai citit vreo pagină din „Mitologia Românească”? Te iei cu mâinile de cap, ce stil, ce amestecătură de informaţii, ce lipsă de subnote, de surse, de datări, of, Doamne, ce stil de scriere, atât de obositor!!! Te rog mult de tot citeşte câteva pagini ca să văd dacă eu nu mi-am pierdut complet minţile, pentru că stilul englezo/american este extrem de concis, cu propoziţii foarte scurte, dar, în acelaşi timp, poate fi considerat şi sărăcăcios… Pe de altă parte, stilul folosit întrece orice răbdare, toate trebuie să fie în trei adjective… luna e albă, luminoasă şi mare, casa e largă, roşie şi liniştită. Numai aşa o ţine, doar că foloseşte cuvinte bombastice, afirmă lucruri pe care nu are de unde să le ştie… Well, am ghinion că acum nu sunt în apele mele şi nici nu pot să lucrez cu aşa un material. Trebuie să vin cu o metodă nouă de abordare a subiectului, pe care o am în cap, metoda comparativistă, care e foarte ignorată în ţară, nu mă întreba de ce.

Destul cu văicăreala!

Fetiţa mea a făcut ieri 16 ani, şi vineri avem un party mare, cu mulţi copii, şi dans, şi vai de popoul nostru.

Sper ca lucrurile să se potolească curând pe la vecinii noştri, şi sper că tu eşti OK.

Nu mai fi aşa artistă, adică aşa supărăcioasă, am unul în casă, şi mi-e de ajuns.

Toate bune!

Anca

25 mai 1999

Nina dragă.

Ei, acuma nu mai poţi spune că eu tac mereu… Iaca şi tu taci de o vreme bună. Dar trebuie că aşa sunt scriitorii, mai gânditori… Ştiu, am unul în casă şi e destul de convingător… Nu prea am ce să-ţi scriu decât că se apropie vara, fetiţa mea azi începe prima lecţie de condus, aşa e aici, tinerii cum fac 16 ani, cum gata, nu au în cap decât cum să facă să se suie la volan; noroc că un an de zile trebuie să conducă cu un adult în maşină. Deci, mai am până când o să trebuiască să scot o sumă mare din pungă ca să iau o maşină uzată pentru ea. Am corectat usată în uzată, vezi că am tendinţa să folosesc's pentru z, şi sh pentru ş. Trebuie că tu îl iubeşti pe autorul Mitologiei şi te-ai supărat pe mine. Sau poate că te-ai apucat să-l citeşti ca să mă verifici. Aiurea, ştiu că nu ai timp, ca toată lumea.

Am citit o carte care nu e rea; eu nu citesc aşa numitele bestsellers, care sunt în general prostii, dar asta nu a fost rea, ceea ce e cam rar aici. Se cheamă „Orele" („The Hours") de McCormick, şi pleacă de la Virginia Woolf; în primul capitol (capitolele aici sunt de 5 pagini, e o tehnică de a scrie ca să nu obosească cititorul), începe, deci, VW, care se duce în râu cu buzunarele pline de pietre… sinuciderea… Apoi urmăreşte două alte femei şi viaţa lor în decursul aceleiaşi zile, una prin 1960, alta acum, şi cea a Virginiei Woolf, totul pe Mrs. Dollowey fundal. Eu am uitat să fac critică sau să povestesc frumos. Dar am citit-o până la capăt, ceea ce e un mare succes. E rândul tău să scrii.

Sănătate şi pace!

Anca

27 mai 1999

Anca dragă.

Iartă-mă că nu ţi-am scris până acum, dar, luată cu grijile, n-am mai îndrăznit să te încarc şi pe tine cu ele. Vorbeşti despre V? Mă faci să râd! Nu prea îmi place nici mie stilul! Nu că ar fi fost cumva… dar, ai dreptate, nu e nici pe gustul meu. Prea a vrut să cuprindă totul sub cupola ştiinţei sale. Eu ştiu un lucru: resursele umane sunt limitate.

Ce coincidenţă: şi eu acum învăţ să şofez, dar ştii tu cum e aici, cu mult mai complicat. Când voi sta cu acel poliţist lângă mine, atunci o să văd pe dracu'! De-abia atunci o să-mi dau seama de ce sunt în stare. O să uit tot ce-am reuşit să învăţ cu mare trudă. Şi drumurile noastre desfundate n-o să-mi fie nici ele favorabile.

Aici se coc căpşunele şi cireşele, dar poluarea în aer e aşa de mare, că nu-mi mai vine nici să respir. Din cauza bombardamentelor, chiar dacă nu se recunoaşte, atmosfera e ca un sac pe care-l scuturi. Mergeam deunăzi pe malul Dunării, pe lângă Turnu Severin: Era seară, şi pe malul celălalt, altă dată, ochiul meu, avid de frumos, trecea cu plăcere peste salba de lumini între Poarta de Fier 1 şi Poarta de Fier 2. Poveştile cu sate în beznă, din copilărie, revin acum, la maturitatea pe care am visat-o luminoasă. Sârbii, pe malul celălalt, nu mai aprind luminile! În curând nici noi?! Nu poţi să condamni un popor întreg pentru o mână de inşi iresponsabili (dacă sunt iresponsabili şi dacă noi avem capacitatea de a judeca cu mare corectitudine aşa ceva…). Distrugem o lume, cu tradiţii, ca să reconstruim… Ce? Sunt bombardate biserici, centre de civilizaţie…

Eh! Sunt necăjită! Bine, gata! Ce face soţul tău? Mi-am terminat cu chiu cu vai romanul. Sper să iasă de sub tipar cât de curând. Nu mă mai laud că am să ţi-l trimit şi, dacă am s-o fac, să nu care cumva să te lauzi că ai să-l citeşti, că n-o să reuşeşti. Nu e uşor de lecturat o carte scrisă de mine. Poate nici nu sunt scriitoare, cu toate că cei de pe-aici aşa-mi spun, din când în când.

Se pare că primesc nişte bani de la Ministerul Culturii pentru revista noastră şi atunci o să se termine, măcar pentru un timp, umilirea pe la oamenii de afaceri cu afaceri foarte profitabile, îmbuibaţi, de-mi vine să mă fac haiduc şi să le ţin calea. Visuri, pentru că ei au maşini cu viteze…

Hai, la revedere (vorba sârbilor, probabil o traducere din Hello! al vostru. Sau Hy? Sau Bye? Naiba mai ştie, că engleza pe cât e de uşoară pe atât de tare mă încuie.)

Îţi doresc tot binele din lume!

Nina

30 mai 2000

Dragă Anca.

Iar s-a dus ceva timp de când nu mai ştim nimic una de alta. Or fi venit şi pe la voi căldurile cele mari ca pe aici? Am scăpat de război şi ne coace soarele. Ca anul acesta n-a fost niciunul aşa de complicat şi de greu de suportat. Şi financiar. Am scos un roman (cel cu care te ameninţam!), la o altă editură decât a mea, şi a costat 12 milioane lei, care încă nu s-au plătit tipografiei respective.

Dacă nu eşti plecată în vacanţă, răspunde-mi, te rog.

Cu bine, Nina

2 iunie 2000

Dragă Nina.

Am fost o săptămână la mare. Fetiţa mea şi-a luat şi două prietene de-ale ei. A fost destul de bine, vreme prielnică şi noroc că a bătut vântul, altfel n-am fi putut să stăm pe plajă. Eu nu mă simt prea bine, am făcut un puseu de tensiune pe bază nervoasă şi trebuie s-o iau mai încet. Ce vrei, vârsta, ha, ha!

Încă, n-am primit nimic de la Tracologie şi sunt amărâtă, că voiam să văd articolul publicat. În rest, toate sunt cam la fel. Bine că s-au mai potolit spiritele în Balcani, oarecum… Aici avem, de vreo câteva zile, 101 grade, ceea ce cred că înseamnă 40. Noroc cu aerul condiţionat din casă şi de la birou.

Sper că romanul tău va aduce ceva venit. Pot să cumpăr şi eu un exemplar?

Toate bune, Anca

---

6 iulie 2000

Dragă Anca.

Sunt puţin necăjită. Am avut piciorul în ghips.

Îţi mai scriu.

Îţi doresc numai bine, Nina

7 iulie 2000

Nina.

Îmi pare rău să aud că eşti supărată. Sper să te faci bine repede. Noi suntem sănătoşi, slavă Domnului! Chiar dacă am o durere de cap

majoră, o să-mi treacă. Prinţesa mea are o fată din Spania, în schimb de studenţi, şi ea va pleca la fata asta pentru două săptămâni. A crescut mare şi merge cu maşina peste tot. De acum şi noi suntem pe ace…

În rest e bine, nu venim în ţară anul acesta, abia anul viitor la o conferinţă. Încă o dată, sper să te faci bine repede.

Sănătate, Anca

30 august 2000

Dragă Anca.

M-am mai recules un pic şi încerc să-ţi scriu. După ce am scăpat cu piciorul teafăr, cineva, un cleptoman (poate!), mi-a furat poşeta cu tot ce strânsesem în materie de documentaţie de-a lungul timpului. Am fost foarte necăjită, mai ales că aveam şi două ştampile de firmă la mine şi un chitanţier.

Voi ce faceţi cu studiile? Când se dă examen? Se dă unul sau se intră pe bază de dosar ca la unele universităţi de pe la noi?

Ce face soţul tău? Mai scrie? O întrebare prostească, deoarece cine are microbul acesta în sânge nu scapă de el. Tu? Cu job-ul?

Scrie-mi, dacă ai timp, mai mult. Sunt liniştită şi dornică de lecturi deconectante, nu din cele obligatorii. Viaţa e o lectură obligatorie!

Te sărut, Nina

1 septembrie 2000

Dragă Nina.

Ca să-ţi faci o idee asupra ceea ce înseamnă un colegiu aici, am să-ţi spun că un an costă în jur de 25.000 dolari. Dar, fata noastră învaţă bine şi, probabil, va avea o mică bursă…

Anca

3 septembrie 2000

Draga mea

Am primit mesajul tău. Mă bucură şi mă întristează. Mă bucură gândul că fata voastră e cuminte şi bună (sprijin bătrâneţilor – dacă astăzi se mai poartă aşa ceva prin lumea largă!). Mă întristează când aud ce sume astronomice (pentru mine!) trebuie să plătiţi la colegiul

ei. Nici aici nu stăm mai bine cu taxele. La salariile noastre…

Anca, să nu uiţi să scrii româneşte! Este esenţial!

Ţi-a crescut şi income-ul lunar? Atunci schimbarea trebuie făcută. Dar, dacă e vorba numai de trudă… mai bine lipsă. Am început să fentez când mi-am dat seama că trece viaţa şi eu sunt un robot care execută ordine de tot felul, unele contradictorii, de la indivizi mai mult sau mai puţin avizaţi. Mi s-a atrofiat conştiinţa. Mi-e să nu dispară definitiv. Societatea de consum se hrăneşte din noi. Din mintea şi din trupul nostru. Nu mai vreau s-o alimentez pentru nişte demagogi. Asta e!

Poţi să fii sau nu de acord cu mine… Nu mă supără, mă întristează.

Scrie-mi mult. Ca să nu uiţi să comunici în limba română. Măcar de dragul limbii. Că oamenii te-or fi dezamăgit destul. Eu, acum, lucrez la o carte în care aş vrea să intru în sufletul unui ins plecat de aici, către voi. Va fi greu să-i prind frământarea şi crezul. Dacă are vreun crez! Poate mă ajuţi?! O descriere a oraşului… Ceva de coloratură, cu care să fac cât mai veridică descrierea mea, să nu se vadă că n-am ieşit peste hotarele acestei ţări în care mi-e drag să locuiesc. A venit aici o doamnă care stă acolo de treizeci de ani, în Chicago (au un restaurant), dar n-am putut să comunic destul cu ea. N-am reuşit să intrăm pe aceeaşi lungime de undă. Mi-a părut rău, căci îmi pusesem speranţe în acea discuţie.

Poate era şi atitudinea mea circumspectă faţă de felul în care privea ţara de unde plecase. N-au văzut decât mizerie, mai abitir decât un străin de aceste locuri, care vine pentru prima oară. M-a şi pus la punct. Zicea: „Scrie tu despre mizeria din ţară şi lasă America!” Să aibă dreptate? Tu ce zici?

Aştept scrisoarea ta, dar şi un fragment din studiul tău (dacă vrei) pentru revista noastră. Sfătuieşte-mă cum să dau de nişte români bănoşi de pe acolo, cu care să intru într-o relaţie de promovare a unor autori de pe aici. Sau nu există aşa ceva?

Te sărut, Nina

19 septembrie 2000

Hello Nina.

Îmi ceri să-ţi scriu mai mult. Dar nu cred că pot, aici sunt tare ocupată, şi acasă e şi mai rău. Se face şapte când terminăm cu masa şi vasele, deci e deja târziu, plus că eu mai trebuie să şi lucrez pentru mine. Pentru cartea ta e însă altceva. La început am hotărât să încerc să nu stau cu picioarele crăcănate, unul într-o barcă şi celălalt în alta (cu fundul în două luntre), adică să nu trăiesc în două lumi, pentru că sunt convinsă ca asta te poate înnebuni. Cei care citesc multe ziare româneşti şi petrec mult timp în compania culturii româneşti nu ştiu nimic despre ce se întâmplă pe aceste meleaguri; doar, uneori, când intră în contact cu o situaţie se miră sau se enervează cum se face că acest lucru e aşa şi nu altfel. Cel mai tare mă supără pe mine cei care îi critică pe români, că nu se trezesc, că sunt înapoiaţi, că au fost la mare şi că au fost trataţi rău etc. Atâta vreme cât nu mai eşti acolo, nu ai voie să critici, asta e opinia şi atitudinea mea.

M-am şi despărţit de unii pentru acest simplu motiv. Deci, nu ştiu dacă eu sunt un bun exemplu de emigrant, pentru că am făcut o facultate aici, vorbesc limba binişor, şi nu trăiesc din faptul că sunt expert în cultură românească. Sunt însă cunoscătoare a acestei culturi, acum, tocmai pentru că sunt bibliotecar şi trebuie să selectez şi să cumpăr carte, deci să mă uit pe cataloage, ştiu bine sistemul lor de advertising, nu citesc neapărat toate romanele astea de doi /de fapt mulţi bani, dar sunt un information specialist, ştiu cum să aflu aproape orice, sau cel puţin aşa ar trebui. Deci, încă o dată, eu sunt un exemplu prost, am uneori probleme să gândesc în româneşte, când sunt acasă pentru vreo câteva zile se schimbă lucrurile.

Oraşul în care locuiesc eu e de cam 20.000 de oameni, dar aici pe coasta de est a New Jerseyului oraşele sunt unul după altul, singurul mod de a realiza că ai trecut în alt oraş e să observi placa de la marginea şoselei pe care scrie Welcome to… Străzi şi case încontinuu. În general, fiecare casă e aşezată pe o bucată de pământ, lungă de 100 de picioare, şi lată de 50 de picioare, cam cum e la ţară la noi; deosebirea e că au garaj, pentru una sau două maşini, au iarbă care e teroarea tuturor, fiindcă trebuie tunsă şi păstrată frumos, altfel se uită vecinii urât că nu îngrijeşti locul. Chestia cu maşinile e mai complicată: de ce avem nevoie de atâtea maşini? Pur şi simplu pentru că nu există mijloc de transport convenabil, autobuzele vin la fiecare 10 minute

dimineaţa, după care o răresc, dar de la casă la autobuz e o oarecare distanţă, iar acest mijloc de transport în comun merge foarte, foarte încet, pentru că se opreşte literalmente la fiecare colţ de stradă. Deci, ca să ajungi la serviciu, să zicem, trebuie să pleci tare devreme. Dacă lucrezi în New York, e altă poveste, nu ai nevoie de maşină, pentru că nu ai unde să parchezi. Parcarea, în NY, e o bubă în c., vorbă locală.

Casele sunt de obicei făcute din cinci, șase camere: livingroom, sufragerie, bucătărie, dormitoare, în generali două, şi subsol, basement, adică pivniţă. La unele case, acest beci e finisat şi e un loc de recreaţie pentru toată familia, sau numai pentru copii.

Vecinii, destul de inofensivi, se salută când se întâlnesc, iar dacă cineva cumpără o casă, are un houseworming, unde invită vecinul din faţă, din dreapta şi din stânga, să se cunoască, ei aduc ceva făcut în casă, cake sau altceva, bere, şi gata.

În spatele casei, de obicei, are loc celebrul barbeque, carne pe grătar, şi sunt invitaţi prietenii la haleală. Cei care stau în oraşul NY locuiesc la bloc, blocurile au acelaşi aspect ca în Bucureşti, doar cu apartamente mai spaţioase. Nu au nevoie neapărat de maşină, deci impresia poate fi că nimic nu s-a schimbat prea mult faţă de trecutul din ţară, ceea ce nu ajută la integrare prea mult.

Acum trebuie să plec acasă. Dacă te amuză îţi mai scriu.

Pa, Anca

20 septembrie 2000

Draga mea Anca.

Mulţumesc pentru misivă. Evident că mă amuză. Ai har de povestitor. Nu e puţin lucru. Creezi imagini pe care eu le vizualizez. Şi asta mă ajută.

Scrie-mi cât mai mult aşa, dacă nu te deranjează. Cât mai colorat. Poate iese ceva din cartea mea.

Am citit tot ce mi-a căzut în mână, cu americani şi despre ei. Dar fiecare autor păstrează o anume rezervă şi, mai mult decât atât, trece totul prin filtrul sufletului său. Nu e informaţie pură, ca eu s-o pot prelucra. Ce-mi scrii tu îmi foloseşte.

Cum rămâne cu dorinţa mea ca tu să colaborezi la revista noastră?

Cu bine şi cu succese, Nina

20 septembrie 2000
Dragă Nina
Vorbeşti în dodii. La cine te referi? Români sau americani care scriu despre aceste locuri? Eu nu-ţi scriu controlat, ci doar ce-mi vine în cap... Este adevărat că sunt nativ talentată! Ha, ha, ha! Glumesc. Astăzi am avut o zi grea, că vin o grămadă de inşi la bibliotecă la mine ca să onoreze deschiderea unui colţişor în care un om cumsecade din oraş a adunat şi a înrămat o sumedenie de documente despre oraş. Deci, ziua e dedicată aceste încăperi şi vine primarele şi alţi invitaţi şi eu trebuie să fac frumos...

Apropo, ştiu mai mult despre politicile de aici decât am ştiut vreodată despre cele de acolo...

Cam atât, Anca

20 septembrie 2000
Dragă Anca.
Vorbeam despre românii care au stat acolo un timp şi s-au întors acasă, fie în vizită, fie definitiv. Ştiu, vei zice, că sunt extrem de subiectivi, dar alte surse nu am. Şi americanii care ar scrie despre ce e acolo ar fi subiectivi. Oricum o iei, nu e bine (pentru mine).

Îţi doresc ca primarul să te găsească în cele mai faste clipe ale existenţei tale, ca şi manager şi creator de cultură, şi să-ţi repartizeze fonduri însemnate pentru achiziţia de noi opere literare.

Nina

30 septembrie 2000
Dragă Anca
Nu ştiu ce e cu tine de nu-mi scrii: voiam să-ţi propun o colaborare la o carte (amândouă autoare) pe teme, convenite de comun acord. Ce zici, te prinzi?

Ciao, Nina

30 septembrie 2000
Dragă Nina

Am avut o problemă cu salariile care nu s-a soluţionat încă. Sper să se rezolve luni. E ciudat că atunci, când bat la maşină pe româneşte, apăs literele în altă ordine, şi mă opresc ca să mă gândesc… De exemplu na, că nu îmi vine… Nu înţeleg ce fel de colaborare ai în minte, despre ce? Eu lucrez intens la o carte de mitologie comparată, pe care vreau să o public la anul în engleză şi în româneşte. Am terminat introducerea. Dar am de lucrat la bibliografie, conţinutul e făcut din toate articolele publicate până acum.

Scrie-mi ce te interesează, eu nu mă mai prind, că sunt cam bătrână, nu mai am bacterii de prins, dar am multe altele. Ehe, hei, glumesc!

E sâmbătă dimineaţa şi sunt la lucru, nu am băut încă nicio cafea, deci sunt niţel slow. Ok, scrie ce ai de gând şi vom vedea.

Bye, Anca

6 octombrie 2000

Dragă Anca.

Ziceam că n-ar fi rău să facem amândouă o carte, bazată pe corespondenţa noastră pe diverse teme. Eu le adun pe toate, le public într-un volum, care va avea doi autori: tu şi eu. Sau, poate, altă formulă. Gândeşte-te la ea. Nu ai altceva de făcut decât să scrii (despre tema aleasă) şi să te ţii de cuvânt. Ar fi interesant, ce zici? Mie, acum, mi se pare o idee bună.

Or mai fi folosit-o şi alţii, dar, oricum, a noastră ar fi altceva. Va fi scrisă de două femei, despărţite, ohooo! de ceva distanţă, care nu se cunosc… Şi le mai şi cheamă, pe amândouă, Chelariu.

Vreau să te anunţ că în Iugoslavia iar e necaz. Întreţinut, nu ştiu de cine, cu ardoare.

Scrie-mi când ai tu timp liber. Şi mai mult.

Cu bine şi cu succese, Nina

6 octombrie 2000

Dragă Nina

Nu e rea ideea. Prima corespondenţă pe Internet! Acuma însă sunt foarte, foarte întoarsă pe dos. Trebuie să ştii că politica e o curvă bătrână şi foarte urâtă. Eu am, din păcate, o poziţie pe scenă, nu însă

politică, şi, uneori, politicienii pun lumina pe mine, când vor să câştige ceva, sau, cum e acum, când vor să-şi apere nişte interese… Când mă voi potoli, poate îţi voi explica… Nu ştiu care e situaţia în Iugoslavia, dar ştiu că trebuie să existe un sistem prin care un conducător să nu stea la putere prea mult timp, după care să fie ales altul, chiar dacă implicaţia e: pleacă ai noştri, vin ai noştri.

Cam atât, Anca

22 octombrie 2000

Dragă Anca.

Uite, m-am gândit la o nouă formulă de carte. Aşa ţi-ar fi mai uşor de scris. Să zicem că, începând cu data de 1 decembrie 2000 şi până în 31 ianuarie 2001, ţinem fiecare un jurnal zilnic, eu în română, tu în engleza ta americană, şi care carte să se cheme: Două femei. Formula mi se pare bună. Dar, menţionez, în filele de jurnal va fi necesar să fim sincere cu noi înşine şi, deci, să nu ne cenzurăm. Am prinde un sfârşit de mileniu şi un alt început. Am marca evenimentul prin cuvintele noastre. Mi-ar surâde să semnez Nina Ceranu Chelariu. Ce zici? Modalitatea e inedită şi cartea o putem lansa şi pe Internet. Ofertă unică!

Cu bine, Nina

P.S. Aştept un răspuns ca să ştiu ce să fac. Părintelui Damian (Th.) i-a apărut aici o carte.

25 octombrie 2000

Hello Nina.

Ce mai faci? Scuze că nu ţi-am scris de mult. Nu m-am simţit prea bine, am avut nişte probleme cu o vacă de la fostul meu serviciu şi toată treaba m-a afectat. Dar acum mă simt bine. M-am gândit la sugestia ta cu jurnalul şi trebuie să-ţi mărturisesc că eu nu sunt în stare să vărs din mine intimităţi pe hârtie, cu atât mai mult pe internet. Or, un jurnal care nu cuprinde şi maţe… nu prea are chichiţ. Fără diacritice sună funny tot ce scriu eu aici. Varianta epistolară mi se potriveşte mai bine. Şi de ce vrei să scriu în engleză? Care audienţă o ai în minte? În plus, dacă ne gândim la diacritice, tu ar trebui să refaci fiecare text.

Aşadar, America… o democraţie care se bazează pe voturile celor ce votează, şi guess what? Nu votează toţi, ba chiar ai să fii surprinsă să afli că votează un număr foarte restrâns de oameni. De exemplu, în oraşul în care locuiesc eu mai locuiesc încă 22.999 de oameni; din toţi aceştia votează în jur de 5.000! Aşa-i că e şocant? Asta de fapt se întâmplă la nivel naţional. Tocmai mă gândeam azi de dimineaţă, şi tu eşti prima care află acest gând, că în antichitatea romană, de exemplu, luptele partinice erau duse mai ales de tineri, roşii şi verzi, lupte sportive, şi lupte politice; bătrânii erau cei care, cred eu, păstrau nişte balanţe, şi îi urmăreau pe zevzeci să nu o ia razna. Aici politicienii au reuşit, prin tactici de sperietură, să zăpăcească mintea celor în vârstă şi să-i facă o masă votătoare, care trebuie să primească ceva în schimb pentru votul lor: medicamente pe gratis, ajutor social necondiţionat, adică indiferent câţi bani ai în bancă sau la bursă, pentru că, de fapt, nu e democratic să lipseşti pe cineva de ajutorul acesta, chiar dacă e milionar. Problema e niţel mai delicată, nu vreau să par că sunt crudă cu bătrânii. Dar mi se pare interesant că un tânăr nu are un cuvânt de spus, nu sunt invitaţi „la masă”, cum s-ar spune, nu sunt educaţi să intervină în acest proces, singurul grup atacat politic sunt bătrânii şi femeile. Femeile pe chestiunea avortului, liber sau îngrădit, adică, de fapt, cine plăteşte pentru el, statul sau tu; sunt foarte multe fete tinere de şcoală care vor să facă avort fără să ştie părinţii şi să plătească statul tot. Mare dandana politică pe chestia asta. Un fel de: ţara arde şi baba se piaptănă.

Avem nişte zile superbe, cu un cer senin de îţi ia minţile, un albastru intens, minunat, şi un soare niţel călduţ, atât cât să-ţi gâdile nările.

Am fost, vinerea trecută, la pădure, ca să privim natura, şi ne-am oprit lângă un lac, am intrat puţin pe o cărare, frunzele erau demenţiale, galbene, verzi şi roşii ca para. Pe lângă cele maronii, cele galbene străluceau în lumină ca nişte bani de aur. Ce minune… Ei, stai că nu te poţi bucura prea mult, hunting season… Destul de curând am auzit nişte bubuituri ca de tun, şi ne-am luat repede tălpăşiţa să nu ne nimerească vreun glonţ… Hâm, şi aşa s-a terminat plimbarea noastră în pădurea cea minunată pe lângă lacul cel albastru.

floare albastră floare albastră totuşi este trist în lume…

Bye, Anca

27 octombrie 2000

Dragă Anca.

Poate e mai bine să urmăm genul epistolar, cu toate că nu putea fi vorba de „vărsat” intimităţi. Căci şi jurnalul, dacă stau şi mă gândesc, poate fi cenzurat, din punctul nostru de vedere, bineînţeles. Adică... eu ştiu?! Să nu fim foarte sincere cu cititorul?! Nu că am inventa întâmplări şi ni le-am atribui nouă, dar le-am cosmetiza pe ici pe colo...

Mie îmi convine şi epistola, căci şi ea e un fel de jurnal, chiar dacă nu o datezi întotdeauna.

Cu bine, Nina

1 noiembrie 2000

Dragă Anca.

La noi, cum poate bine ştii, a început campania electorală şi chipuri de tot felul ne zâmbesc de pe panouri publicitare. Se bârfesc pe la televizor, mint de-nghează apele, tot tacâmul te-n-greţoşează. O suficienţă care promite să-ţi schimbe soarta...

Acum lucrăm la noul număr de revistă, ultimul din acest mileniu. Ce pompos sună asocierea de mileniu cu o efemeridă de revistă! Şi, cum ţi-am propus, m-aş bucura de mi-ai trimite un text de-al tău, să mă mândresc şi eu cu „prietena mea din America”! Am promova un alt Chelariu şi am fi mai interesanţi, nu crezi?

Hai, ce zici? Până la următoarea noastră comunicare te hotărăşti?

E o melodie pe la noi: „Hai să ne-ntâlnim în Mileniul III!”

Eu nu ţi-am scris până acum că nu ne-a mers Internetul. Scuze, dacă nu am puteri depline asupra acestei maşinării diabolice!

Vrem, prin cartea noastră, să le rupem gura inşilor care n-au avut ideea noastră? O putem face!

Good bye, Nina

2 noiembrie 2000

Dragă Anca.

Dar ştiu că te ţii de cuvânt! Nu cumva eşti puţin cam leneşă?!

Hai, dă-i drumul! Scrie, domnule, ceva! E foarte important ce ţi-am propus, chiar dacă la prima vedere nu pare!

Scrie şi tu, cum crezi, alege-ţi o temă, sau vezi ceva unde ţi-e mai uşor să te exprimi. Oricum, să fie cel puţin o pagină A4 (2000 semne/litere).

Te sărut, Nina

2 noiembrie 2000

Dragă Nina.

Watch you mouth, young lady!

O.K. O să ataşez un file. Ai puţintică răbdare… Ooo, pot să bat, răbdare! doar cu o mână…

Aseară, ca de obicei, fata noastră a venit la noi după ce ne-am băgat în pat, să ne întrebe ceva. Era deja 11 noaptea şi atunci, în clipa aceea, voia să afle dacă o lăsăm în Bahamas cu colegele ei de liceu în iunie, după ce graduează, adică termină liceul, cu surle şi ţambale, rochie de bal, dans, limuzină şi alţi bani… Cu puţin înainte, după ce şi-a terminat de corectat nişte versuri, bărbatul meu a venit lângă mine în livingroom şi am vorbit despre acest trip, dacă avem bani, ne-am uitat puţin pe broşurile aduse de ea şi era ceva acolo despre 90 de dolari mâncarea. El deja făcea explozie că asta ar însemna vreo 700 pentru 7 zile, plus avionul 700, plus bani de buzunar, deci prea mult! Bineînţeles că la ora unu, obosiţi, i-am spus foarte nervoşi să ne lase în pace. Şi, bineînţeles, mămica, a doua zi de dimineaţa, i-a dat copilului depozitul de 100, cu condiţia că acei 90 nu sunt pe zi, ci pe tot timpul, ceea ce pare normal pentru că nu scria nicăieri: pe zi! Acesta e ultimul an al copilei cu noi în casă. De la toamnă, va pleca la un colegiu şi, dacă vom fi norocoşi, ne va vizita o dată pe lună. Nici eu şi nici soţul meu nu vrem să ne gândim la asta. Ne va lipsi probabil când va rămâne casa goală. Ce repede a trecut timpul! Exact ca în vechea poveste cu Dumnezeu, care l-a rugat pe om să-i aducă un pahar cu apă. Omul a plecat cu paharul, pe drum s-a întâlnit cu o fată, s-a însurat, a făcut copii şi, la un moment dat, a început o ploaie îngrozitoare; omul a pierdut şi nevasta şi copiii şi casă, şi atunci şi-a ridicat ochii spre cer, şi a strigat: Doamne! Imediat s-a trezit cu paharul plin cu în mână… lângă Dumnezeu. „Te aştept de-o oră. Ce ţi-a luat atâta să-mi aduci un pahar

cu apă?” a spus Dumnezeu. Aşa simt eu timpul. Adică, mai exact, nu îl simt.

Astăzi am expediat, în sfârşit, plicul cu Iovan Iorgovan şi propunerea pentru conferinţa de la Iaşi, profesorului Trepow la Romanian Civilization. Sper să apară în primăvară. La conferinţă, voi prezenta o scurtă istorie a şcolilor de mitologie românească şi europeană. Ce păcat că în ţară lumea nu a fost şi nu e serioasă în ceea ce priveşte cercetarea folclorului şi a mitologiei! Vulcănescu a făcut o lucrare bună din punct de vedere documentar, a adunat câteva fapte de interes, dar are un stil bombastic, face afirmaţii neacoperite, ca cea despre lari mani şi penaţi, pe care îi leagă de cultul morţilor la noi, românii, fără să dea niciun exemplu din folclorul nostru, fără să dea nicio dovadă lingvistică, şi slavă Domnului! limba e latină, başca niciun exemplu din folclorul italian. Cultul morţilor este universal, nu latin, nu slav, nici turc, nici tătar… Îl are tot omul, deci, în altă parte trebuie căutate legături, sau, mai exact, altfel trebuie puse întrebările. Am deviat.

Sunt la serviciu şi nu mai pot să pierd vremea. Adios!

Dar tu ce scrii? Mă tot îmboldeşti pe mine, dar tu nu faci nimic! Hai, să nu ne certăm.

If you drive me crazy I will start in English and you will have I think a hard time to get all the words. See, I type faster în Englich. I can’t believe it myself.*

Anca

7 noiembrie 2000

Anca.

Deci, iată-mă în faţa colii albe. Vorba vine: e un mod de a scăpa din inhibiţia momentului.

E o zi de mare agitaţie în natură. Nu e zbânţuiala verii, e tragismul cu care toamna se pregăteşte să-şi lase frâiele din mâna. E o doamnă cochetă, cu straie care şi mie-mi vin de minune, căci culorile ei sunt liniştitoare şi delicate, dar prea târziu soseşte şi sporeşte ceea ce timpul, neprieten acum, a strâns, egoistul, de-a lungul vremii. Doamne, ce dimensiune fără formă are!

Aşadar, e toamnă de-a binelea şi ne pregătim de-o iarnă grea.

N-au înflorit, ca-n alte dăţi, nici cireşii şi nici liliecii (iorgovanii), dar şi fără acea avanpremieră dintr-un alt anotimp, iarna va fi cu adevărat grea. Bătrânii se sperie, mai ales cei care au mai trecut prin situaţii la fel de umilitoare, cu credinţa şi ştiinţa că oricine vine la conducerea ţării n-o să-i întinerească, n-o să-i menajeze, n-o să le ceară părerea... S-a dus vremea lui Ion Roată şi-a conducătorilor înţelepţi. (A fost vreodată?) A apărut o carte a unui scriitor timişorean, care aduce aminte despre timpul în care trăim.

Ei, ar mai fi ceva: vin alegerile! Vorba ta: pleacă ai lor şi vin ai lor.

Scriu la roman, cu poticneli vizibile, pentru că, de la o intervenţie la alta, stilul e tot mai sincopat, de parcă ar fi scris de o altă persoană. Şi este enervant. Mă deprimă.

Dacă dă Dumnezeu, în 15 noiembrie dau examen pentru permis de conducere. Am făcut asta din nevoia de autodepăşire, doar că mi-am calculat greşit timpul de învăţare, fără să iau în calcul suficient puterea mea de memorare. Logica nu mi-ar lipsi, dar, ca să pui ceva cap la cap, e nevoie de informaţie, şi hipotalamusul...

Toamna trecută îţi vorbeam de foc, de frunze, de obida cu care muncesc să menţin un standard de viaţă... Mi se pare o umilire a persoanei s-o înregimentezi într-un statut de cretinizare, ca să-i dea gurii materie pentru mestecat. De la un salariu la altul nu ne ajung banii. Nici vorbă de insulele Bahamas... Ce să mai vorbim, dacă nici până la Turnu Severin nu mă-ncumet să plec prea des. Şi ce bătrâni sunt părinţii noştri şi cât de rar ajungem să ne-ntâlnim!

Soacra-mea are o soartă mai bună. E cu noi, cu toate că n-o prea „ţinem de vorbă” doar că are căldură şi de mâncare.

Te speriai gândindu-te la fata ta şi la plecarea ei într-un viitor apropiat. Şi noi am plecat, şi copiii ei vor pleca... Transhumanţa, în cazul oamenilor, fiinţe inteligente, se cheamă altfel şi are alte dimensiuni. Nu ne mai întoarcem să iernăm, ne întoarcem să plângem, cât mai avem lacrimi, să ne lamentăm, apoi fugim înapoi la patronii noştri, la şefii noştri, scuzându-ne faţă de părinţi: „Vrei să mă dea afară?” Şi, bieţii de ei se sperie: cuvântul, nou pentru cei de aici, şomer, îi ruşinează şi-i înfricoşează. Pământul nu ne mai e de trebuinţă. Ca să nu mai vorbim că e şi foarte ieftin. Un milion şi ceva, cât o fusta la un

magazin din centrul nostru civic: Steilmann. Ai naibii nemţii ăştia: ei se îmbracă sport şi nouă ne vând haine din astea la preţuri pipărate! N-o să-mi cumpăr, chiar de-aş umbla îmbrăcată sport, ca ei! E ora 14,00. Mă pregătesc să decolez spre un al doilea, dar nu ultimul, serviciu. Şi până deseară?!

Tank you, pentru acceptul de scriere a cărţii.

Nina

13 noiembrie 2000

Dragă Anca

M-ai abandonat? Cum vrei tu să terminăm o carte dacă îmi scrii din două în două săptămâni?

Aştept răspuns, Nina

15 noiembrie 2000

Nina dragă.

Sorry… Am avut meeting cu bordul meu ieri şi am fost foarte, foarte nervoasă, pentru că trebuia să se discute salariile pe anul viitor, dar a ieşit bine. Sunt foarte obosită şi de abia aştept săptămâna viitoare, când voi sta câteva zile cu burta în sus sau mai exact voi încerca să fac o curăţenie mai sănătoasă. Am o femeie care vine la patru săptămâni şi-mi face curat, dar nu se bagă în detalii, sau pe sub canapele, deci m-am hotărât eu să fac asta în mod tradiţional, înainte de Crăciun.

Apropo de Bahamas, fata mea nu mai vrea să se ducă în excursie, deci am scăpat de cheltuială.

Înţeleg ce simţi, dar noi trăim aici, şi avem deci un alt fel de a privi lucrurile; în primul rând, pentru cei de aici insula e prea departe, în al doilea rând, în vară nu e sezon bun, pentru că e foarte, foarte cald, deci e şi mai ieftin. Şi, apoi, un copil are tată şi mamă, şi ce nu fac ei pentru copilul lor, mai ales că învaţă foarte bine! Dar am de multe ori dificultăţi să comunic anumite situaţii, şi mă şi doare că nu se poate face nimic, sau mai exact nu pot eu să fac nimic. Ca să începem cu vechea formulă, cât dăm noi pe ou, sau care e salariul meu pe o lună, e aşa de complicat, e ca şi cum am compara mere cu pere; acum nu ştiu cine e mărul şi cine părul… În general, salariul meu pare a fi foarte

mare în comparaţie cu un salariu în ţară, dar ceea ce trebuie eu să plătesc în fiecare lună e enorm, ce rămâne în mână e mai nimic; de exemplu, facultatea fetiţei noastre va fi, în cel mai fericit caz, 28.000 de dolari pe an; sperăm să obţină o bursă de merit, de vreo 10.000, şi tot o să fie o grămadă de bani, şi tăticul are ameţeli, pentru că locul unde lucrează acum este cumpărat de alţii, şi nu se ştie dacă îl vor ţine şi pe el. Eu tot încerc să-l liniştesc şi să-i spun că, în cel mai rău caz, ne vom împrumuta, sau mai exact se va împrumuta fata prin facultate, cu interes redus, cred că e 8% pe an, iar plăţile încep după ce termină facultatea şi se angajează undeva. Uneori, obosesc numai încercând să ţin piept pesimismului lui devorator. Îmi aduc aminte de vremea când stăteam într-un apartament închiriat şi proprietăreasa ne-a spus că ea vrea să se mute înapoi în casa ei într-o lună, şi noi trebuie să ne găsim un alt apartament. Soţul meu a venit acasă de la serviciu şi şi-a pus fruntea în palme: imaginea pe care poetul din el şi-a făcut-o a fost că vom ajunge în stradă, acoperiţi cu ziare, ca acei binecunoscuţi homeless people. Ei, a trebuit să fiu bărbată… dar şi acum mă mai gâdilă un drăcuşor de râs, gândindu-mă cât e el de caraghios câteodată; dar de-atunci mi-a strecurat o oarecare frică în sân, dacă are el dreptate, cu intuiţia lui artistică? Am zâmbit şi i-am spus că trebuie să fie în ziar nişte ocazii, ceea ce a fost adevărat. Am primit şi prima lecţie occidentală de fraierire: ne-au dat unii de la o companie de repartizare o listă de adrese, pe care am plătit 50 de dolari, dar care era de fapt o escrocherie; la una din adrese era o groapă în mijlocul livingroom-ului. Ne-am găsit, în cele din urmă, un apartament de patru camere, un pătrat de fapt, tăiat în cruce, dar pentru noi doi, singuri la vremea aceea, era foarte bun. Proprietarul era un polonez, cu familie, cu care am rămas prieteni un timp. După un an, am început să căutăm casă de cumpărat.

Ei, destul cu amintirile. Bărbatul meu e un om de zahăr, dar trebuie să treci peste pesimismul lui natural, sau când vorbeşti cu el trebuie să fii în stare să diferenţiezi, să faci slalom… sau pur şi simplu să-i spui că nu e adevărat motivul ce-l sperie, că ne vom descurca noi cumva. Asta bineînţeles că te stoarce pe tine, mai exact pe mine. Dar, am vorbit destul astăzi şi trebuie să plec acasă.

Bye, Anca

17 noiembrie 2000

Dragă Anca.

E dimineaţă, nu prea devreme. Lumea zăbăucă fojgăie, puţin derutată. Intersecţiile, pe care eu le văd acum cu alţi ochi, ai şoferului, colcăie de maşini.

Începe să se simtă smogul marilor oraşe, aici (în intersecţii, vreau să spun), prezent şi înăbuşitor. Peste grijile noastre, acutizate la maximum (fără să dramatizez), banner-ele unora dintre candidaţi (12 la număr!) fâlfâie ca nişte păsări albe, imaculate, libere! Oare?!

Ieri am avut o mică înfrângere; la examenul de şofat am luat doar 21 puncte. Douăzeci şi două erau suficiente! N-a fost să fie!

Vezi tu, Anca, tot omul are griji. Nici bancurile optimiste nu ne mai ajută. Nu mai ştim să facem haz de necaz. Şi noi la asta eram buni!

Săptămâna viitoare vom semna sentinţa: la viaţă? Sau la agonie? E un element care-mi dă fiori, mai ales când conştientizez cât de scurtă e viaţa şi ce sfârşit neprevăzut avem.

Azi, la Asociaţia Scriitorilor, vom sărbători doi dintre colegi, la 60 de ani, şi vom aminti dispariţia, absurdă şi fulgerătoare, a preşedintelui nostru, Laurenţiu Ulici. O prezenţă benefică pentru mulţi dintre noi.

Ţin minte, cum era să uit? că debutasem cu o carte de proză scurtă şi domnia sa s-a aplecat asupra însemnărilor mele. Mare lucru, căci de atunci încoace niciun critic de anvergură n-a mai găsit răgazul necesar, şi interesul, să vadă – dacă era – evoluţia mea. Îi mulţumesc, chiar dacă e foarte târziu. Niciodată nu apreciem suficient de bine distanţele în timp. Nu ne dăm seama că, fiind pieritori, călători ocazional prin viaţa asta, virajele ne pot fi fatale la oricare intersecţie!

Dar, vine Crăciunul. Sfârşitul mileniului! Cotituri radicale nu se vor produce, nici măcar mult aşteptata modificare de mentalitate, atât de necesară schimbării generale. Ce mai, vom brusca Mileniul trei, tânăr ca un prunc nou-născut, cu aceleaşi metehne: minciună, corupţie… lucruri grave. Puii, ouăle, cozonacii, care ne lipsesc de pe masă, sunt mizilicuri pe lângă ce ar trebui să se întâmple cu conştiinţa noastră.

Apropo: spuneai că eşti factorul stabilizator în casa voastră: eh,

cred că asta se întâmplă în mai toate familiile. Femeia a preluat conducerea. Ea are rolul de cloşcă. Menajează, pe cât posibil. E bine, e rău?! Rămâne de discutat. E bine pentru cei din jur, dar pentru tine e devastator. Ştiu ce se întâmplă cu mine. Am momente când, psihic, sunt copleşită. Dar, găsesc resurse, îmi reconsider starea, o analizez şi… trec mai departe. Până unde?! Până când?! Oricând o fi, să fie… fără suferinţă, rezonabil.

Aici sunt nişte zile însorite, nesănătoase. Ce Dumnezeu, e noiembrie, spre sfârşit, şi căldura nu se ogoieşte! Nu doresc frigul, Doamne fereşte!

Dar dacă aşa s-a obişnuit organismul meu?!

Ieri, pe strada noastră, ardeau focurile toamnei! Frunzele intrau în eternitate mult mai repede decât s-ar fi cuvenit. Am reflectat, dacă pomii s-ar răzbuna pentru atitudinea noastră dementă, cum ar face-o? Poate prin neînmugurire?! Măcar un an ar trebui să-ncerce cu noi felul acesta de protest şi poate ne-ar da de gândit. Că prea ne-am luat-o-n cap, noi fiinţe inteligente ce ne ţinem!

Numai bine, Nina

17 noiembrie 2000

Dragă Nina.

Nu putem vorbi de conştiinţă politică, şi nici de altfel de conştiinţă. Şi noi trebuie să ne dezobişnuim să ne judecăm pe noi, românii, cu cele mai aspre instrumente. Uite-te la ăştia de aici… Că au luat-o razna de tot, se judecă pentru câteva voturi, şi nu pot accepta că au pierdut, dacă sunt dintr-o tagmă, şi nu se lasă, dacă sunt din cealaltă tagmă… Nu e cu nimic mai prejos România. Numai noi cei mai mici ne gândim ce o mai fi, ce ne aşteaptă. Înţeleg acum spre bătrâneţe de ce ţăranul nu vrea să se amestece în politică, de ce suntem de fapt învinuiţi de lipsa de conştiinţă politică. Lasă că nu putem reface această aşa-zisă conştiinţă politică în zece ani, e absurd, dar mai avem şi o istorie care ne învaţă că pleacă ai noştri, vin ai noştri … Noi suntem aşa de miraţi de ce se întâmplă, că nu ne vine să credem, mai mult, ne rugăm la Dumnezeu să nu înceapă să se scuipe… deşi maeştrii de la TV ne tot asigură că republica va rezista. Ăştia de la TV au făcut-o de oaie în seara alegerilor, când au început să dea rezultate prematur, uitând

că ţara asta are un decalaj de timp între est şi vest. Din păcate, aici media este de o anumită culoare, nu este imparţială, şi dacă ar fi amestecată cu alte culori ar fi ceva mai bine, dar este eminamente de o singură culoare… Iată, deci, că nu e nicăieri linişte.

Dacă copacii ar hotărî să facă o revoltă… Dar, draga mea, ei au început-o de multişor, nu la tine, ci în Brazilia… Şi, totuşi, eu am încredere în mama natură, că se poate reface. Ar trebui, totuşi, să o mai ajutăm, eu nu ştiu cum, pentru că atâta vreme cât nu pot renunţa la electricitate, la maşină, la căldură, n-am cum, cu conştiinţa curată, să blamez omul și ce face el.

Cam atât, Anca

22 noiembrie 2000

Anca dragă, ai dreptate! Da, prea ne punem cenușă în cap. Ar trebui să avem un pic de mândrie.

Mă gândeam zilele astea la moda acestei toamne, vreau să spun în ce se îmbracă marea masă: Second Hand-urile sunt foarte vizitate. Deh, lumea e foarte săracă. Şi nu numai săracii scotocesc mormanele de ţoale purtate de alţii). vezi cucoane, la ţigani, în piaţa special amenajată pentru aşa ceva. Jilăveala acelor haine expuse sub cerul liber, trece în jilăveala trupurilor, care au fost deconectate de la doamna vară şi se deconectează de la încălzirea centrală, că e prea scumpă. Candidaţii la preşedinţie se ceartă ca la uşa cortului, bulucindu-se care mai de care să ne facă bine! mai mare mila! În fiecare din ei e un pic din dorinţa de mărire şi putere. Sau mai multă?!

Sunt necăjită. Şi surmenată. Şi soţul meu e la fel. Nu ne trebuie mult să izbucnim într-o contrazicere absurdă, generată de lipsuri materiale, în primul rând. Ele ne schimbă traiectoria gândurilor… Alergăm” pentru un ban în plus, dar nici acela nu ne dă certitudinea că ne-am achitat măcar de dări către stat. Ele, din ce în ce mai mari. Şi nemotivate. Mărite, în funcţie de creşterea dolarului. Ce am eu, om trăitor în România, cu o monedă verde? Mă reprezintă ea pe mine? Mă plăteşte cineva cu ea? Într-o ţară cu păduri, petrol, grâne, cu o industrie cât de cât pusă la punct, am ajuns să cumperăm hrana din magazine ungureşti: pulpe, pateuri, mazăre… Nu zic, din câte am mai citit şi eu, totdeauna s-au făcut schimburi de produse, dar de ce să le iei

pe ale altora şi să le bagi lor bani în buzunar când sunt posibilităţi să le ai de la tine?

Sunt eu depăşită de evenimente?!

În rest, nimic semnificativ în existenţa mea. Mă chinui la roman, căci scriu pe apucate (şi aici soţul meu are dreptate că m-am transformat într-un editor, nici acela extraordinar). Fuga la Universitate, fuga acasă. Calculator şi-ntr-o parte şi-n alta. Mediocru! Am de făcut nişte drumuri de care mi-e groază.

Sper să trec cu bine în Mileniul 3.

Numai bine, Nina

28 noiembrie 2000

Dragă Anca.

Salutare.

Iar te-ai poticnit.

Nina

27 noiembrie 2000

Nina.

O să te măriţi repede, că tare eşti nerăbdătoare! Aici a fost sărbătoarea curcanului, „Thanksgiving", legată, în cazul în care nu ştii, de timpul când primii protestanţi veniţi din Europa au murit de frig şi foame. Ajungând aici prin toamnă, nu au avut când să cultive pământul, ca să se poată hrăni, iar iarna a fost extrem de grea. În primăvară, indienii americani i-au învăţat pe supravieţuitori cum să cultive porumbul şi să pună în fiecare cuib câte un peşte (culmea, simbol creştin), ca să crească planta mare, şi i-au mai învăţat cum să vâneze curcani, care, sălbatici, trăiau în copaci. De atunci, în fiecare an, în noiembrie, a patra joi, se sărbătoreşte „curcanul" în amintirea acestui eveniment. Este o sărbătoare de familie, când toţi copiii, împrăştiaţi pe la colegii, sau pe la casele lor, se adună, de obicei, la părinţi şi mănâncă curcan. Alte mâncări tradiţionale sunt sweet potatoes, pătate/cartofi roşii dulci piure, amestecate cu albuş bătut spumă şi ananas mărunt şi pus la cuptor; curcanul se serveşte cu marmeladă de coacăze? Agrişe? (cranberry), bineînţeles porumb boabe fiert sau pe ştiulete, şi aşa-numitul stuffing, adică o

amestecătură din crutoane cu mirodenii, ciuperci, cârnaţi prăjiţi, ceapă, ardei, cu care este umplut curcanul. Eu am pus şi ouă şi le-am băgat la cuptor separat, nu în curcan. Copilul, care e criticul numărul 1, a zis că a ieşit foarte, foarte bun. Am avut şi câţiva mosafiri, unii joi şi alţii vineri, că nu puteam să-i amestec. Cei de joi sunt mai în breasla mea, cei de vineri cu copii mici şi zgomotoşi. Noroc că am o maşinuţă mică de spălat vase, că altfel aş fi fost moartă de oboseală. Am făcut, bineînţeles, şi ciorbă de măruntaie de curcan şi varză călită, ca să fie mai aproape de ce ştim noi. Între timp, ne-am tot uitat la tv, ca să vedem ce se mai întâmplă cu alegerile astea… O aiureală. Aş fi vrut să merg la NY să votez, dar a fost o vreme îngrozitoare, cu un vânt foarte puternic şi ploaie multă. Aşa că am renunţat, plus că am înţeles, din diferite surse, că lumea nu se poate dezlipi de foştii. Şi că ar ieşi Iliescu oricum. Plus că eu nu urmăresc politicile de acolo şi aş fi votat cam orbeşte pentru Isărescu, doar pentru că e priceput în finanţe, şi asta e bine la casa omului. Mă îndoiesc însă că ar face vreo diferenţă cine e la putere. Am început să fiu foarte dezumflată de politică în general, şi de cea europeană în particular; cu referire la România, toţi se străduiesc cu mare foc să se scuipe…

Cam atât.

See you, Anca

1 decembrie 2000

Dragă Anca.

E vineri, 1 decembrie. Ziua naţională, se zice. Oraşul e împodobit ca de sărbătoare, cu steaguri tricolore, dar dacă e bucurie… O fi, dar eu n-o simt. Lumea e un uriaş melc, speriat de frig, foame, frică, fenomen cunoscut, şi s-a ascuns, precaută, într-o cochilie mult prea mică pentru trupu-i diform. Asta, de cât nu şi-a încăput în piele în alte vremuri!

Am în mine o lehamite şi-o dorinţă de uitare pe care nu le-am mai simţit de mult. Şi-o foarte mare osteneală. Nu fizică, ci una morală, ce te trage şi te afundă. M-aş abandona odihnei, fără gânduri, fără niciun fel de efort, dacă aş ieşi izbăvită din întâlnirea cu ea. Amăgire.

E o zi – de ce mă mir? – posomorâtă şi mi-am propus să mai dactilografiez la o carte pe care trebuie s-o duc la Bucureşti. Dar coordonarea componentelor trupului meu se face greu. Îmi e aproape

imposibil să mă concentrez asupra literelor şi să le dau înlănţuirea firească. O lună nefastă, chiar dacă mi-a fost sortită (în 17 decembrie, după acte, data pe care o ştie lumea) a fi ziua mea de naştere.

Vin sărbătorile. Nu le vom întâmpina cu bunătăţile cu care tu ai serbat acel „curcan" de poveste. Va fi o zi cu cozonaci (am o reţetă grozavă; am să ţi-o dau şi ţie), sarmale şi câte puţin din toate cele ce se obişnuiesc la astfel de mese. Arta culinară nu e pentru mine o virtute. N-o fac cu mare plăcere, poate unde e musai s-o fac tot timpul, mereu cu gândul: astăzi ce să mai fac de mâncare?

E un timp pe care mi-l irosesc dar trebuie să recunosc că acest supliciu are şi părţile lui bune: în bucătărie, ascultând muzica cea mai tâmpită din lume: populară/ chicioasă, ethno-folk etc., pot să mă concentrez asupra romanului meu. Acolo găsesc soluţiile cele mai bune.

Realizez că trece vremea, amăgind viaţa şi amăgindu-mă. M-am luat mai tot timpul în serios, dar se pare că nu asta e şi părerea oamenilor despre mine. N-am mizat decât pe munca cinstită şi, când colo, sunt tratată ca o profitoare. Din concesivă, devin intolerantă…

Atât.

Cu bine, Nina

5 decembrie 2000

Dragă Nina.

Am un miting astă-seară şi mă gândesc să scriu până începe. Peste weekend am avut o discuţie interesantă cu soţul meu. Ca de obicei, duminica dimineaţa, ne cuprinde câte un val de vorbe. Vorbind despre religie mi-am amintit de minunatele cuvinte „ELI, ELI LAMA SABAHTANI" DUMNEZEULE DOAMNE, DE CE M-AI PĂRĂSIT?" şi m-am cutremurat la umanitatea profundă a religiei creştine, a lui Iisus în special. Aceste vorbe de mare durere trădează o umanitate de nedescris, separând astfel religia noastră de toate celelalte. De ce spun asta, pentru că, de cauţi în budism, nu cred că găseşti o asemenea manifestare umană, găseşti o înaltă spiritualizare, un continuu îndemn la nemişcare, la nedurere. La fel şi în cazul brahmanismului. Nu ştiu prea mult despre fundamentalismul islamic, sau iudaism, dar mă gândesc că nu au o atât de clară dovadă de umanitate, o expresie atât

de dureroasă a durerii umane. Iată cum mă bâlbâi ca să exprim ce simt. Această profundă umanitate a lui Iisus a făcut creştinismul o religie atât de carismatică. Şi mă întreb acum cine a contribuit cu aceste cuvinte în Noul Testament? Grecii? Cine au fost creatorii, transmiţătorii Noii Biblii? Iov, deşi e pus la foarte grele încercări, nu are asemenea explozii de vorbe umane. Iată că lipsa mea de cunoştinţe în acest domeniu mă poate face să greşesc. Ceea ce nu e greşit totuşi este ce simt, mila adâncă pentru cel care a suferit, pentru umanitatea lui. Oare Iisus s-a arătat uman ca să ne convingă pe noi să-i urmăm exemplul, sau a avut într-adevăr un moment de slăbiciune?

Tu ce ştii, ce crezi?

Anca

12 decembrie 2000

Dragă Anca.

Doamne, cum trece timpul! Nici nu realizez că vine Crăciunul, pentru că, exact ca în decembrie 1989… e o vreme… care îmi dă fiori. Neprielnică. Zăpadă? Ar fi o minune ca ea să ne onoreze cu venirea, tocmai de sărbători. Apare când ne-am săturat de frig.

Alergam azi prin oraşul nostru, căutând un xerox color, şi mă gândeam cu uimire că de la o zi la alta nu mai seamănă cu ce ştiam eu. E într-o perpetuă transformare care mă ameţeşte. Nu mai ţin pasul. E ca un trădător care se vinde primului întâlnit cu bani. Şi aici sunt mulţi bogaţi. Dar şi săraci destui… Cât să exportăm… Cerşetori la tot pasul. Ai surpriza ca acela, căruia i-ai dat mai înainte, şi dacă mai ai drum pe-acolo şi nu-i mai dai, cu un repertoriu variat încearcă să te facă să te simţi fiinţa cea mai ticăloasă de pe lume că nu bagi mâna-n buzunar să-i dăruieşti toţi banii.

Azi, lumea mi s-a părut urâtă, fizic urâtă. Feţe schimonosite, cu defecte evidente, amprente ale caracterului, vârstei, viciului…

Nici de mine nu-mi place. Cum trece timpul, cum nu-mi mai vine să mă privesc în oglindă. Şi n-am cum s-o evit, măcar o dată-n zi. E o confruntare obligatorie. Orice artificiu e o falsitate. Nu face decât să ne facă penibili. Nu le înţeleg pe femeile care recurg, cu tot dinadinsul, la astfel de argumente. Adică, le înţeleg, dar nu le calc pe urme. Îmi văd soacra cum se uită-n oglinda la cei 87 de ani ai săi, de parcă ar vrea să

treacă-n memorie, sau în studii (dacă asta ar fi făcut în viaţă), orice rid nou, orice zbârcitură. Mă uimeşte cum cochetăria are longevitate ca şi vârsta.

Sunt în ajun de a pleca în capitală, la minister. Mi-e frică de drumuri în plus. Merg la decontare cu revista şi cu o carte, la care am lucrat foarte mult. Nu a mea. La a mea n-am mai scris… Am calculatorul virusat şi va trebui să-mi instaleze un nou soft. Un virus ce mi-a decimat totul.

Săptămâna trecută am fost la părinţii mei. Alt prilej de tristeţe.

Curăţenia tradiţională n-am făcut-o, asta presupunând totul întors cu susul în jos. N-am mai „scuturat" de mult prin casă. O astfel de corvoada mi-ar lua ceva timp şi-ţi dai seama cum arată o casă în care gospodina tratează lucrurile în felul acesta. Mă rezum la îndeletnicirile obligatorii, de scurtă durată, pe care le termin repede.

Am să-ţi scriu o reţetă de cozonac, pe care am încercat-o şi mi s-a părut extraordinară.

Şi pentru tine am să cumpăr o codiţa de purcel şi un pic de şorici, ca să ştii că e Crăciunul.

Te-ai fi săturat şi tu de friptură de curcan, chiar dacă îl găteşti cu atâtea ingrediente şi sosuri, la care mie, chiar dacă nu sunt o pofticioasă, mi-a lăsat gura apă.

Mă întrebai de Hristos. Ce să-ţi spun: amândouă ipotezele mi se par nefavorabile investiturii pe care o are. Nu, nu cred că a fost vorba de prefăcătorie şi nici de slăbiciune. Pur şi simplu era vorba de har. Orice ar fi fost, a reuşit ceva remarcabil: a adunat în jurul lui oameni care aveau acelaşi crez. A scindat ceva ce părea bătut în cuie pentru vecie.

M-am gândit la coperta cărţii noastre: va avea două feţe, coperta unu şi patru. Una cu mine, alta cu tine. E doar o idee…

Cu bine şi cu multă sănătate, Nina

14 decembrie 2000

Dragă Nina.

E o bucată de vreme de când nu ţi-am scris. Astăzi lucrez după-masă şi trebuie să fiu gata la 1, 30. Până atunci o să fac cumpărături, apoi să gătesc o ciorbă şi ceva pentru copil, care pleacă la

serviciu la 4, 30. Ieri nu m-am simţit prea bine, am avut un puseu de tensiune şi mi-a fost tare frig… Am stat acoperită, am băut un ceai şi mi-am mai revenit. Ce vrei, vârsta, deşi bărbatul meu mă ceartă că nu pot spune asta la cei 54 de ani. E adevărat că mai am un drum lung. Dar mă gândesc uneori că mama a ieşit la pensie la 55 de ani şi mă apucă durerea de cap. Şi am atât de lucru…

Vine Crăciunul, emoţie mare, mici atenţii la colegi, copilul care tot cere şi pentru prietena aia şi pentru prietenul ăla… Dar noroc că mai foloseşte şi leafa ei, că altfel am fi pe geantă.

Cum e vremea acolo? Aici e cam frig. A dat un pospai de zăpadă, dar astăzi e foarte umed şi ceaţă.

Vom mai vorbi, Anca

16 decembrie 2000

Draga mea Nina.

Am primit ultima ta misivă pe care ai trimis-o acasă. Sunt mai multe lucruri pe care vreau să ţi le spun şi uit. Îmi pare rău că ai căzut la examenul auto, dar, dacă te consolează, şi eu am căzut prima dată, deşi eu am dat cu maşină automată, deci mult mai uşor. O să îl iei data viitoare. Ăsta să fie ultimul tău necaz. Când eu am început această aventură, am avut un profesor, un ungur american, nu mai avea mult ungur în el, care fusese toată viaţa şoferul unei cucoane bogate. Atunci era la pensie şi dădea lecţii de condus pentru ceva bani, dar şi ca să nu stea degeaba; aşa e stilul aici, să nu stai degeaba la pensie. Era un caracter interesant, mă făcea să mă simt bine la volan, vorbeam câte în lună şi în stele, în special despre Europa. Mi-aduc aminte că într-o zi atât de tare mă luase apa vorbei că m-am întors spre el ca să-i explic ceva şi am sucit şi volanul spre un copac de pe margine. Noroc că avea şi el frână la picior, deci ne-am redresat repede. A fost prima dată când mi-am dat seama cât de important e să nu te uiţi decât în faţă, chiar dacă eşti atras să priveşti în altă parte. Când m-am dus la examen, m-am prezentat cu maşina lui, pentru că soţul meu, la acel timp, avea numai o maşină cu shift, băţ? şi eu nu învăţasem pe ea; ba nu, mint, am încercat să învăţ, el a încercat să mă înveţe… Le numeam lecţiile de ţipat, pentru că uitam să apăs pe schimbătorul de viteze! Cred că îţi dai seama ce era pe el! Deci, când m-am dus la examen cu maşina

şoferului, m-au picat, şi eu, cu mintea mea suspicioasă, mi-am zis că m-au picat pentru ca instructorul să mă mai înveţe încă vreo lună şi să ia bani, ca şi cum poliţistul ar fi fost în cârdăşie cu şoferul. Asta mi-aduce aminte de o problemă pe care o au mulţi dintre românii ce emigrează aici, mai ales cei care sunt obişnuiţi cu pile; există tendinţa să creadă că totul se poate obţine pe conexii şi că, dacă nu ai aşa ceva, eşti mort. Este şi nu este aşa, depinde unde ţinteşti. Dacă vrei să intri în politică, să ai poziţie de maher, atunci acest adevăr intră în vigoare, dar dacă pur şi simplu îţi vezi de treabă şi munceşti în locul tău, şi mai ales dacă ştii ce faci, atunci acest adevăr nu e valabil. Am avut un prieten care a plecat înapoi în ţară pentru că nu a rezistat presiunii. Fără green card şi fiind dat afară la fiecare scuturare, el credea serios în pile, şi era convins că din această cauză e dat de colo-colo. Eu cred că era mai degrabă o atitudine mentală, care l-a împiedicat să meargă înainte, pentru că toate job-urile pe care le lua erau în locuri unde lucrau şi aţi români, cunoştinţe sau foşti colegi din ţară, nu căutate de el singur.

În altă ordine de idei, ţi-am descris meniu-ul nu pentru că am vrut să te fac pofticioasă, ci pentru că e interesant pentru nişte virtuali cititori.

Ideea ta cu o faţă pe o coperta şi o alta pe cealaltă e interesantă, providing că nu ne vom lua de păr care unde… Eu nu mai arăt aşa apetisant ca să mă aşez pe o copertă…

Cam atât.

See you Anca

19 decembrie 2000

Dragă Anca.

Aici, astă-noapte, doamna iarnă şi-a scuturat jupoanele. O idee de zăpada cât să arate hidoşenia gunoaielor. Dar, oraşul nostru, frumos în centru, împodobit ca un pom de Crăciun, a primit ceva diplomă de „oraş de cinci stele”, merit” mediatizat super, cu primarul filmat în prim plan. Mă gândesc doar că domnia sa, mai-marele oraşului, nu ştie că urbea are şi periferie! Că străzile sunt pline de gropi, că maşinile se hurducăie – precum căruţele în copilăria mea îndepărtată – şi că păşim în Mileniul trei!

Politica, bat-o vina! Imagini false, trunchiate, cosmetizate! Poze

cu oameni politici prosperi, cu bunăstarea afişată ostentativ pe figurile mulţumite. O fi doar poza sau o stare reală, pe care noi n-o cunoaştem?! Televiziunea ne prezintă tot felul de mese rotunde, cu analişti politici și, culmea, toţi spun acelaşi lucru: nimic bun pentru începutul primului deceniu. La ce folosesc, atunci, supoziţiile lor, când și un scormonitor în gunoaie percepe că bucăţile de pâine sunt mai puţine și mai mici, că și trenţele găsite sunt mucede, iar bucăţile de fier, mai multe și mai bine plătite…

Auzi un banc: De ce nu mai aruncă românul cu banul în sus? Până cade se devalorizează.

Deci, vocabularul nostru s-a îmbogăţit cu cuvinte noi: card, bonuri valorice, un fel de cantină ambulantă, pe care poţi cumpăra… dar nu-ţi spun ţie toate astea, pentru că trăiești în altă lume, unde probabil sunt la mare întrebuinţare aceste lucruri, pentru mine doar cvasi obstrucţiuni. Acolo card-ul e bun, căci voi vă puteţi plăti totul cu el, noi doar am schimbat coada de la casierie cu alta în stradă…

Cu apetisanta noastră figură… e de discutat. Peste 50 de ani… Ce-ai mai vrea? Suntem noi dive, staruri de cinema, sau doar niște cucoane producătoare de ciorbe gustoase?!

Cu bine și cu multă sănătate, Nina

21 decembrie 2000

Dragă Nina.

Litere mai mici și mai sus între rânduri, ceea ce numai o bașina de bătut îmi putea face!

Am recitit acest mesaj și am crezut că pic pe jos de râs, aici, în birou, singură. Cred că îţi dai seama că e mașină nu bășină, deși se poate interpreta și ca o… că e dezumflată… nu mai e la modă… poate nu mă spui la toată lumea acum…

Bye, Anca

22 decembrie 2000

Dragă prietenă Anca.

Oh, nu!

Dar fii atentă: eram copilă, în sat. La Căminul Cultural, mare serbare, cu noi protagoniști. Preamăream munca şi muncitorii

pământului, fruntaşii colectivei. Monologuri, cuplete, glasuri ce zgâriau geamurile: stridenţa lor într-o sală cu acustică proastă. Ochii spectatorilor (părinţi, vecini, colegi) aţintiţi asupra noastră. Iarnă. Teracota duduia, dar fără să aibă pretenţia că încălzeşte vreodată sala mare, cu urme de zăpadă pe podelele date cu motorină. Şi noi, cu pulovere pe sub costumul popular, ne scuipam plămânii ca să convingem că ştim ce facem, acolo, pe scenă.

Unul dintre colegii mei, apropo de „başina" ta, mic, negricios, destul de urâţel, intră cu aplomb şi-şi spune cupletul dintr-o suflare, cu gestica obişnuită, arătând în sală spre un colectivist fruntaş:

...E Costică Oprican.

Care vine ca be şine! (pe şine de cale ferată, vezi bine!). Realizezi ce râs homeric i-a cuprins pe bieţii colectivişti, când şi-au văzut fârtatele tratat în felul acesta de un mucos cu mămăligă-n gura şi cu polipii inflamaţi. Profesorul de matematică şi dirigintele nostru, domnul Bocşe, săracul, nu avea nicio vină că elevul, gângav şi fonf, denaturase, prin pronunţia lui deficitară, textul pe care el, cu trudă, îl alcătuise pentru brigada noastră artistică.

Ei, gata cu asta! Am râs destul, să trecem la lucruri serioase. Pentru burtă!

Cozonacul, deci! Oricum, să nu ai la tine balanţă pentru cântărire.

Se pun două mâini de făină într-un vas încălzit, după care se opăreşte acea cantitate cu o cană de lapte fierbinte, atunci luat de pe foc. Se amestecă bine, pentru a nu rămâne cocoloaşe. Compoziţia astfel obţinută se lasă să se răcească, dar nu de tot, să rămână călduţă. Două linguri de zahăr, ţucăr cum îi zic bănăţenii, 2 cm cubi de drojdie (aici ţi-aş fi spus cum spunea maică-mea: drojdie de 25 de bani, dar şi drojdia s-a scumpit!), un ou întreg. Separat se face maiaua şi se lasă să se ridice, acoperită, la un loc cald.

Ea, astfel protejată, va creşte repede.

În al treilea vas, se pun gălbenuşurile a 8 ouă, ale căror albuşuri se vor bate, zahăr vanilat, 1/2 kg zahăr, coaja de la o lămâie potrivit de mare. 1/4 lapte călduţ. Se amestecă bine, iar peste ele se adaugă albuşurile bătute, spuma, maiaua şi 1 kg de făină, în ploaie. La frământat se adaugă treptat uleiul cald. Apoi se frământă, se frământă,

se frământă, până-ţi asudă fruntea şi pe aluat ies băşici. Se lasă la crescut. Și de aci încolo, fantezia ta de creatoare intră-n funcţiune. Cu ce-l umpli: nuci, rahat, stafide, cacao, în ce forme îl pui, cum îl împleteşti…

Poftă bună!

P.S. Să nu uiţi să pui şi sare. Un Crăciun fericit vă doresc! Cu zăpadă şi cu gânduri de bine, pe acolo pe unde vă aflaţi.

Un an bogat şi plin de împliniri!

Nina

23 decembrie 2000

Dragă Nina.

Îmi place când ai umor. Bancul e grozav, o să-l spun de Crăciun, unde mă duc.

Nu avem numai card, avem chiar şi leafa de hârtie, pe care o ducem la bancă frumos, şi pe urmă plătim cu check de hârtie totul şi toate, de la mâncare până la pantofi. La film nu prea merge să plătim cu hârtie, cel mult cu credit card. Aici e moda să foloseşti credit cardul. Și când vine ceva de plată, se ia bărbatu-meu cu mâinile de cap. Dar l-am potolit eu. Nu, cantine pe roate nu am văzut, avem nişte autobuze care vând hotdogs, adică crenvurşti în pâine, care sunt foarte, foarte nesănătoşi, făcuţi cu resturi etc.

Ieri am stat acasă, că m-am simţit tare obosită şi am lucrat niţel la dicţionar; am început un dicţionar, că de e la modă! de cuvinte a căror etimologie e neclară; eu însă am multe surse: dicţionare de rădăcini indo-europene, gotice, sanscrite etc., aşa că sper să nu fie o aiureală; am probleme mari cu semnele diacritice în formele reconstruite proto-indo-europene, unde îmi trebuie litere mai mici şi mai sus între rânduri, ceea ce numai o maşină de bătut îmi putea face; dar de unde să iau acum o maşină de bătut… şi iar o să zici, la voi acolo… ce să-i faci… plusuri şi minusuri. Dacă auzi de nişte diacritice mai speciale, pe care le pot lua de pe Internet, comunică-mi, te rog. Ai spus că îmi dai o reţetă de cozonac… ai uitat… Eu nu sunt o mare gătitoare, mai ales că găseşti la italieni panetone, cozonac gata făcut şi foarte, foarte bun, dar săptămâna viitoare stau acasă şi poate mă joc de-a cozonacul.

Până atunci.

Sărbători Fericite, Crăciun Fericit cu tot ce vă doriţi voi, şi un An Nou cu multă sănătate şi bucurii!

La mulţi ani!

Anca

5 ianuarie 2001

Dragă Anca.

De două ori am încercat să-ţi scriu, dar, ca-n vremurile bune, ni s-a luat curentul şi nu aveam scrisoarea „salvată". Eh! Ia-o de la capăt cu încăpăţânarea ce mă caracterizează, chiar dacă nu-mi mai iese ca data trecută.

Bine că s-a sfârşit vacanţa asta! Cumplit meşteşug de tâmpenie să-i dai omului răgazul să se ghiftuiască, să se-ngraşe ca porcul pe care nu l-am tăiat. Şi mintea intră în repaus.

Despre atmosfera tocmai trecutelor sărbători, ce să-ţi spun? Insipidă! Mâncare, lene, iritare… Cei care au călătorit undeva poate s-au bucurat cât de cât, de o modificare de ambient. Cred că asta e reuşita unei sărbători: să schimbi locul, anturajul… E o reîmprospătare a imaginilor prăfuite un an întreg.

Creierul lustruit are nevoie de ceva care să-i creeze asperităţi şi să-i reorganizeze memoria, în care, zău, că s-a produs o varză…

Noi n-am mai plecat de ani buni şi se resimte. În toamna trecută, soţul meu a fost la Sinaia, la un curs Phare şi, întrucâtva, a schimbat peisajul. Eu am rămas de veghe la cârma casei şi s-au văzut rezultatele unei minţi saturate. Am făcut o serie de greşeli, unele chiar de notă mică.

Aici, ieri-noapte, a fost eclipsă totală de lună şi probabil astrele au influenţă asupra mea, căci n-am putut să dorm. Mi-au venit în minte toate absurdităţile din lume, la care, bineînţeles, eram părtaşă, cotă parte. Dimineaţa e mai rezonabil, mă mai spăl în lumina zilei de zgura gândurilor negre. Atunci, noaptea, mă gândesc la datorii scadente, la altele pe care le voi face… Am tremurat, de sărbători, că n-o să-mi intre nişte bani de la minister, ca să fac plăţi la tipografii. Iacă, acolo câteva milioane… Şi ce-i milionul astăzi?!

Când scriam despre aceste cifre astronomice, apropo de

stabilizarea cea mare care i-a sărăcit pe mulţi, mi se părea o chestie de coloratură, fără să bănuiesc că voi apuca timpuri asemănătoare, de unde ideea că istoria se repetă, e drept în alţi termeni şi cu alţi actori. Oricum, prognozele care se dau mereu ne anunţă că vom juca în piesa Seceta şi fiecare va scoate cămaşa pe unde crede de cuviinţă. Varza din butoi se va termina şi ea într-un târziu, cartofii din saci aşijderea. Ei, dramatizez şi eu un pic. UEO nu ne va lăsa. Ei scot recolte şi din piatră seacă! Noi tăiem pădurile şi le trimitem lor, că ei au industrie cu aparatură ultimul răcnet. Cel plecat în cele veşnice s-a chinuit şi ne-a chinuit să obţinem un pic de independenţă economică, şi acum vin respectivii, ca la muzeele în care s-au conservat obiecte preistorice. Mă bucură, cred că-ţi dai seama, că avem ce le arăta!

Anca, poţi să-mi retransmiţi ce ţi-am scris zilele trecute, că eu n-am „salvat", şi bucăţica aia de text n-o am? Am vorbit cu un fost coleg de-al meu, care e în Canada şi mi-a spus că diacriticele (dar asta ştiam şi eu) le poţi lua din font-urile WORD-ului, Office 2000.

În altă ordine de idei, am putea „vorbi", în funcţie de fusul orar, prin talk, înţelegându-ne asupra unei anumite ore, bună şi pentru mine şi pentru tine. Dacă nu ai programul pentru aşa ceva, scrie-mi şi ţi-l ataşez, iar tu îl copiezi într-un director şi-l setezi de acolo.

Tot binele din lume şi multă sănătate fetei tale.

Nina

6 ianuarie 2001

Dragă Nina.

Mesajul tău e revelator. Eu nici măcar nu vreau să-mi imaginez o eroină care este atât de anostă. Nu, nu am făcut cozonac, a fost doar o încercare a mea de a fi în ton cu sărbătorile şi conversaţia de rigoare, dar nu prea am timp de astfel de aventuri. Plus că panetone-ul italian e excelent. Dar, din păcate, fata mea a făcut un virus stomacal chiar în ziua de Crăciun, a început să verse pe la 5 p.m. şi nu s-a oprit decât după ce doctorul i-a făcut o injecţie marţi la 12: 30 p.m.

Eu, ca o cvasi gospodină, am încercat să prepar o masă de Crăciun cu raţă, dar a rămas o amintire tristă…

Noi avem o iarnă destul de grea, cu zăpadă multă care s-a tot aşternut sâmbătă, de nu am putut să deschid biblioteca; mai bine… Şi

acum ninge. De Anul Nou altă dandana… Copilul ne-a spus că își aduce prietenii acasă și, deci, eu trebuia să stau pe aproape; aici nu ai voie legal să-i laţi singuri până la 18 ani… După care s-a hotărât, cu tot grupul, să petreacă la o prietenă, iar noi am rămas ca două valize-n mijlocul livingroom-ului. Bărbatul meu, care a dat zăpada vreo două ore dimineaţa, a căzut ca lat la 12: 30, și s-a dus să se odihnească. Eu am încercat să mai găsesc ceva amuzant la tele, apoi m-am culcat… Aici nu e obiceiul să se serbeze Anul Nou, așa ca în Europa, sau la noi în ţară. Majoritatea merg la un restaurant şi, imediat după miezul nopţii, vin acasă şi se culcă. Prietenii noştri au o familie foarte numeroasă (pentru aici), şi le e greu să vină la noi, plus că tatăl prietenei mele s-a prăpădit în decembrie, şi nu prea era ea în mood de petrecere. Am făcut Ajunul cu ei, că trebuia să vină moşul la copii – are două fetiţe gemene –, nu identice însă, de vreo șapte anişori, care s-au prins cine a fost moşul, aşa că nici asta n-a mers prea bine… În rest, sănătoşi să fim!

Apropo de ajutor, eu am o femeie, o poloneză, care vine la 4 săptămâni, iar între timp, mai dau eu cu aspiratorul, dar dacă nu ar veni ea mi-ar fi tare greu, face băile şi bucătăria bine, deși trebuie să mă mai uit şi eu prin colţuri…

Sper că nu ţi-am scris asta deja… Roza-scleroza?!…

Încă o dată, să aveţi un an bun, cu multe bucurii, sănătate şi noroc.

P.S. Şi mama îmi spune acelaşi lucru: că e o secetă mare şi ce-o să fie… Dar eu sper că puterile de acolo vor avea atâta minte să ceară ajutor internaţional, înainte de declanşarea unei crize reale…

Mă arde pe suflet că Ceauşescu a plătit cu sângele oamenilor datoriile, şi acum, după ’89, toate ţările din jurul nostru au fost iertate de datorii! Ironia sorţii şi tâmpenia lui! Deci, sper că s-a învăţat o lecţie; la fel cu Koreea de Sud, care avea vreo 50 de bilioane, şi tot aşa, a fost iertată, după ce au furat ăia de la putere acolo cu lopata… De ce mă calcă pe nervi? Pentru că toţi banii ăştia vin din buzunarul meu, de la taxe, măcar să vină la voi…

Anca

12 ianuarie 2001

Dragă Anca.

Prea bine nu sunt. Am un fel de gripă, ciudată, fără guturai. Ceva sec, o tuse uscată şi mi-e teamă, mai ales, că acum câţiva ani am avut pleurezie, boală, care chiar dacă n-a fost contagioasă, m-a scos din circuit o bună bucată de vreme. Reacomodarea, după un lung tratament cu medicamente pentru TBC, a fost dificilă.

Şi nici acum nu ştiu să-mi preţuiesc organele vitale! Dar, trăind într-un loc animat şi aglomerat, nu-i de mirare, că eu, sensibilizată fiind de mai demult, contactez cu mare uşurinţă orice zvon de boală. Nici n-a ajuns la graniţele ţării; şi la mine deja bate la poartă!

Eh, cum să fiu supărată pe tine pentru Mioriţa. Nicidecum, cu toate că acolo sacrificiul e discutabil. Totul rămâne la nivel de prezumţie:

„Iar de-o fi să mor...”; Dar înmuirerea, mai întâi, îndobitocirea mai la urmă, funcţionează. Marea masa reacţionează „pozitiv” la acele sloganuri ce te obişnuiesc cu Viaţa de Apoi care nu mă interesează!

Vreau să trăiesc acum! Bine, dacă se poate!

Pe aici nu e niciun pic de zăpadă. Va rămâne doar în amintirea noastră.

Nepoţica mea deja are nostalgia puţinilor ei ani când a prins zăpadă şi s-a dat cu sania. De mine ce să mai zic?! Am ajuns să uit anii când, fetiţa mea era la părinţii mei, în Mehedinţi; străbăteam nămeţi, la dus, nămeţi la-ntors, cu încălţăminte neadecvată, cu picioarele sloi de gheaţă. Dar erau anii când totul era frumos, pentru că viitorul era mult în faţă...

Sunt nişte zile de acalmie (aşa simt eu), cu aşteptări fără formă. Mă sperie, când am timp să le dau atenţie.

Anul acesta îmi dau licenţa în jurnalistică şi mi-am ales o lucrare puţin cam pretenţioasă. E vorba de prima scriitoare şi publicistă din Banat, Emilia Lungu Puhallo. În casa părinţilor ei, a fost găzduit Eminescu când, venind la Timişoara, îl căuta pe fratele sau Nicolae.

E destul de interesant să încerc să descopăr, de-oi fi în stare, ceva ce n-au scris alţii despre ea.

Aştept cu nerăbdare articolele tale.

Şi să-mi retransmiţi ce ţi-am trimis acasă.

În legătură cu convorbirea noastră, aceasta se realizează prin fişierul pe care ţi l-am ataşat. Tu îl vei copia într-un director, apoi dai

enter şi se va autoextrage directorul WTALK. Dacă ai Windows 95 dai enter pe fişierul Wtalk32.exe dacă ai alt Windows atunci dai enter pe Wtalk16.exe.

Aşadar, convorbirea noastră se va face pe calculator într-o prealabilă înţelegere asupra unei ore, care să ne convină amândurora, în funcţie de fusul orar. Jumătate de ecran va fi al tău, jumătate al meu. Ce zici?

Ţi-am făcut capul calendar!

Dar, pentru a realiza acest deziderat, e nevoie ca tu să-ţi configurezi programul în felul acesta:

1. clik dreapta pe faţa zâmbitoare din dreapta jos;

2. selectază configure, apoi localuser).

3. selectează bara albă şi scrie numele tău apoi click pe add.

4. ieşi din meniu şi dă click dreapta pe faţa zâmbitoare apoi dă talk

5. În poziţia câmpului To dă nina 194.102.62.178 şi apoi să sperăm că putem vorbi.

Cam atât ar fi.

Cu bine, Nina

11 ianuarie 2001

Nina.

Din păcate, nu am acele mesaje aici, că mi le-ai trimis acasă, deci le voi forward de acasă. Nu, nu am programul cu telefon, şi mai ales nu ştiu dacă îl pot folosi fără să plătesc… M-au reeducat aici bine şi ştiu că nu pot avea nimic pe gratis…

Îmi pare rău, dar sunt niţel obosită şi am mintea aiurea, deci nu îţi scriu o misivă adevărată. Voi continua mâine sau altă dată. Ceva veşti; trebuie să fiu în Iaşi, începând cu iulie trei până pe doisprezece, la două conferinţe, şi deci am de lucru mult; vreau să prezint întâi un studiu despre mitologie comparată şi avantajele comparativisticii, deşi în România nu se practică… Şi un studiu despre cavalerii danubieni.

Bineînţeles că am materialul, dar trebuie să-l aranjez în text şi pagină, bibliografie etc.

Mai vorbim, Anca

15 ianuarie 2001

Dragă Anca.

Nu ştiu ce-i cu tine. Eşti bolnavă? Vestea asta m-ar întrista foarte tare. Că nu aud decât din cele rele. E ca un făcut. Asta să fie starea normală a omenirii?

E luni, 15 ianuarie. Eminescu.

Zilele trecute am ascultat la radio o relatare din Moldova şi am fost plăcut surprinsă că o cunoştinţă de-a mea, Lucia Olaru Nenati, scriitoare, cadru didactic, a scos o casetă cu muzica ce se cânta pe vremea lui Eminescu şi cu unele melodii cântate de Eminescu, dar acum interpretate chiar de scriitoare. Avea o voce dumnezeiască şi m-am gândit că nu e totul pierdut când mai există oameni ca ea. A fost muzeograf la Ipoteşti, când alţii se dădeau de ceasul morţii să ocupe un loc fierbinte în marile centre universitare pentru că doar acolo geniul lor creator de putea desfăşura în voie. Unii, nişte rataţi. Şi timpul le-a dovedit-o.

Mă gândesc cu mare tristeţe la copiii satelor noastre, care nu mai au pe cineva să-i înveţe, ca pe vremea mea, când erau şi profesori doar cu liceul terminat, fără examenul de maturitate; ne învăţau după ureche, şi să nu-ţi spun cum pronunţam cuvintele în alte limbi: exact aşa cum se scriau. Cu handicapul acesta am pornit în viaţă. Istoria se repetă, sau se continuă?! Toţi fug mai întâi la oraşe, după aceea în străinătate, cu burse. Sau fără. Exodul acesta e pustiitor şi deprimant. E ca şi cum soldaţii pregătiţi pentru apărare, în care ai băgat calorii să-i faci performanţi, trec în tabăra adversă. Mai întâi îi invită la o reuniune tovărăşească, unde li se dă să mănânce banane şi ce n-au mai mâncat pe la ei prin ţară, îi plimbă prin locuri nemaivăzute şi visătorul se prinde în mrejele acelei lumi idilice (poate cu adevărat e aşa; n-am fost niciodată, după ’89, în afara graniţelor) şi, pe urmă, nu mai trăiesc decât cu dorul fugii şi al banilor mulţi care o să le intre-n cont. Tânjesc. Nu mai dau randament. Fac totul în dorul lelei. Te uiţi la ei şi nu-i mai recunoşti.

Şi nu poţi zice nimic, nu poţi lua atitudine, pentru că auzi replica cu capra vecinului. Nu poţi zice nimic, mai ales că mai toţi copiii profesorilor cu care, cu bucurie, mă întâlnesc măcar şase ore pe zi, sunt plecaţi. Fără să se mai întoarcă. Părinţii lor devin combatanţii, îi

formează pe viitorii drumeţi!

Nedreptatea se lărgeşte, în alte sfere, la alte dimensiuni. Ce-i e permis domnului, nu-i e permis prostului! Aveam, măcar, un loc, cel al scrisului, unde, cu naivitate, credeam că oamenii – fiind artişti – sunt altfel. Dar nu! Şi acolo e la fel. Unii au monopolizat şi acest segment. Premierile sunt ca atare. Unii geniali şi alţii nu există. Halal!

Frigul Bobotezei se pare că ţine minte stilul vechi. Acum e ger, dar din acela care te face să te grăbeşti spre casă. În rest, toate bune deşi e loc de mai bine.

Aştept să-mi scrii, Nina

16 ianuarie 2001

Dragă Nina.

Aici e invers, a nins ieri toată ziua, dar am avut noroc că lucram după-masă şi am închis la 3, deci nici nu m-am mai dus, deşi m-am îmbrăcat pavoazat etc. Şi, când am început să conduc, dansam pe stradă ceva grozav, deci am făcut calea întoarsă…

De dimineaţă am ţinut-o pe prinţesă acasă, pentru că îmi era frică cu condusul ei la întoarcere, aşa că am avut amândouă ceva timp de stat împreună, deşi l-a chemat pe prietenul ei la masa de prânz, au comandat o pizza, şi s-au jucat la computer până târziu, a mai venit şi o vecină, iar eu am gătit pentru cinci în loc de trei, dar mulţumim lui Dumnezeu că nu e o problemă. Am mai citit din Les Dioscuri au service d'une déesse pentru articol. Pe seară, am ieşit cu toţii la plimbare şi ne-am încântat ochii cu nişte imagini de copaci încărcaţi cu zăpadă ceva de vis, îmi pare rău că nu am avut camera cu mine ca să fac poze şi să ţi le trimit pe e-mail, dar era totuşi seară şi probabil că nu ieşeau bine; în special un copac din faţa bisericii era cu totul impresionant, ca o dantelărie de-a franţuzească în lumina becului din stradă; noi ne întreceam care mai de care să scuturăm crengile pline în capul celuilalt; e curios ce greu ne vine să îmbătrânim, şi cum, cel puţin eu, mă agăţ de fiecare ocazie ca să mă mai simt de vârsta fie-mi. Deşi, a început de curând să mă împingă… de ce mă baţi la cap… ce vrei… nu mai te prosti, că nu mai sunt copil etc. Şi ce bine îmi aduc aminte că eram la fel, ba încă nici nu vreau să-i mai spun că eu eram mult mai rea, că nu am lăsat-o pe maică-mea să mă atingă cu mult mai

devreme… Ei, ce să facem, toţi trecem prin asta! Mama mereu îmi spunea: lasă, că o să vezi şi tu ce greu e să fie departe, să vină copilul doar din când în când! Iar eu nu prea aveam înţelegerea totală a acestor vorbe. Când eram mai tânără şi mama nu putea să facă ceva o întrebam: „Ei, cum nu poţi, dragă? Acum, pe zi ce trece, eu nu mai pot, şi culmea e că nu-mi vine să cred. Nu e ciudat că nu avem capacitatea de a înţelege decât pe pielea noastră?"

Acum, probleme ale secolului 21: ţi-am mai spus că am cumpărat un computer nou de Crăciun, nu am trecut file-urile mele pe el, am schimbat şi serverul, şi deci nu pot încă să-ţi trimit nimic. Mai întâi, trebuie să le copiez de pe computerul vechi; în plus, scrisoarea ta cea veche va trebui să o rescriu… şi după cum spuneam sunt în mood de dioscuri… dar promit, când iau o mică vacanţă, după 19 februarie, voi rezolva toate problemele secolului 21, adică probleme create de tehnologie; ne ajută, dar ne şi încurcă…

Auguri, Anca

17 ianuarie 2001

Dragă.

Tare eşti nerăbdătoare… De abia ţi-am scris. Crezi că sunt maşină? Am lucrat tot weekend-ul la lucrarea pe care trebuie să o prezint la Iaşi; n-o să crezi sau o să crezi că mi-am pierdut ceva în avatarurile mele pe drumul mitologiei, dar am să prezint o lucrare despre dioscuri şi Mioriţa, care eu cred că e un ritual de sacrificiu uman, că altfel nu are sens pentru mine. Toate văicărelile astea că noi suntem pesimişti, că ne împăcăm cu soarta fac parte dintr-o propagandă de înmuiere… Dar, dacă accepţi că avem de-a face cu un ritual de sacrificiu uman, deci o cinste, o onoare urmată de o nuntă cu zeiţa supremă a fertilităţii, iacătă că nu mai e nevoie să ne văicărim şi să batem câmpii cât suntem noi de împăcaţi cu soarta. Nu cred că asta e firea românului, cred că are multă înţelepciune şi nu sare calul, dar, dacă unii îi iau toată averea, n-o să stea cu mâinile în sân şi să-i lase să-şi facă de cap.

Am găsit aproape în tot bazinul balcanic refuzul soldatului de a-şi vesti măicuţa despre moartea sa, am găsit şi nunta cu o zeiţă la persani, avem şi toate amuletele cu cavalerul danubian… Sper să iasă

ceva.

Fetiţa mea cea măricică a intrat la facultatea pe care şi-o doreşte şi unde nu se intră prea uşor. Suntem foarte fericiţi pentru ea.

Există şi o parte pozitivă în ce spui tu, şi anume că, dacă sunt mulţi români „în afară” şi învaţă cum să se descurce pe market, atunci poate se reformează suprastructura de care este atât de multă nevoie, şi poate că se vor întoarce mai târziu. Eu ştiu câţiva copii născuţi aici sau crescuţi aici, care sunt acum în ţară şi lucrează pentru diferite companii, ceea ce o cam atrage şi pe fata mea, pentru că ştie bine româneşte învaţă şi spaniola, şi vrea să facă markening şi adveritsement internaţional.

Sper că nu te-am dezumflat prea tare cu pozitivismul meu.

Toate bune, Anca

13 februarie 2001

Dragă Anca.

Veşti bune! Am luat examenul la şcoala de şoferi. Eh, a fost ceva efort. Acumularea s-a făcut ceva mai lent, şi dacă nu există logică…

Deci, mâine, 14.02.2001, la noi, cred, e „Dragobetele”?! Ştii doar că e sărbătoarea îndrăgostiţilor, ca la voi „Valentine’s day”. Ceva al naibii de complicat, pentru că tinerii îndrăgostiţi nu aşteaptă aceasta zi nici să-şi facă declaraţii de dragoste şi nici să se iubească. Dar, mă rog. Însă, dacă e o zi pentru nefumători, pentru sănătate, de ce n-ar fi o zi a iubirii în exclusivitate?

Aşadar, ce faci într-o asemenea zi, tu, cea de-acolo? Ce cadou vei primi dacă acesta e obiceiul? Pentru că fata ta, la anii ei, când totul s-a creat pentru tineri, se va bucura şi de-o floare de la iubit. Cum va marca soţul tău, în conştiinţa ta, această memorabilă zi?

Dacă va uita pe ce lume trăieşte, cântă-i:

„Moşule, cocoşule.
Ce ţi-e barba roşie?”
„Mi-au roşit-o fetele
Făcând (sărbătorind?!) Dragobetele!”

Ei, ce zici, nu-ţi dau sfaturi utile?

Eu, în acea zi, voi savura încă liniştea de după stresul

examenului. Nu ştiu când voi avea curajul să pornesc prin gropile oraşului nostru de cinci stele, căci pe unde nu e circulaţie nici drumurile nu sunt în avantajul meu, iar pe unde trece primarul, e circulaţie „ca-n vest”.

Creând acele minunate imagini de iarnă, care-mi amintesc de copilărie, te-am şi văzut jucându-te ca o fetişcană pe sub pomii încărcaţi de promoroacă.

Măcar aşa reuşim să ne-ntoarcem în trecut, să vizualizăm, cu durere, că timpul s-a dus… şi de duce…

În rest… alcătuiesc o monografie despre o publicista şi scriitoarea, care a murit prin 1932, Emilia Lungu-Puhallo. E incitant subiectul, mai ales că, din fondul arhivistic, am luat contact cu o lume pe care n-am cunoscut-o, eu fiind venită aici şi nu născută pe aceste meleaguri. Nu plâng din acest motiv: consider, ca şi tine de altfel, că am avut acest noroc, că mi-am lărgit posibilitatea de percepţie şi că, dacă am fi rămas într-un loc, la un moment dat ni s-ar fi părut claustrant. Aşa că apartenenţa, de care unii fac mare caz, e şi bună şi rea.

Încă aştept textele de la tine.

M-am gândit la titlul cărţii noastre: Timişoara-New Jersey, via Internet.

Dacă ai alte propuneri, emite-le.

Oare până prin luna mai terminăm de scris? Vorba vine, căci n-o să terminăm câte zile vom avea, dar vreau, când voi veniţi în ţară, se vă pot da un număr de exemplare şi, chiar, să facem o lansare. Cine ştie?

Cu bine, Nina

13 februarie 2001

Dragă Nina.

Ce grăbită eşti? Oare aceste mici bazaconii merită interesul cuiva? Nu, nu e bun titlul pentru ca unul e oraş şi celălalt e stat; cel mult Banat-New Jersey. Dar să ne mai gândim. Mi-a plăcut aluzia ta folclorică, sunt foarte interesată în tot ce-ţi trec prin cap pe acest subiect.

Nu, n-am ştiut de Dragobete, pentru că am crescut în Bucureşti, dar sunt extrem de interesată de folclor. Toate zilele astea, pentru că a fost ziua preşedinţilor şi am stat acasă luni, n-am făcut altceva decât să

caut material pentru Mioriţa, am o carte destul de bună Vârstele Timpului, desigur că am Voronca, Marian şi Pamfile, dar orice informaţie despre rituri de păstorit sunt importante. Autorul Vârstelor, îmi scapă numele, vorbeşte de rituri de Sângiorzan, şi for the life of me, nu ştiu ce înseamnă acest nume, Sfântul Gheorghe? Ce poate fi giorzan? Tu îţi mai aduci aminte ceva? Oricum, avea loc un rit de sacrificiu, desigur al unui miel. Dar nu ştiu dacă era cu acest scop, de sacrificiu. Apoi am un volum foarte, foarte interesant Folclor vrâncean, unde sunt multe variante, deci am avut o lectură plăcută. Am şi Ţara de Sus unde am găsit o variantă în care ciobanul se roagă să fie înmormântat la strunga sterpelor! N-o să fie uşor, dar lucrez tot timpul şi, sper să iasă ceva. Am pus textul pe o dischetă, dar nu am ajuns să o trimit. Sâmbătă a fost aniversarea noastră şi M. ne-a cumpărat bilete la teatru în NY. E aşa de trist, cum o piesă cu renume, cu critică bună, să fie o decepţie totală. Se cheamă Proof, o fată a unui matematician care, după ce îi moare părintele, încearcă să intre în viaţa normală. Are discuţii cu sora ei, dar, până la urmă un student găseşte un caiet cu formule extraordinare, pe care, de fapt, fata le-a scris, de unde titlul Proof, pentru că studentul nu crede că ea le-a descoperit. Ei, tâmpenii, parcă formulele matematice sunt aşa, la colţul străzii! Eu care am crescut în teatru pot să-ţi spun că jucau prost, şi piesa în sine a fost o catastrofă. Dar era una din puţinele care nu era cântată. Fetiţa mea ştie că eu nu mă duc la vodeviluri. De când am venit aici n-am văzut o piesă ca lumea. Am fost şi la O Neil, cu Glenda Jackson, şi tot nu mi-a plăcut, nu au niciun pic de imaginaţie, decoruri normale… Oh, unde sunt capodoperele de la Nottara, Lear cu G. Constantin, şi câte altele? Mâine, M. va primi un cadou de la băiatul ei, şi el de la ea. Eu nu ştiu ce voi primi. Noi am cam lăsat-o baltă, dar voi aduce aici, la birou, fursecuri şi bomboane că aşa e moda la şefii de aici.

În rest, toate bune.

Anca

23 februarie 2001

Dragă Anca.

Sper că te-ai întors din vacanţă.

Aşadar, de abia mâine, 24 februarie, e Dragobetele de care-ţi

scriam. Am găsit câte ceva despre el. E o avanpremieră la Mărţişor. Îl practică numai babele. Există credinţa că atunci se însoţesc păsările. E cap de primăvară. Se zice că „cel ce lucrează atunci ciricăie ca păsările toată viaţa”. E ziua dragostei. „O femeie spune că numai mâna s-o puie pe un bărbat străin în această zi şi va fi drăgăstoasă bărbaţilor în tot cursul anului”. La Dragobete, „ţărancele, ca să prindă soarele pe copiii lor, le leagă (acestora) de gât un şinorel din fir roşu împletit cu bumbac alb”.

În mai multe comune din Muntenia, şi mai cu seamă în cele din judeţul Gorj şi Olt, Aflarea capului Sf. Ioan, care cade totdeauna în 24 februarie, se numeşte Dragobete. E o zi frumoasă de sărbătoare pentru băieţi şi fete mari, ba chiar şi pentru bărbaţi şi femei tinere.

În această zi, dimineaţa, toate fetele şi băieţii se piaptănă, se primenesc şi, dacă este vreme frumoasă, pornesc după ghiocei în luncă sau după lemne în pădure, mai întâi fetele, apoi băieţii în cete. Dacă este vreme urâtă, fetele se strâng prin case pe la prietene şi rude, unde vin şi băieţii din împrejurimi.

După credinţa poporului, 24 februarie, adică Dragobetele, este ziua în care se împerechează toate păsările şi animalele. Băieţii şi fetele au, deci, credinţa nestrămutată că în această zi trebuie să glumească, să facă (sărbătorească) Dragobetele, după cum zic ei, ca să fie îndrăgostiţi în tot timpul anului. Iar dacă în această zi nu se va fi întâlnit fata cu vreun băiat, se crede că tot anul nu va fi iubită de niciun băiat, şi viceversa. Între fetele de la ţară este o întrecere de a se îndrăgosti, dar şi între mamele lor de a fi cât mai bucuroase când văd că fetele lor sunt înconjurate de dragoste nevinovată, fete care de multe ori se invidiază şi se naşte gâlceavă pentru aceasta, gâlceavă în care, cea căzută în dizgraţie îi impută celeilalte că a umblat după farmece de şi-a făcut de dragoste. Iar celei năpăstuite i-a făcut vrăji de urâciune, ca să n-o îndrăgească băieţii.

În unele locuri din judeţul Gorj, era datina (sau o mai fi?!) ca, în această zi, fetele şi feciorii să se întâlnească spre a se înfrătăţi şi a se însurăţi. Cred că e un fel de logodnă, din care poate să nu iasă nimic, până la urmă.

Atunci, pe baza unei armonii existente, se îmbrăţişau şi se sărutau, se jurau că nu vor căuta a se supăra prin nesinceritate.

În alte locuri, Dragobetele se serbează anume pentru a te feri de „boli”.

Acum, câte ceva despre insecta cu care se fac farmece de dragoste (Repedea, sau, în termeni latineşti, Cicindela campestris).

Se găseşte pe locurile unde bate mai tare soarele, şi cu deosebire pe arăturile nisipoase, precum şi pe malurile râurilor, se poate adesea observa în decursul verii un gândăcel mititel şi frumuşel (!!! Explicaţia e luată din Calendarul Gregorian), pe dedesubt de culoare arămiu-întunecat, iar pe deasupra verde deschis şi cu cinci pui albi pe latura de sus a fiecărei aripi, care aleargă cu o deosebită iuţeală în colo şi-ncoace, căutând hrană.

Se numeşte Repede pentru că are picioarele lungi şi fuge foarte iute; în Banat, pentru că unele fete mari îşi fac de dragoste cu el, se cheamă chiar Dragobete.

În Transilvania, românii au unele credinţe în legătura cu acest gândăcel: Când se naşte un băiat, se adună mai multe exemplare de Repede, se pun în leagănului noului născut şi se descântă:

Cum acesta merge repede, aşa să fii şi tu.

Cine suferă de durere de picioare, vindecă-se cu picioare de Repede, că-i va trece;

Când vezi Repedea zi: „Stai şi mă învaţă şi pe mine a umbla ca tine, că te vei simţi mai uşor”.

Când mor multe Repezi, are să vie un beteşug mare în sat.

Cine nu cunoaşte Repedea, acela nu are să ajungă la bătrâneţe.

De ai prins nouă Repezi într-o zi, şi ţi-i femeia îngreunată, are să nască copil fără splină.

Nevasta îngreunată, dacă va strânge într-o zi nouă Repezi şi le va agăţa deasupra uşii, are să nască copil fără splină. Cine poate merge aşa de repede, ca Repedea, acela are să umble mult pe jos în lumea cealaltă.

Asta ar fi despre Dragobete. Scrie-mi, te rog.

Cu bine, Nina.

3 martie 2001

Dragă Nina.

Mulţumesc mult pentru informaţie. Scuze pentru întârziere, am

fost pe munte la zăpadă şi acum sunt coaptă cu un guturai, ooof, rai iarăşi, caut etimologia lui rai!!! şi am dificultăţi; ştiu că e slav etc., dar trebuie să vină şi în slavă de undeva... Acum, după Dragobete, am rămas beteagă.

Am fost şi la facultatea unde se va duce fata mea de la toamnă, ca invitaţi speciali fiindcă ea a fost acceptată mai înaintea celorlalţi (nu singura), pentru că are note foarte, foarte, şi ne-am balada t prin clase, unde am fost îndoctrinaţi cât sunt ei de buni şi ce bine o să aibă grijă de educaţia copilului, şi vino la noi că noi avem nevoie de banii tăi, şi dacă nu ai bani nu-i nimic, că noi te împrumutăm cu un interes convenabil. Între timp, fata s-a răzgândit, nu mai vrea arts and sciences, vrea commerce and finance, adică internaţional business, că i-a plăcut mai mult de profesorii de acolo şi că nu vrea să facă chimie, fizică şi biologie. Poţi să crezi că la arts & sciences trebuia să facă toate astea? Sistemul educaţional aici e aşa de aiurea că nici nu ştiu cum să-l descriu. Copiii stau 4 ani în college şi învaţă generalităţi, cu un major în aia sau ailaltă, dar nu învaţă nimic în adâncime, de-abia când se duc la master, al cincilea an, se specializează, şi foarte puţini se duc pentru că înseamnă alţi bani.

Patru ani au o viaţă de huzur, stau în aceste campusuri universitare, cu camere de câte două fete, sau doi băieţi, mici, e adevărat, cam 5/5? două paturi înguste, două birouaşe, un dulap comun, şi baia pe hol; mâncare bună, am mâncat şi noi că asta a fost parte din piesă, ca să vedem cum e, tot soiul de programe, călătorii la muzee, teatre etc.

Numărul total de ore de curs pe săptămână: 15! După trei luni, deci la începutul lui decembrie, prezinţi o lucrare din ce ai învăţat, şi gata ai luat creditele, adio, nu te mai întâlneşti cu cursul acela.

Trai nineacă!

Mă doare spatele şi în gât şi... te las.

Anca

8 martie 2001

Dragă Nina.

Bună ziua ţi-am dat, belea mi-am căpătat!

Adică de câte ori am şi eu un pic de respiro ţipi ca din gura de

şarpe. Dar de câte ori amuţeşti tu, eu să nu zic nimica? Hm, iaca nu! Deci, vorbind serios, sper că nu ţi s-au încurcat minţile în Moş Crăciunul meu şi de aceea nu mai poţi scoate un cuvinţel. Don’t worry, nu-ţi mai trimit altul.

Noi am avut câteva furtuni de zăpadă, care ne-au cam stors de vlagă. Aştept primăvara ca pe o lumină noaptea. Nu m-am mai mişcat de mult şi sunt complet înţepenită. Plus că mă îngraş din te miri ce, deşi îmi plac dulciurile… deci nu e chiar din te miri ce. Cred că stau destul de bine cu punerea ideilor în perspectivă pentru conferinţele de la vară, dar acum trebuie să încep să lucrez intens la text, bibliografie etc. Şi trebuie să găsesc un deal bun pentru biletele de avion. Soţul meu se îngrozeşte să vină în ţară, din cauza căldurii şi a ţânţarilor; e de mirare cum se dezobişnuieşte omul de nişte detalii de acest fel, care par ridicole. Eu îl tot calmez, spunându-i că de fapt o să fim în nord, unde nu e chiar aşa de rău, dar îmi aduc aminte că acum vreo trei ani, când am fost la Iaşi, m-a bâzâit un ţânţar o noapte întreagă, deşi mi-am pus în cap şi cearşaful şi perna, nu a fost chip să scap, la trei noaptea făceam baie ca să mă relaxez.

A venit primăvara la voi? Ce mai faci? Am pierdut şirul şi nici nu mai ştiu ce să scriu.

Pa, Anca

11 martie 2001

Salut Anca.

Ei, da, a venit primăvara. Săpam şi cultivăm grădina. Încă mai e un pic de umezeală în sol, aşa că de încolţit o să ajute Dumnezeu seminţele să încolţească. În rest… tot la El ne e nădejdea, El va decide soarta noastră.

Uite, mi-am făcut o cafea, marca Philips, şi-o beau ca şi cum ai fi în faţa mea, şi-am sta la taclale.

Deci, tu vorbeai de anchilozare, tocmai tu care ai fost să schiezi… Frumos! Atunci ce să mai zic eu, care ies din oraş numai cu treabă!

Am avut trei zile de sfat cu mine însămi. Vineri, sâmbătă, duminică. Mult. A fost 8 Martie şi femeile noastre au fost sărbătorite cu acest prilej.

Vineri, m-au invitat foştii mei colegi la fostul Centrul de Calcul din Timişoara, unde am lucrat 17 ani. De câţiva ani buni, ne întâlnim, de pe unde ne-a împrăştiat viaţa şi economia de piaţă şi ne minunăm ce tineri am rămas! Un chef, dacă poate fi vorba de aşa ceva – sau cel puţin eu – cum sunt suspicioasă din fire – îl văd ca pe un fel de şedinţă de analiză asupra evoluţiei noastre în timp. Ca să nu mai spun că vin tot mai puţini. Unii plecaţi peste hotare şi, ca lui Şerban, le e frică de ţânţari, alţii nu mai sunt… Iar cei rămaşi… înstrăinaţi… Nici nu e de mirare: anii trec şi duc cu ei amintirile. Se leagă prietenii noi, vecinătăţi noi, interese noi…

Nu m-am dus. Eram într-o cădere psihică. Nu suportam să mă văd în oglindă, dar să oglindesc pe alţii… Cred că terminarea romanului m-a adus în starea aceea. Sau lipsa banilor?! Sau amândouă?! Nu aveam o motivaţie prea serioasă, dar şi fără contracte permanente nu pot face nimic.

S-a scumpit al naibii de mult costul tipografic la cărţi, încât nu îndrăzneşti să mai editezi nimic. La noi, totul se stabileşte în funcţie de dolar… Creşte el…

Textul tău e foarte interesant. O să fie ceva aparte în revista noastră.

Ţi-am găsit, aici la bibliotecă, o carte despre Mioriţa. Groasă… Scrie-mi ce te-ar interesa ca să caut în ceaslovul acesta.

Ieri, duminică, am condus două ore prin oraşul, liber la acea oră din zi. E al naibii de complicat. Sunt multe intersecţii, sunt rampe, sunt poliţişti, pietoni care traversează şi pe marcajele lor şi pe unde apucă… Sunt gropi, şi eu am ambreiaj, acceleraţie, frână şi frâna de mână. Am exersat frâna de mână când, în rampă, maşina o pornea înapoi. Mă-ngrozesc să merg singură. Acum vine un coleg cu mine, căci soţul meu mă inhibă. Şi nici nu are răbdare să fac pe profesorul…

Soţul meu a publicat o carte şi primeşte veşti extraordinare de la colegii de breaslă şi de la critica literară. A dat lovitura! Mă bucur mult pentru el. A fost o surprindere generală. Şi eu am o mândrie în plus: că a apărut în editura noastră: Eubeea.

Te-ai mai gândit la titlul cărţii noastre?

Romanul meu se cheamă Americanul Ei, ce zici?

Cu bine, Nina

12 martie 2001

Dragă Nina.

Până nu uit, dacă e Fochi, nu vreau nimic. Nu mă interesează decât dacă s-a scris ceva, şi nu cred, despre Mioriţa ca mit, sau Cosma – animale mitice - oaia, dacă nu Cosma Mihail, altcineva care s-a ocupat de animale. Eliade are oaia clarvoaiantă, sau cum am spune noi, oiţa năzdrăvană, dar năzdrăvan nu implică prevestiri. Oricum, stau destul de bine cu teoria… acum trebuie să o pun pe hârtie. Am avut şi eu o criză destul de urâtă, nu mi-a mai venit să lucrez deloc. Am şi scris ceva foarte de suflet, care v-a rămâne acolo, dar acum mă simt ceva mai bine.

Romanul Americanul este cel scris de soţul tău? Nu eşti prea clară… Sper să avem şansa de a ne vedea când vin. Sau, în cel mai rău caz, să trimiţi câte un exemplar la mama la Bucureşti. Mă amuză să scriu cu litere mici… Şi eu am avut probleme cu soţul meu şi cu condusul, a încercat să mă înveţe, dar maşina lui era cu băţ, şi eu le-am numit lecţii de ţipat! Tot cu un străin a fost mai bine.

Cam atât.

Pa, Anca

13 martie 2001

Dragă Nina.

Hei, acum tu ai amuţit. M-am gândit eu că ideea mea despre Mioriţa o să facă o impresie ciudată cel puţin, deşi au fost la începutul secolului alţii care au avut o asemenea idee, dar nu au avut, cred eu, şi documentaţia necesară, pe care ţi-o dă o metodologie comparativă. Oricum, eu asta o să prezint la conferinţa de la Iaşi şi basta! Când o să fie gata lucrarea, o să ţi-o dau să citeşti şi atunci poate vom mai discuta ce părere ai. Nu ţi-am trimis încă niciunul din articolele mele, dar poate la sfârşitul acestei săptămâni voi apuca să ataşez un file la mesaj.

În rest, toate sunt cam la fel, multă zăpadă, circulaţia e mai dificilă acum, deşi se dă cu sare; astăzi a fost foarte frig de dimineaţă, şi acum e cald, nu foarte cald, dar plăcut. Cred că pentru tine e destul de greu de condus dacă ninge, eu, când am început să conduc, am avut o groază de a conduce pe zăpadă, dar, neavând încotro, m-am învăţat.

Sper că eşti ok.
Cam atât, Anca

13 martie 2001
Dragă Anca.
Aici pomii nuntesc. Alb sau roz, veşmântul lor e minunat. Mă mir în fiecare an de câtă consecvenţă dau dovadă. De la ei am putea lua model de trăire. Eu ştiu, probabil, că roadele lor vor deveni vitamine în corpul nostru, vapori de ţuică în capul nostru şi cu toate astea îşi văd de treaba lor…
Pe aici, ieri, duminică, a fost foarte cald. Peste douăzeci de grade. Am stat în tricou prin grădină. Casă, adică interiorul, devine claustrogen.
Am o revelaţie: un coleg de-al meu, acum, ţine laboratorul cu un singur student. Mă gândesc ce-o fi în sufletul lui de dascăl: frica pentru ce-o să vină, adică renunţarea, din punct de vedere material, a elevilor, la facultate? Pierderea locului de muncă din lipsa studenţilor? Sau pur şi simplu, conştientizarea că învăţământul s-a dus dracului după modelele…
Oricum, e grav…
Nina

14 martie 2001
Dragă Nina.
Îmi place că faci muncă fizică. Şi eu mă străduiesc să mă mişc, dar nu am cu cine. Soţul meu e atât de băgat în poeziile lui, că nici nu are timp să meargă la o plimbare. El e cel care, în primăvară, pune câteva cuiburi de roşii, ca să mai simţim gustul de legumă adevărată. Eu nu mă pricep, dar recunosc al dracului ce spui, vizavi de miresme, pentru că şi eu le ador; culmea e că şi aici, câteodată, îţi vine pe la nas iz de departe, cum ar fi, în iarnă, mirosul de foc în vatră. Uneori, când e tare linişte şi alb, şi clar, simţi acel miros special de lemn ars, pe care nu îl simţeam decât la ţară, la Piteşti, când mergeam în vacanţe. Pământul tot pământ e oriunde, şi mirosul de pământ reavăn e ameţitor.
Eu am vreo doi, trei ghiocei, adică bulbi, la care mă uit ca la o

minune în fiecare primăvară. Culmea e că acum nu am avut nici măcar timp să îi inspectez, dar a fost şi atâta zăpadă... Sper că Georgică, căţelul meu, nu i-a distrus de tot.

Titlul e o problemă, dar e şi adevărat că nu m-am gândit prea mult la el. How about:

Jurnal de mileniu.

Corespondenţe milenare;

Mail şi e-mail;

Comunicări fără faţă;

Cine eşti? Cum te cheamă? De-ale Internet-ului;

Gânduri peste Internet;

Din depărtări, într-o secundă: corespondenţe pe Internet. Cam atât...

Vom mai vorbi, Anca

20 martie 2001

Dragă Nina.

(acum trebuie să fiu atentă să nu mai ţipi la mine: de fapt, când îţi scriu e parcă aş scrie în continuare, de aceea nu simt nevoia unui adresant)

Deci, cred că ştiu la ce te referi; e drept că pentru un moment, am sperat că poate, poate... Dar, am veşti proaste pentru tine: aici e absolut la fel, există oameni care sunt involvaţi în politicile locale sau ale unui grup anume şi trag sfori. S-ar putea să fie în natura umană... Dar şi politica e cam la fel. Noi, aici, de exemplu avem un primar de 30 de ani acelaşi, mereu reales. E un om cumsecade, aşa când îl vezi, dar are o suită de indivizi în jur care au de profitat, într-un fel sau altul, şi care manevrează totul. Sau un alt exemplu ar fi Asociaţia Româno-Americană, care zeci de ani a fost condusă de aceeaşi persoană, de parcă n-ar mai fi fost şi altcineva în stare de aşa o treabă. A venit ’89 şi au reuşit s-o dea la o parte, numai că, acum s-a ales niţel praful de toată şandramaua.

Aici românii îşi mănâncă zilele unii altora, după cum cred că ştii.

Nu sunt în toane bune; tocmai am venit de la un wake. Cunoşti care e practica aici? Toţi cei de s-au dus pe lumea cealaltă – îţi scriu chiar de ştii – e dus, de la spital, sau de acasă, la o casă funerară, unde e

expus să-l vadă lumea. Acolo se duc şi flori. Aceste case au câte 3 – 4 camere, destul de largi, cu scaune aşezate în rânduri, ca la cinema, în fundul camerei se află coşciugul deschis, iar lângă el, o banchetă unde lumea îngenunchează şi îşi ia adio de la răposat. Familia stă în dreapta şi primeşte condoleanţele. Acest lucru se petrece timp de două zile, în fiecare zi pentru 4 ore, după care mortul e dus la biserică şi apoi la cimitir. Acuma ştii. De obicei, acolo se donează bani pentru institutele de cercetare care se ocupă de boala de care a suferit cel decedat, în numele lui.

Mă cam doare capul. Am avut o problemă la bibliotecă, sâmbăta trecută; a început să curgă apa de la closet şi a inundat o parte din camera pentru copii. Mare dandana! A trebuit să chem un instalator etc. Noroc că am fost acasă şi am putut face ceva, căci dacă se întâmpla după program era vai şi amar.

Astăzi a început să curgă iar, semn ca cel cea a desfundat scurgerea n-a făcut o treabă prea bună, iar cheamă omul etc. Acuma o ştii şi p-asta, ai crede că dacă eşti director stai pe roze și te uiți la ăilalți cum muncesc.

Am mult de lucru şi nu ştiu pe unde să scot cămaşa: două lucrări de făcut, plus că mi-am luat sarcina să scriu nişte recenzii de carte la un ziar Origini, aşa de flori de cuc; când te gândești că tot ce fac, fac de-a moaca, nimeni nu mă plăteşte pe mine să scriu despre mitologia românească… Dar de dacă aşa mi s-a năzărit?

Ştiu ce simţi când te duci acasă, la părinţii tăi, acelaşi lucru îl păţesc şi eu, când îi văd pe ai mei ce bătrâni sunt şi când mă gândesc cât de departe sunt… Dar cum se gândesc ei la cât de departe sunt eu?

Ţi-am scris cât pentru o lună. Curaj găina că te tai! Nu mai fi supărată, că totul trece. Apropo de trecut, crezi că poţi găsi acolo Boboc Nicolae? Am uitat titlul. Ceva cu Mioriţa, dar şi dacă găseşti scrie-mi, că nu mai am timp să aştept; va trebui să mă duc în NY, sau caut la alte biblioteci mai mari.

Toate bune.

Pa, Anca

---

23 martie 2001

Nina.

În poza pe care mi-ai trimis-o bănuiesc că cel care stă jos e soţul tău, pentru că prea e spăsit… Nu ai băgat de seamă că amândoi bărbaţii au barbă? Felicitări multe și la mai multe cărţi… Se pare că sunteţi ceva mai tineri ca noi… Nicio diferenţă de fapt.

Şi noi aşteptăm Paştele, care cade în acelaşi timp cu cel oficial, adică baptisto-catolic. Eu însă nu am făcut nimic. Sper că mai am ceva timp. Până una alta, am început o rubrică de carte bestsellers la Origini şi trebuie să am recenziile gata în două săptămâni. Sorry to bother you!

Te-ai uitat cumva la Boboc? Nicolae, nu ăla din pom! La noi bate un vânt plăcut, dar încă nu e cald și tot plouă.

Cam atât astăzi. Keep working!

Bye, Anca

24 martie 2001

Dragă Anca.

Da, cel ce stă jos e soţul meu! Şi, vezi, amândoi au barbă. Mi-a scăpat. Doar că cea a lui Rachieru e mai rară. Era și el emoţionat. Nu-i lucru puţin să ai atâţia inşi în faţa ta, care, dornici de spectacol, îţi sorb cuvintele din gură.

A fost o colegă de-a noastră de breaslă, pe acolo, pe la voi. În New York, la acel faimos părinte Theodor Damian și i s-a făcut o lansare de carte de pomină. Peste o sută de persoane au venit să o vadă. Aşa da ieşire în lume! O carte bilingvă. Română-engleză. Sau invers. Până şi ambasadorul O.N.U… Aşadar, pe acolo e dorinţa de cultură.

De ce Paştele oficial? Sună ciudat. Pentru mine, cel puţin.

Deci, pentru azi, atât.

La bună rescriere!

Nina

28 martie 2001

Dear Nina.

Of, iar am uitat că scriu în româneşte. M-am gândit eu că cel şezând este soţul… După cum scrii pot cumva să-mi dau seama de vârstă.

Chestia cu educaţia e tare complicată, pentru că aici, de exemplu, profesorii se dau peste cap să ţină studenţii, şi mai ales nu-i traumatizează cu lecţii multe, îi lasă să-şi aleagă subiectul care le place, nu-i forţează să înveţe tot, o nenorocire, pentru că e pe principiul: nu înveţi, lasă că te ia dracu' când te duci la muncă şi nu ştii o boabă şi te dau ăia afară. Pe noi încă ne miră toate astea. De exemplu, ştii câte ore de curs o să aibă fata mea la Universitate? Cred că nu ai ghici nici în cinci ani: 15 ore de curs pe săptămână! Eu am rămas cu gura căscată… Iată pentru ce trebuie să plătesc eu 30.000 pe an; facultatea aici e, de fapt, un club de recreaţie pentru tineret. Aşa viaţă mai zic şi eu. Care părinte? Nu ştiu despre ce e vorba. La Centrul Cultural? Încerc să nu stau prea aproape de toate astea, pentru că m-am pârlit de câteva ori… Cel mai rău cu biserica Sfânta Maria, o poveste lungă şi cam urâtă. Dar o lansare de carte e interesantă, mulţi din cei care vin, vin şi pentru că n-au unde se duce, important e cine va cumpăra cartea, doar cei prezenţi? Să nu ne îmbătăm cu apă rece! Foarte puţin probabil că se va pomeni de carte în alte surse decât în cele româneşti, şi mai puţin probabil că va ajunge în bibliotecile americane, crede-mă, eu cumpăr carte aici tot timpul, şi nu am cumpărat niciuna în româneşte, nici măcar pe a soţului meu, pentru simplul motiv că nu am justificare materială în faţa bordului meu de politicieni, chiar dacă am vreo câţiva oameni care vorbesc româneşte în oraş. Poate el a fost mai norocos şi a făcut cadou un exemplar la NYP – publiclibrary, cu speranţa că o vor introduce în database cândva. Aici e foarte greu, pentru că noi nu reprezentăm nimic pentru ei; din păcate, avem mulţi prieteni care se străduiesc intens să ne denigreze în fiecare zi, deci nu ne bucurăm de o reputaţie prea bună… Ce trist! Homo homini lupus est!

Cam atât, că mă enervez…

Bye, Anca

2 aprilie 2001

Dragă Nina…

Sper că nu ţi s-a întâmplat ceva serios! Oricum nu e niciun mesaj după elegantul, dragă Anca… Eu am o problemă aici la birou, s-a inundat o toaleta şi a curs apa peste aproape o jumătate de biblio… Avem mult prea multă apă noi în iarna asta… Şi probabil că s-au

înfundat canalele. Mă arde stomacul, cred că de nervi. Îți mai scriu eu.

Pa, Anca

3 aprilie 2001

Dragă Anca.

Sper că nu te mai arde stomacul. Ştii, poate e o coincidenţă, dar şi pe mine mă ardea… Am zis că poate mi s-a acrit de viaţă…

Nu, nu mi s-a întâmplat nimic. Doar că nu mergea Internetul şi am vrut să verific. N-am mai apucat. Mi-ai mai spus de-o inundaţie, nu demult. Nu te speria, undeva trebuie să curgă apa şi la voi. La noi în natură. Şi-o păţesc mii de oameni. La voi… doar cărţile…

Am romanul meu Americanul, şi nu mă bucur de loc. E ca şi cum nici nu s-ar fi întâmplat acest eveniment. Mă şi sperie lipsa asta de bucurie. Dar, probabil, m-am învăţat să privesc lucrurile în ansamblu, şi asta înseamnă o eventuală lansare, stereotipă, critica, datul cărţilor şi omiterea unora dintre beneficiari, pe unii pe bună ştiinţa pe alţii din greşeală, căci suntem oameni, avem şi antipatii, dar şi uitări din ce în ce mai dese… E o carte cu aspect frumos, căci e gândită aproape în întregime de mine. Textul copertei a patra e ales de soţul meu. Ar putea fi o reuşită dacă am trăi într-o normalitate cât de cât acceptabilă. Dar vor intra – ce spun eu? sunt deja în activitate, cu succes – grupurile de influenţă. Şi pas de mai face ceva! E ca şi cum te-ai… contra vântului. Sunt destul de tristă din acest motiv. N-am apucat să-ţi scriu ceva despre Mioriţa, pentru că lucrez la ceva care-mi dă o imensă satisfacţie, cercetarea vieţii unei prozatoare care a trăit între anii 1853 şi 1932, Emilia Lungu-Puhallo, prima femeie ce a avut curajul să scrie un roman, în lumea stăpânită de literaţi bărbaţi.

Constat cu uimire că, atunci când mă gândesc la Eminescu, Alecsandri, Bolintineanu, îmi par din alt veac, pe când ea, contemporană cu ei, îmi e foarte apropiată, de parcă aş fi cunoscut-o.

Ei, afinităţi feminine şi poate şi feministe, pentru că una din activităţile sale a fost şi lupta pentru emanciparea femeii române.

Mă străduiesc să-mi organizez o lansare la Bucureşti, la Muzeul Literaturii. E o experienţă nouă pentru mine şi merită încercat acest mod de ieşire în lume. Alţii au făcut-o demult. Mie mi-a fost frică. N-am avut nici susţinători. Naiba să-l ia de cerc vicios!

Ieri-seară m-am uitat puţin la premiile Uniter. Ce sfori se trag şi acolo... Mari actori sunt lăsaţi la o parte şi premiaţi alţii la modă, „curajoşi" în exprimare. Nu zic că nu trebuie încurajată şi tinerimea, dar bine măcar că au ţinut cont şi de un mare actor, care este Ştefan Iordache...

Cumetriile literale, şi acum artistice, ori de orice fel, cred, s-au purtat în toate timpurile. Şi Bucureştiul, cu slujitorii lui fideli din provincie, care le-au ţinut hangul, a „monitorizat" orice suflare artistică.

Dacă i-ai vedea pe unii cum îi imită pe bucureşteni... până şi purtatul unor genţi, pline eu te miri ce, e un gest de mare fudulie.

Dar second hand-ul hainelor îi trădează că sunt mai aproape de vest decât de orientalismul şi fudulia balcanică.

Ei, asta e!

Să fim noi sănătoşi.

Vin Paştele. Aceleaşi frământări, cu ordinea prin gospodării. Eu sunt avantajată, aş putea spune, că fac pentru două persoane, în acelaşi timp: casa noastră, dar care e şi sediul unei persoane juridice, Fundaţia Culturală Orient latin şi editura. Vezi ce avantaj am?

Oricum nu sunt o gospodină cu vocaţie, cum se laudă una dintre cunoştinţele mele, literată, dar am permis de conducere auto. Avantaj eu.

Ce face onorabila ta familie?

Ce mai scrie domnul tău?

Că noi scriem, nu? O carte amândouă! De succes, pot să spun.

Îţi doresc să stăpâneşti apele cu nuieluşa fermecată din poveste!

Numai bine, Nina.

4 aprilie 2001

Dragă onorabilă corespondentă.

Mi-au plăcut aceşti onorabil şi onorabilă... Fudulie balcanică? Hhâm, nu am ştiut de asta. Mie nu-mi pare românul fudul, că tocmai am citit un articol al cuiva, într-o revistă pe care o primesc fără să o cer.

„Curentul" spune despre român că nu se defineşte pe el ca unitate ci, găseşte caracteristici olteanului, moldoveanului,

ardeleanului. E curios că un străin a unit ţara… Aşadar, că românul e fudul pare o caracteristică, chiar dacă eu nu o ştiam. Dacă aş încerca să găsesc caracterul românesc, aş spune ce a spus şi Traian Chelariu, citând un german: românul face într-o zi ceea ce neamţul face în trei! Şi asta e foarte adevărat, pentru că eu o văd la mine, muncesc din greu, aici spre exemplu, dar nu sunt în stare să o iau încet, să am un plan bine stabilit, să urmăresc o agendă, parcă aş fi mânată de la spate, parcă m-ar conduce un impuls, o forţă, şi, cum bine ştii şi tu, uneori, aceste impulsuri te pot duce într-un coridor închis, sau te pot băga în bucluc. Deci, înţeleg ce vrea să spună neamţul, răbdarea cred că-i lipseşte românului, şi meticulozitatea, desigur excluzând câteva excepţii. Deşi nu este leneş, nu e nici harnic de-adevăratelea, sau cum o auzeam mereu pe mama mea spunând, vreau să fac asta repede, să scap! Adică de ce să scapi? Nu trebuie să faci acelaşi lucru şi mâine? Sau mai bine zis, dacă scapi, ce faci apoi? Şi de ce să scapi? Nu-ţi place ce faci? Nu-i iubeşti pe cei cărora le faci ce le faci? Şi aşa ajungem la drag… ca să nu zic dragoste…

E primăvară de şi eu am cam epuizat răbdarea de a scrie. M-a ars stomacul şi am stat acasă ieri, mă arde şi acum, deşi am luat zantac, a fost o explozie în soare, dar nimeni nu mai crede în astfel de bazaconii, except me, eu care am citit undeva că, de câte ori sunt explozii în soare, se înmulţeşte numărul de pacienţi cu arsuri în stomac.

Mai bine, că mai slăbesc şi eu un pic, şi ţin şi post.

Pa, Anca

8 aprilie 2001

Dragă Anca.

Plouă. Mocăneşte. Aşezat. Îmi prieşte al naibii de mult. Prea o luaseră căldurile razna. Plantele, ca nişte paparude însetate, se scutura de bucurie.

Aşadar, vin Paştele. Ca-n fiecare an. Aşteptate de unii, cei care au postit din convingere, să se dedulcească la bunătăţi. Pentru alţii – vacanţe. Şcolare, parlamentare… Oricum, pentru toţi odihnă.

Binenemeritată! Că dacă n-ai muncit, n-ai nici oboseala-n oase.

E luni, de dimineaţă. Am băut o cafea marca Philips, cum ţi-am

mai scris, şi meditez la ce-o să fac astăzi. Multe. Doar o durere vie îmi încearcă spatele. Nu de schimbare de vreme, poate de schimbare de ritm. De la un afurisit de calculator, de unde mă ridic, că să mă aşez la altul, am trecut la dereticat. La mutat dulapuri, la schimbat ordinea ştiută, ca să mă mint că şi-n existenţa mea se modifică ceva. Amăgiri deşarte.

Existenţa e determinată, în nedeterminismul lucrurilor şi faptelor, de alţii: de un buget încă neaprobat în Parlament, care buget ar ajunge la minister, care minister şi-ar împărţi cota pe direcţii, care direcţii ar întruni o comisie de subvenţie pentru cărţi şi reviste şi care comisie ar...

Duşuri scoţiene, sau de altfel?! Cert e că nu e de-aci să ai un ban de la buget ca să faci o revistă! Nici nu mă gândesc că alţii au redacţii plătite de la acelaşi buget, au staţii în care dictează ca nişte lideri ce sunt...

Departe de mine gândul să le calc pe urme! Ei sunt gospodarii neamului!

Joi, 19 aprilie, la orele 13, ora Bucureştiului, capitala de neam şi ţară, va avea loc lansarea „Americanului”. Prezintă, dacă nu se răzgândeşte, deputat P.N.L., doamna Mona Muscă. Nu, dacă te-ntrebi, nu am nicio culoare politică, dar simpatizez cu toţi oamenii de treabă din ţara asta. Nu e nicio acţiune feministă, cum poate o să ai inspiraţia să crezi. E pur şi simplu o încercare de ieşire din tipicul tuturor lansărilor de cărţi, vernisaje...

Oltenii de-ai oameni de vază în Bucureşti, unul mai mare decât celălalt, n-au putut să mă prezente.

Deci, ai stăpânit apele?

Nina

9 aprilie 2001

Draga mea Nina.

Felicitări pentru lansare! Trebuie să fie o mare emoţie şi un eveniment aparte. Îţi urez să iasă totul aşa cum vrei.

Acum de-ale educaţiei americane: pentru că sunt multe fete foarte, foarte tinere, care fac copii din flori, mai bine-zis din buruieni, şcolile au un program prin care încearcă să le înveţe că nu e uşor şi nu

e bine să faci şi să creşti singură un copil etc… Aşadar, peste weekendul ăsta, copila mea a primit în grijă, de la şcoala catolică la care merge, un băiat de plastic cu baterie şi cheiţă, care e programat să plângă din două în două ore şi nu tace decât când îi înfigi cheia în spate şi o ţii apăsată în gaură pentru 15 / 20 de minute! Asta, timp de trei zile şi trei nopţi! De nu mai văd prea bine de somn. Taică-su a dormit în livingroom cu ea o noapte, ca să o ajute să ţină cheia. Azi-noapte, am dormit eu cu ea, şi acum sunt cam capie… Am vrut să mă duc la şcoală, să ţip la ei, dar ai mei au făcut feţe-feţe, că să nu mă duc etc.

Cu apa nu s-a terminat, în sensul că nu mai curge, dar nu ştie nimeni de unde vine. S-au făcut cercetări şi nu au dus la nicio concluzie. O fi fost de la ploaie.

Azi, conform tradiţiei, avem deja 79 de grade, nu mă întreba cât e în Celsius că nu mai ştiu. Spun conform tradiţiei, pentru că, de obicei, e frig, frig şi dintr-odată se face foarte cald.

Sper să trec prin ziua asta şi să ajung în pat cât mai repede…

Trece timpul extrem de iute şi nu am început Mioriţa. Am terminat traducerea studiului comparativ, dar sună destul de prost şi trebuie să lucrez mult la forma definitivă.

Vă doresc un Paşte fericit, cu multe ouă frumoase, şi cozonac bun cu nucă! Eu nu ştiu a face de-astea… Dar o să fac vopsesc ouă, bineînţeles.

Pupături, Anca

18 aprilie 2001

Dragă Anca.

Cristos a înviat!

Zile friguroase, ca de început de primăvară. Fluctuaţiile astea de temperatură îmi dereglează sistemul nervos. E un mare stres şi incursiunea-excursie la Bucureşti. Dar acolo trăiesc oamenii importanţi ai ţării.

Am să-ţi scriu impresiile şi de la lansare şi de la alegeri. Cum ar veni, sunt patru candidaţi: Nicolae Manolescu, Nicolae Breban, Eugen Uricariu, Mihai Sin şi… de ultimă oră se anunţă şi Fănuş Neagu?!

N-am pe cine paria. În primul rând, că un scriitor e un spirit egoist. El vrea să fie şi şef şi scriitor. Astea două nu se împacă. Un

conducător trebuie să fie, înainte de toate, un bun administrator. Or… Pronosticul meu ar fi, nu că l-aş şi alege, Eugen Uricariu. E mai tânăr. Asta, în primul rând. Dar, mai vedem noi la faţa locului.

N-am fost la alegeri de şase ani şi sunt curioasă ce lume mai întâlnesc pe-acolo. Şi pentru câţi vom ţine un moment de reculegere. Că e şi asta o parte din program.

Voi cum aţi petrecut Sfintele Paşti? Nu mizez că o să-mi spui cine ştie ce poveste palpitantă, dar, oricum, diferită de leneveala noastră.

Am pus ouă la clocit într-un incubator şi, venindu-i sorocul, a trebuit să-l ajutăm să „nască” (eclozeze). Avem vreo 30 de puişori micuţi, pe care trebuie să-i şcolim în alte vieţii de viitoare găină care creşte fără mamă. Ei cunosc doar mâinile noastre. Şi simt doar căldura palmele noastre… Asta e! Viaţă de găină!

Cozonacii mi-au ieşit pomină de frumoşi. Şi cu nucă, şi cu rahat, şi cu stafide, şi pască din şea moldovinească, după o reţetă pe care a prezentat-o soţul meu într-un supliment de ziar, în cotidianul „Renaşterea bănăţeană”, într-o pagina numită „Casa noastră”, pe care a ţinut-o ani la rând.

M-am tot gândit la ce mi-ai scris în legătură cu bebeluşul de care a trebuit să aveţi grija cu rândul… şi-am ajuns la concluzia că e un mod de a mai vinde nişte produse. În mod normal tu n-ai fi cumpărat aşa ceva. Ţi-ai educa fata să se ferească, cel puţin deocamdată de tentaţiile unui aventuri care nu-i aduce nimic bun, mai ales acum când e în joc viitorul ei. Că e timp berechet şi pentru aşa ceva. Şi dacă societatea în care trăieşte şi pe care o ia ca un model cultural o influenţează până într-atât, caută şi deschide-i ochii că sunt modalităţi multiple de a se feri de plânsetul unui copil. Căci, uite cum e făcută şi viaţa asta, cei ce doresc cu ardoare un urmaş nu-i au şi alţii…

Eh! globalizarea asta. S-o ia naiba! Unii caută să ne convingă că nu e de temut, că nu înseamnă uniformizare, ci, din contra, e un mod de a pătrunde cu obiceiurile tale într-o lume… Căreia nici nu-i ştii forma. Nu prea cred.

Ieri-seara, la T.V.R., la una din noile emisiuni cu care ne bombardează, a fost un film cutremurător, nu că în el s-ar fi întâmplat nu ştiu ce lucruri groaznice, ci prin dăinuirea obiceiului de-a lungul

vremii. Era filmată o noapte de tămâiat, în duminica Paştelui, când femeile merg cu jar şi cu tămâie la cimitir şi-şi bocesc morţii. Se cântă pe ei, cum zic oltenii. Fiecare, după inspiraţie, după capacitate toracică, după talent, căci unele chiar rimează versurile. Altele încropesc versuri albe. Plâng morţii de demult şi pe cei de acum. Dureri vii şi dureri mai estompate. Dar, totuşi, dureri. Se alimentează una pe alta. Se întreţin. Începe una, şi plânsetul, la scurt timp, se revarsă din zeci de piepturi. Plus pâlpâirea lumânărilor. Figuri umbrite, chinuite, îndurerate de-adevăratelea. Noaptea le ajută să treacă peste jenă. Acolo, au curajul să nu se cenzureze.

Eram copilă şi mergeam cu babele la un astfel de tămâiat. Nu-ţi pot spune ce impact avea asupra mea o astfel de aventură. Pe o uliţă, atât de îngustă încât mi se agăţau hainele, deja prea strâmte, în mărăcinii de pe margine, cu mirosul de tămâie, cu jarul ce sclipea a „las că ştiu eu ceva”, mi se făcea inima cât un purice de frică. Peste toate, erau şi glumele babelor, cum că o să mă prindă vreun strigoi de fustă…

Apoi teama, cu cât înaintam printre morminte, să nu se surpe vreunul şi să cad în hăul cel fără de fund. Şi doar văzusem cât de adânci sunt gropile…

Apoi am văzut, tot la acea emisiune, şi un cor de surdo-muţi. Cântau cu mâinile. Şi soţul meu, mucalit, se-ntreba cum or fi cântând în limbi străine!

Ajunge? Cred că da!

Numai bine, Nina

19 aprilie 2001

Dragă Nina.

Adevărat a înviat!

Tu eşti tot atât de repezită ca şi mine, dacă ai avea răbdarea de a-ţi citi textul din nou ai vedea ce funny scrii.

De Paşti, noi am fost invitaţi de nişte prieteni, care se duc la o biserică rusească din New York, unde se cântă în slava veche, deci tot ce am înţeles a fost blagoviştenie şi milostivenie. Biserica e mai mult de ruşi albi, fondată de Fundaţia Tolstoi, unde am văzut ceva neobişnuit pentru aici, mulţi ruşi frumos îmbrăcaţi, eleganţi, care făceau plecăciune completă în faţa coşciugului lui Iisus, aşezat în

mijlocul bisericii, adică mătănii în genunchi şi cu fruntea de pământ, aşa ceva nu mai vezi la români de mult, poate cel mult la ţară. Biserica era frumos decorată cu crini albi şi femeile aveau pălării frumoase; prietena mea zicea că sunt ca în romanele lui Tolstoi, eu nu prea am văzut asta… Apoi, am fost la ei ca să ciocnim ouă şi am ajuns acasă pe la trei dimineaţa şi am căzut laţi; fata noastră mai abitir, pentru că şi-a petrecut toată ziua la bâlciul de distracţii, unde s-a dat în toate alea, care mai de care, mai de speriat, unde nici eu nici taică-său nu putem nici măcar să ne uităm.

Nu, noi nu am cumpărat acea păpuşă, i-a fost dată de la şcoală, cu scopul de a o educa; motivul are ceva la bază, aici fiind foarte multe cazuri de puştoaice ce fac copii de la 13 – 14 – 15 ani, după care pică pe capul statului, adică al meu, că eu plătesc taxe, nu ele, fiind minore… Asta însă nu se aplică la noi, căci fata noastră are 18 ani în mai, deci toată chestia a fost o tâmpenie…

Te-ai gândit vreodată să te uiţi repede pe text, după ce îl scrii? Fă-mi o plăcere şi uite-te acum… Toată chestia de la Bucureşti ar fi mai clară dacă aş putea s-o citesc… Din păcate, nu te pot încuraja, pentru că şi aici e la fel, puterea e amăgitoare şi mulţi o preferă… Aici mai abitir, pentru că cu putere vin şi banii… Şi cu bani, vine statul acasă şi lucratul în linişte… Visul meu şi al lui bărbatu-meu… Desigur, vis!

Povestea ta cu tămâiatul mi-a adus aminte de o întâmplare pe care am trăit-o şi eu când eram foarte tânără, vreo 14 ani, la ţară, lângă Piteşti, în vacanţă, când o vară de-a mea m-a luat la horă, şi am venit noaptea pe la 2 acasă, cu mai mulţi băieţi şi fete; era aşa o noapte neagră, că nu vedeam drumul, nu ne vedeam nici măcar picioarele! Nu-mi aduc aminte dacă erau stele, cred că nu, pentru că atunci ne-am fi văzut picioarele… Unul dintre băieţi avea bicicletă şi avea farul aprins, dar impresia era extraordinară; era şi o linişte formidabilă, doar din când în când un lătrat de câne… Drumul era nepavat, cu un praf foarte fin şi nu prea gros, încât pantofii ni se înfundau puţin în acest pat pufos de pământ… Mergeam ţinându-mă de braţ cu vara mea, şi tot ce rămânea era prezenţa corpurilor umane, şi vocile susurând vesele.

Atât, Anca

20 aprilie 2001

Dragă Anca.

Ei, da. Poate ar fi trebuit să mă uit pe text. Dar n-o mai fac, pentru că am şi venit de la Bucureştiul tău iubit. Dezumflată. Cu aripile tăiate. Cum nu mizam foarte mult pe acea întâlnire, cunoscând spiritul balcanic ce predomină acolo, dar… Un dar tot rămânea.

Deci, după o lansare, unde n-au venit cei care trebuiau să mă prezinte, dar unde taxele de închiriere a spaţiului – şi pentru scriitori de bună seamă! – ne-au depăşit fondurile financiare, în buzunarele noastre la acea oră – am bântuit prin Bucureşti, de una singură, pentru un loc de dormit mai ieftin. Hotel Muntenia, pe strada Academiei, contra unei sume de 490.000 lei, mi-a dat un pat şi posibilitatea de a asculta rumoarea oraşului intrat în agonia nopţii. Camera mea era cu fereastra spre un horn uriaş, unde vocile, sunetele sticlelor sparte, muzica, se contopeau şi creau ceva indefinibil, un vacarm de care, dacă s-ar fi putut, ai fi scăpat cu dragă inimă. O noapte chinuită. S-a prelungit apoi cu o şedinţă interminabilă – zic asta, deoarece vom merge iarăşi peste o lună şi jumătate, două la Bucureşti, pentru o a doua rundă de alegeri. Acum m-am edificat ce înseamnă spiritul nostru balcanic, la Bucureştii inflamaţi ca o buba obrintită. Nu ne mai salvează nimeni din infatuarea conducătorilor noştri. Sau a celor care vor să ne fie conducători. Cu de-a sila. Mi-am dat seama că le lipseşte eleganţa. Că nu ştiu să piardă. Că nu sunt interesaţi decât de imediat.

Priveam în sala aceea mare, plină ochi, şi am avut conştienţa unui conglomerat de handicapaţi. O mare de votanţi, manevraţi de inşi abili, care-şi cunoşteau interesul. Dacă motivaţia lor ar fi coincis cu a noastră, măcar pe jumătate, nici n-ar fi fost aşa rău…

Deci, vine unul şi-ţi prezintă situaţia financiară din timpul legislaturii lui, cheltuieli, venituri. Încearcă să te edifice oarecum cu ce s-a întâmplat atunci, bani de care tu (din „provincie” fiind) n-ai beneficiat în niciun fel. Nici de locurile la casele de vacanţă ale Uniunii, nici de maşinile cu care domniile lor au plimbat musafirii şi s-au plimbat ei şi familiile lor.

Şi, atunci, stau ore-n şir să aleg un acelaşi fel de om, care nu o să dea doi bani pe mine?! Capitala le conferă o anume superioritate, o neglijenţă, ca să nu-i spun altfel, cu care încearcă să te eclipseze. În

compartimentul trenului, la dus, un ins făcea propagandă pentru unul din candidaţi, la întoarcere altul deşuruba ceea ce făcuse primul. Iar tu eşti o piesă, bună la o adică, dar neesenţială în final.

Poate ştii că suntem o uniune de profesionişti, care ar trebui să ne dea anumite facilităţi. Salariale? Nici vorbă! Salariul, mare sau mic, mai toţi ni-l luăm din alte locuri de muncă. Scrisul e un hobby! Pentru care, dacă reuşeşti să publici o carte, plăteşti impozit. E un venit ce-ţi intră în buzunar! Asta, în cazul că editorul are bani să te plătească! E drept că, dacă nu primeşti bani, nici impozit nu plăteşti, dar principiul e deranjant. Măcar dacă asta ar fi considerat un cumul de funcţii! Sună oarecum altfel, dar nu ştiu dacă ar fi rentabil şi folositor. Acum funcţionează ca un C.A.R.

Dai, ca să-ţi ajuţi colegii în impas. Dacă-ţi mai vine rândul… Rămâne de văzut.

Deci, partea frumoasă a deplasării noastre la Bucureşti e că ne-am întâlnit cu colegii din ţară. Şi-am mai stat de vorba unii cu alţii. Şi-am schimbat cărţi şi reviste.

Ştii, apropo de biserica rusească, şi eroul meu din Americanul tot acolo se ducea, printre ruşii tăi „albi”. Mergea acolo ca să nu se implice în frecuşurile comunităţii româneşti, care se foloseau şi de acel prilej, al unei sărbători religioase, ca să se împungă. Căci, după cum bine ai spus-o şi tu, nu ratează niciun prilej să-şi manifeste „unitatea”.

Halal naţiune!

Nina

20 aprilie 2001

Hello, Anca.

Ce-i cu tine? Eşti OK?

Nina

20 aprilie 2001

Dragă Nina.

Da, sunt, dar am fost la o conferinţă de bibliotecari în Atlantic City şi acum am două gagici bolnave şi am mult de lucru. Îţi voi scrie în curând. Be patient.

Auguri, Anca

21 aprilie 2001

Dragă Nina.

Na, că după un timp, aproape că nu ne mai vine să punem apelative. Am avut vreo câteva zile mai proaste, a trebuit să-mi fac un check up anual, care înseamnă și o mamografie, și după ce m-au chinuit ca pe hoţii de cai, că mi-au făcut vreo douăzeci de radiografii, mi-au spus că sunt zone cu densităţi și, pentru că nu au cu ce să compare, nu mi-am mai făcut așa ceva până acum, nu știu dacă sunt densităţi vechi sau noi, deci m-au băgat în toate cele și până la urmă mi-au spus să vin peste șase luni, să aibă cu ce compara. Aceste radiografii sunt foarte neplăcute, pentru că, nu știu dacă se fac în ţară sau dacă tu ţi-ai făcut așa ceva, trebuie să-ţi strivească sânul între două plăci de plastic până ajunge de vreo un centimetru jumate... Și acum mă dor sânii... nemaivorbind că acum trebuie să stau cu frică în sân! (iacă poveste) până la toamnă. La mine în familie nu prea sunt astfel ce cazuri... Dar tot mi-e frică.

Îmi pare rău că ai avut probleme la București, eu de altfel nutream o vagă idee cum va fi. Nu e de mirare că cei cu care am eu de a face, Societatea de Studii Românești de aici, fac întotdeauna conferinţele la Iași, sau Cluj, sau Suceava, unde lumea e mai potolită. Soţul meu nu vrea să stea mai mult de o săptămână, mai ales din cauza căldurilor intolerabile și a ţânţarilor la care el e alergic. Și camera mea, unde obișnuiam să locuiesc, e la stradă și e un zgomot de nedescris! Și ăsta e un alt motiv pentru a pleca repede; noi aici locuim la ţară, adică în suburbie, și dimineaţa auzi ciripitoarele... Ai mei au o casă la Snagov, dar nu e încă gata baia și, deci, e foarte greu, plus ţânţarii, iarăși. Dacă am învăţat ceva de la americani, este încercarea de eficienţă, de a evita pierderea de timp; deci ședinţe cu un scop neclar sunt de neconceput; chiar și salariaţii mei, dacă eu încep să le povestesc ceva, care necesită timp, încep să se fâţâie și vezi clar că nu au răbdare să te asculte sau să stea de povesti, chiar dacă eu sunt boss-ul. Le-a intrat în sânge. Așa mi se întâmplă când vin în ţară și am câte o vizită: bem o cafea vorbim de câte ceva și pe urmă eu încep să mă întreb ce dracu' mai spunem acum și ce facem, bem altă cafea? Dar vizitatorul nu e deranjat de nimic, așteaptă, în continuare, eu nu știu

ce… Uneori, zic, trebuie să plec până în cutare loc, că am o întâlnire; plec şi când mă întorc, în câteva ore, găsesc vizitatorul/vizitatoarea tot acasă, cu biata maică-mea…

Eu am alte probleme, pentru că nu fac parte din politicile, nici de aici, nici de acolo, mă văd la aceste conferinţe cu o mulţime de oameni, ne salutăm etc., dar simt că ei ştiu că eu nu sunt parte din grupul politic de influenţă. Valoarea sau strădania nu contează. Ce să-i faci, dacă ne-am ales aceasta vocaţie?! Trebuie să continuăm fără să-i băgăm în seamă, poate că trebuie să ne gândim mai departe, poate vom avea şansa să rămână ceva după noi, în ciuda lor…

Cred că mă îmbăt cu apă rece, nu?

Toate bune şi sănătate, că-i mai bună decât toate, Anca

21 aprilie 2001

Anca dragă.

Ei, trebuie să gândeşti pozitiv. Ştiu că orice control medical e neplăcut, ori de ce natură ar fi el. Acesta de care-mi vorbeşti e şi mai neplăcut. Presupune şi o cheltuială mare, aici. Nu, nu mi-am făcut niciunul de acest fel, nu că n-ar fi bine, dar cunoşti tu indolenţa ce ne caracterizează. Şi mai e şi frica. Pe mine mă scoate din minţi. Cad într-un fel de nebunie, când nu mai suport nici zgomotele, nici vocile. Vreau să fiu numai cu problema mea, din care, paradoxal, aş vrea să mă poată scoate careva, dar nu-i ştiu da sugestii cum ar reuşi s-o facă. La suferinţă, Doamne, de cele mai multe ori eşti singur, cum te-a trimis Dumnezeu pe lumea asta. Ei, eu am antecedente din familie: cu vreo şase ani în urmă, a murit sora mea…

Nu, nu vreau să vorbesc despre asta…! Nu vreau să-mi aduc aminte prin ce presupun că a trecut ea. Numai despre boala ei ne vorbea. Era cea mai mare şi mai puternică din lume. Şi trebuia să ai cuvinte destule (şi nu le aveai!) s-o linişteşti! Să-i spui că totul va fi bine Mai ales că mult timp n-a ştiut ce are. Numai vorbind cu nişte femei din sat, care trecuseră printr-o operaţie similară, a conştientizat că am minţit-o. Nu cred să fi apreciat prea tare gestul nostru. Sau poate… N-am de unde şti. Asta e! Doar că suferinţa şi moartea surorii mele cel mai mult au afectat-o pe mama. Dispărea singura ei speranţă, prima ei născută. Eu cu fratele meu suntem în alte locuri. Am plecat de

mici de-acasă. Or, în fiecare zi, deschidea ochii pe Ana... Nu mai era Ana, se ducea şi credinţa că vreunul dintre copiii ei vor fi atunci... când... Câteodată e greu să prinzi clipa ultimă şi când trăieşti în aceeaşi casă cu cel chemat în lăcaşul fără viaţă. Plâng.

Iartă-mă! Am ezitat să-ţi răspund la scrisoarea asta...

Aşadar, peste scurt timp am să fac alt drum la Bucureşti. Ar fi minunat dacă aş reuşi să rezolv mai multe probleme deodată, căci scumpetea capitalei, nu că ţi-ar oferi servicii ieşite din comun, dar, probabil, şi-a propus să trăiască din „turism" şi comerţ, e descumpănitoare. Dacă vrei să respecţi o dietă alimentară şi pleci cu hrana în traistă, e prilejul cel mai bun s-o faci în această călătorie. Sau să faci cură de slăbire. Mi-ar fi folosit dacă nu m-ar fi apucat, ca de fiecare dată când ajung în capitală, o foame cumplită. Parcă numai asta îmi stă în gând. Şi mă fentez de fiecare dată, căci ciorba de burtă nu e tocmai din săptămâna când eu ajung... şi mi se face rău în tren. O gogoaşă, pudrată e drept, e cinci mii de lei. Ştii tu de câte ori se cuprinde cinci mii în salariul meu? Nu-ţi spun, ca să trăieşti în multiple presupuneri şi dileme. Să-ţi incit imaginaţia! Na!

Aveam nostalgia Bucureştiului din alte timpuri. Şi ale mele şi ale lui. Numai că, de cele mai multe ori, drumul meu prin el e relativ scurt: gară-minister-gară. Cu frică. Repede. Acum, cu nişte colegi avizaţi în materie de istoria Bucureştiului, şi buni turişti, am parcurs, pe jos, oraşul: Piaţa Romană, Casa poporului, Mănăstirea Sf. Antim, Dealul Mitropoliei (fusese sărbătoare, „Izvorul Tămăduirii", şi-n curte erau nişte butoaie mari, probabil cu o zi înainte pline cu apă sfinţită), apoi centrul oraşului (la parterul hotelului Bulevard s-a făcut un mini market! – miroase a salam şi alte cele, iar din plafon atârnă lustrele vechi şi scumpe!), Calea Victoriei, până la gară. A fost ceva de mers. Mi-a priit un pic de oboseală, mai ales că drumul cu trenul (Inter City) e al naibii de lung şi de plictisitor.

Apropo, salariaţii tăi de ce naţionalităţi sunt? Că nu mi-ai spus niciodată.

Casa de la Snagov poate fi o binecuvântare, mai ales că sunt pastile pentru ţânţari, şi o baie mai a naibii decât în lighean nici că se poate dori! Ar mai fi în albie din lemn de plop dar asta nu pupaţi voi, cei de acolo! Apa, la întâlnirea cu izul amărui al lemnului de plop,

(pune în reţeta mea şi de câte ori îl bat vânturile, mai ales ale tristei toamne, şi de câte ori dansează după cum îi cântă ploile verii, grăbite!), capătă o consistenţă anume, şi probabil gust de rostopască. Dar lemnul se încălzeşte şi rămâne aşa până ce trupul tău intră cu el în rezonanţă. Se desfată acolo, se destinde, se odihneşte. De aceea, copiii crescuţi la sat sunt mult mai viguroşi (şi talentaţi!) decât cei spălaţi în vane de pleu (metal) sau în cele de plastic! O oroare a civilizaţiei! Fac duşuri zilnice! Şi ce dacă! Nu prea au ce povesti… Glumesc, sper că ţi-ai dat seama. Dar, pe bune, lemnul de plop era ceva vindecător în relaţia lui cu căldura umană. Din punctul meu de vedere. Într-o astfel de albie m-a îmbăiat mama şi tot în ea am dormit. Acolo m-a legănat!

Cum e timpul pe la voi?

Uitam să-ţi spun, şi este esenţial: americanul meu, de un Paşte, merge la o biserică rusească, unde, după cum spune el, doreşte să se rupă de „buna înţelegere" a românilor din comunitatea din care el făcea parte. Vezi, anticipez unele fapte care se vor întâmpla.

Salutare ţi-am zis la-nceput de scrisoare, salutare îţi spun la sfârşit!

Nina

25 aprilie 2001

Dragă Anca.

Ei, ce ţi-am spus vizavi de a doua rundă la alegerile noastre de la scriitori? Că o să câştige aceeaşi inşi. Ţii minte? Aşa a fost! N-au lăsat nici măcar o muscă să intre în structura lor de rezistenţă. Beton! Ştiu totul de cum se conduce o asociaţie. Păi, dacă-i aşa, ce rost mai are altcineva printre ei? Mi-am dat seama că acţionăm toţi ca o gloată. Ca şi la alegerile mari. Căci şi aici s-a format un guvern, e drept mai mic. Dar dur!

Deci, aşteptam să-mi scrii numele mamei tale, dar te-ai poticnit.

Ai rare clipe de efuziune, bag seama.

Am fost la părinţii mei. Şi-am venit de-acolo bolnavă sufleteşte. O ieşire din asta mă deprimă pe cel puţin o săptămână. Mă scoate din firesc, dacă mai poate fi ceva firesc acum.

Şi-ar mai fi câteva lucruri care mă bulversează. Una e lipsa banilor şi-a unei perspective. Nici ca scriitor, nici ca trăitor obişnuit.

Doar în lipsuri financiare… Cum naiba să strângi un ban ca să-ţi publici o carte, când retribuţia noastră e mică, sponsorii au cam dispărut, sau mi s-au atrofiat mie posibilităţile de abordare a lor?

Cei care ţin frâiele politice, şi de aici cele economice, o duc bine. Mână pe mână se spală şi amândouă faţa! Al dracului de bine se-mbină culorile politice, când e nevoie de interese!

Aştept să-mi scrii.

Cu bine, Nina

9 mai 2001

Dragă Anca.

Nu ştiu ce e cu tine. Să nu ai un pic de timp, cât să aşterni pe ecran câteva cuvinte?! Aştept o mică dovadă că eşti bine.

Ei, nu! Că tu când te pui pe uitare nu mai ai nicio limită. Ştiu, o să-mi spui că banchet, rochie, bacalaureat. Corect. Dar… trei, patru rânduri, acolo… Eşti bolnavă?

Poate, poate…

Nina

11 mai 2001

Dragă Nina, să nu o luăm razna! Nu am nimic serios, cel puţin după cum spune doctoriţa mea. Am o umbră care trebuie urmărită, şi trebuie să fac altă mamografie peste 4 – 6 luni. Nu sunt veselă, dar nici nu sunt nebună, pentru că nu au văzut nimic la ecogramă. Aşadar, se apropie venirea mea la Bucureşti; o lucrare o am cumva gata, deşi încă se vehiculează ideea de doctorat, deci ce am scris până acum… o să trebuiască să lărgesc totul cam de trei ori, adică să-mi dau cu presupusul despre toţi cei care au scris despre mit. Mie nu-mi place asta, pentru că e un fel de bătut apa în piuă, dar se pare că aşa se cere. Stau şi mă întreb de ce să-mi dau eu doctoratul acolo, la ce o să-mi folosească, dar am un prieten, profesorul Ştefan Stoenescu, care îmi spune că e bine să-l am. Dacă voi reuşi să-l conving să nu vin la Bucureşti de prea multe ori, din lipsă de timp şi de bani, voi încerca. Un prieten de-al meu mi-l recomandă pe Boboc de la filosofie drept coordonator de lucrare. Nu-l cunosc şi nici nu ştiu dacă va fi la Bucureşti când sunt eu acolo. Ce mă oboseşte pe mine de fapt în toată

această afacere este sistemul românesc de tratare a problemei: mai vorbim, sigur dragă, ne înţelegem noi, cum poţi, când poţi etc. Şi totul rămâne ca-n tren! Adică nimic clar! Eu am învăţat de aici să scriu o scrisoare cu adresant şi ce doresc în ea şi adresantul să-mi răspundă ce trebuie şi cum şi ce fel, ceea ce nu poţi obţine din ţară pentru nimic în lume, parcă le-ar fi frică de commitment. Dar pe vorbe e tare greu să funcţionezi. Chiar dacă eu nu m-aş ţine de cuvânt, sau aş drop out… atunci ei ar putea să spună că nu e vina lor, e vina mea, şi tot ar fi în câştig. Asta e o problemă cu cei de aici, care vor să facă business în ţară. Cam atât pentru azi. Scrie-mi dacă ştii ceva de Boboc, am auzit că a publicat o carte la Timişoara, dar nu ştiu dacă e acelaşi om. Cel de care vorbesc eu că ar putea fi my coordinator e la filosofie.

Ieri a fost ziua de naştere a copilei noastre, care a făcut 18 ani! 10 mai, zi de bucurii (nu de rușine).

Nu mai ştiu ce să-ţi scriu şi trebuie să ies din office-ul meu şi să fac pe bibliotecarul de referinţe, e aşa ceva în limba noastră? Adică să răspund la întrebările publicului.

Toate bune!

A.

12 mai 2001

Dragă Anca.

Frigul de pe aici parcă ne-a aricit şi pe noi. Începuseră cireşele să se înroşească, ceva fără precedent pentru aceasta perioada din an, dar s-au poticnit din cauza vremii. Şi căpşunele le călcau pe urme. Şi asta la noi în grădină! Totul era atât de crud şi de fraged, de te miri cum de nu ţi se strepezesc dinţii.

Poate am mai spus-o. Nu am pretenţia că nu mă repet.

Ieri, vineri, 11 mai, am fost să-l sărbătorim pe un confrate de-al nostru, scriitorul Laurenţiu Cerneţ. Din câţi s-au anunţat că vin la aniversarea celor 70 de ani de viaţa a prietenului nostru, „nenea maestru”, am ajuns vreo cinci. Dar televiziunea a marcat frumos momentul. E un punct de plecare pentru acţiunile viitoare de popularizare a unor scriitori. N-au făcut-o cei de-aici, până acum. Sau au făcut-o, dar cu mare „economie”. Când veneau cei din Bucureşti, alde Patapievici, Mircea Dinescu, se înghesuiau camerele de luat

vederi, se călcau pe picioare iluștrii confrați din presa audio-vizualului să imortalizeze pe peliculă măreţul eveniment! Din ce-am reușit eu să citesc ce scriau alţii, din alte timpuri, de cum se desfășurau lucrurile în vremea lor, mi-am dat seama că nimic nu s-a schimbat de-a lungul anilor. Tot aşa se strâng inşii, cu aceleaşi opţiuni politice sau interese. Ştii ce mă miră cel mai tare? Cum de suntem aşa de tâmpiţi când ne alegem căpeteniile, de îi votam pe aceia care nu dau niciun ban pe noi?!

Când e un astfel de eveniment, o dată în an, o dată în viaţă, ei au altceva de făcut! Nu-şi irosesc din preţiosul lor capital nici măcar câteva clipe să participe la o astfel de acţiune!

Seamănă, ce-ţi povestesc eu acum, cu anecdota boierului din lecturile noastre, care trăia la Paris şi habar n-avea cine şi cât se chinuia pe moşia lui, ca să-i adune ban cu ban, ceea ce el pierdea totul la jocuri de noroc. Sunt sigură că din cei o sută de scriitori din această asociaţie, niciun sfert din ei n-au ajuns să stea de vorbă cu măriile lor din Consiliul Asociaţiei. Duc şi cei care ne conduc politica trestiei, se dau, cu mijloacele de precauţie necesare, după cum bate vântul. Maestrul Cerneţ, din aceeaşi zonă cu mine, Mehedinţi, e obligat să stea mai mult în casă din pricina bolii şi i-ar fi făcut bine o schimbare de atmosferă. Zic eu… Poate şi noi cei care am fost acolo l-am obosit…

Venirea noastră, deloc zgomotoasă, poate l-a bulversat, dar a avut gentileţea să n-o arate. A fost un lord totdeauna. L-am cunoscut în adolescenţă, când pornisem, cu naivitate, să cuceresc Banatul. Era şi primul meu drum cu trenul. Oraşul m-a copleşit şi i-am rămas slugă toată viaţa. N-am lucrat cu el niciodată pe picior de egalitate. E prea mare, cu prea multe guri hrăpăreţe. Gangurile, da, ele m-au înfricoşat și m-au înfometat mai mult decât era necesar. Căci emanau mirosuri casnice. Cele de mâncare erau cele mai pregnante. Şi de murături. Cât m-au chinuit! Nu aveam decât un leu în buzunar. Pentru patru cornuri cu sare!

Ar trebui să fiu obeză pentru câtă foame am îndurat. Am răbdat de foame. Credeam că acesta e tributul intrării în oraşul din Câmpia Vestică. Da' de unde! Şi acum îmi aminteşte că nu sunt de-a lui. Prin pământenii de aici!

Ei, atunci l-am cunoscut pe mai vârstnicul meu prieten, Laurenţiu Cerneţ. El venise dintr-un salon al refuzaţilor şi ne

asemănăm. De-a lungul vremii, când mi-a fost mai greu, l-am căutat să mă sfătuiască. Şi, ca un frate mai mare, n-a pregetat s-o facă.

Răsfoiam, în una din zile, „Bilete de papagal" şi am găsit acolo o poezie de Traian Chelariu. Am ţinut să-ţi spun asta. O să-ţi trimis o poză a socrului tău de când avea 30 de ani.

Salutare, Nina

14 mai 2001

Dragă Nina, am primit astăzi un mesaj gol de la tine. O fi fost doar o formă subtilă de atenţionare că nu ţi-am scris de mult. Nu am făcut mare lucru, doar fetiţa noastră a avut vineri serbarea de sfârşit de liceu, ceea ce înseamnă rochie de gală, restaurant, limuzină din aia de 100 de metri, crede-mă că încă nu am fost într-o astfel de maşină, mă tot rog de taică-său să mă ducă şi pe mine la cei mari 55 de anişori, dar el se uită la mine de parcă mi-am pierdut minţile… E adevărat că e un moft…

Deci, copila a fost la restaurant şi, ca să urmeze tradiţia, s-au dus o târlă de fetişcane cu limo în New York şi s-au plimbat pe străzi aproape toată noaptea… A fost şi frig şi încă e frig, plouă, şi ea era răguşită, deci am stat cu inima strânsă. Când a venit acasă, nu mai avea voce, dar de la făcut ceea ce se face aici de către toţi copiii când termină liceul. Am uitat să-ţi spun că, înainte de a pleca au venit la noi părinţii celorlalţi copii şi am făcut poze multe, o să-ţi trimit prin e-mail una mai reuşită. Acum vinerea ce vine, are altă sindrofie, serbarea prietenului ei, care e la altă şcoală, deci iarăşi altă rochie, părinţi, poze, limuzină etc. Numai că, de data asta, plăteşte el, băiatul, nu noi, aşa e firesc. Apropo de asta, ştii că aici e obiceiul ca părinţii fetei să plătească toate cheltuielile de nuntă?! Ceea ce acum se poate ridica la 25 de mii. Băiatul cumpără doar un pârlit de diamant de logodnă, care costă cam 5 – 6 mii. Noi abia ne putem permite să plătim jumate din collège. Dar până atunci mai e, sperăm. Între timp, încerc să termin Mioriţa. Am avut mare noroc cu un prieten care avea Fochi, şi acum am mai multe date. Apropo de Fochi, ce dezastru de limbaj comunist şi prosocialist în comentariile lui, m-am dezobişnuit… Dar sper să iasă ceva. Am găsit câteva lucruri interesante, unde crezi? În variantele din Hunedoara… Când va fi gata, îţi voi trimite o copie. Ceea ce mi-aduce aminte că aş

avea o întrebare pentru tine vizavi de moartea surorii tale: în ce condiţii poate fi îngropat un mort, în altă parte decât în cimitir? Sau, mai exact, care sunt interdicţiile legate de înmormântarea în altă parte decât în cimitir? Şi te rog să nu-mi spui că în Mioriţa el cere să fie înmormântat în strungă, că ştiu! Ce şanse sunt ca unui mort să-i fie permis să fie îngropat în strunga oilor? Dar am nevoie de tradiţii folclorice necreştine, interdicţii, tabuu-uri etc., nu logică, sau ceea ce ştim cu toţii. Dacă mai ţii minte sau ai ştiut vreodată. Dacă nu, uită.

Ce vreau să spun este că mie mi se pare cel puţin ciudată cerinţa lui şi cred că merge împotriva ritualurilor.

Bye Anca

14 mai 2001

Dragă Anca.

Asta mă face să cred că Mioriţa aproape că n-a fost baladă folclorică. Că a fost scornită de Alecsandri şi lansată, cum fac cântăreţii de muzică populară, când se dau culegători de folclor, care şi acum, în secolul XXI, mai găsesc izvoare necercetate. Hai, să fim serioşi! Scornesc ei versuri, ăi mai inteligenţi, pe teme date, şi le prezintă ca fiind culese. Bariţiu chiar îl defăima pe Alecsandri, vizavi de baladele lui, pe care, spunea el, le cântau ţiganii pe la capete de poduri şi prin târguri… Mai ştii!

Uite, până acum nu m-am gândit la ce-mi spui tu, cu înmormântarea în alte locuri decât cele consacrate prin tradiţie. Dar, să nu uităm că alţi morţi sunt „înmormântaţi” în mări şi oceane, nu chiar şi de confesiunea ortodoxă, sub forma de cenuşă. Se fac şi acolo slujbe… Sau, dintr-un accident de avion, când arde tot, şi nici cutia neagră nu mai relevă nimic, şi de acolo se culege doar o zdreanţă, ce se presupune a fi fost rochia sau haina cuiva drag. Ce relevanţă mai poate avea aici acel crâmpei pentru o înmormântare creştină, după tradiţie, într-un loc de veci consacrat? Cred că un cimitir, e un loc destul de arbitrar ales (unii ar fi vrut poate să fie înmormântaţi – vezi ciobanul nostru – în strunga de oi! alţii, în codru, să-i audă foşnetul! eu acasă, în cimitirul de acolo! Şi voi fi, probabil, înmormântată într-un cimitir dichisit, bănăţean. Locul meu de veci, nici pe departe, nu va semăna cu cel al vecinilor mei, căci va fi plin de buruieni, unde, de 1 noiembrie, se

„serbează” un fel de ziua morţilor, similară, cred eu, cu cea de la ortodocşi de la Paştele Mic. E drept că religia, dacă vom merge la surse, va susţine că numai acolo se fac slujbele, căci preotul nu ştie decât drumul cimitirului, pentru că el de acolo ia salariu, adică contribuţia celor supravieţuitori. Aici logica nu-şi mai are rostul. Intervine dictonul: „Crede şi nu cerceta”. Dar am să mă informez mai în amănunt.

În altă ordine de idei: un tip din Suceava, cred că ştiţi, a scris o carte despre „Iconar”, care a ajuns la mine prin fiul unuia dintre „iconari”, George Drumur, pe care şi eu l-am cunoscut, căci a trăit la Timişoara. Când am fost din nou la Bucureşti la alegeri, am vrut s-o caut pe mama ta, dar, cum eu îmi plănuisem s-o sun a doua zi, asta presupunea că şedinţa să se fi terminat ceva mai repede, ca să am timp. Planurile mi-au fost, însă, date peste cap de proasta organizare a şedinţei. De la alegeri am fugit la gară.

Credeam că acolo lumea e mai nonconformistă, dar văd că s-au stabilit alte obiceiuri, foarte costisitoare, care-ţi dau bugetul peste cap. Râdeam că la nunţi, la noi, se dau daruri naşilor, socrilor miresei şi neamurilor, că se cheltuieşte o avere cu o nuntă şi de multe ori nu se recuperează banii „investiţi”, sau că înmormântările sunt făcute de aşa manieră, ca să arate satului că răposatul nu a fost fitecine în lumea reală… şi atunci primeşte batiste, prosoape, basmale, baticuri toată suflarea, de la pruncul cu ţâţă-n gură până la moşul cu barba sură.

Ei, asta e!

Eu sunt răcită cobză.

Mă bucur că fata ta se plimbă şi o să se mai plimbe cu limuzina pe care am văzut-o-n filme şi care mi se pare greu de condus!

Auzi tu, Anca, luaţi mirele cu voi şi veniţi aici, şi faceţi o nuntă ca-n poveşti, fără să respectaţi tradiţia aceea care te înglodează-n datorii. Cu două, trei mii de dolari, faci cea mai frumoasă nuntă din lume! Atunci s-ar justifica diamantul mirelui!

În caz de divorţ, Doamne fereşte! fata, în speţă contribuabilii, părinţii fetei, mai primesc ceva înapoi din costisitoarea investiţie? Dacă fata se mărită de două, trei ori…

Aştept pozele promise.

Nina

5 iunie 2001

Dragă Nina.

Uite câteva poze. Nu o găsesc pe cea în care suntem toţi trei şi trebuie să plec la serviciu acum.

Bye Anca

15 iunie 2001

Hei, tu, Anca!

Cum ne fu vorba? Uitaşi? Convenisem să ne scriem. Sau n-am înţeles eu bine?! Treci dintr-un chef în altul şi uiţi că aştept de la tine câteva rânduri. Sau eşti supărată pe mine?

Venind către serviciul meu, am trecut pe sub teii în floare.

Când prospectam (vorba vine!) pliantele, să văd unde să mă statornicesc (ha, ha, ha! – aveam 15 ani!), oraşul Timişoara era numit „oraşul florilor”! Aşa şi era. Parc lângă parc. Acum, pe lângă flori, oraşul a devenit şi al teilor. E o surprindere pentru cel care n-a fost niciodată aici să intre-n mireasma teilor lui Eminescu.

E 15 iunie. Eminescu, poţi zice. În centrul oraşului, azi va fi sărbătoare. La Cultură şi Culte e un nou director. Om de litere. Încearcă să marcheze în mod special această zi.

În rest… plouă. Timp de odihnă. Pentru cine are vreme de aşa ceva.

Ieri am stat cu poza ta în faţă, să mă obişnuiesc cu imaginea celei cu care „vorbeam” de atâta timp. Cât de cât semeni cu doamna Augusta Anca, directoarea Fundaţiei Augusta şi a Universităţii Tibiscus. Cred că şi la suflet sunteţi la fel.

Sunt cam întoarsă pe dos. De câtva timp. Am un sentiment de vinovăţie pentru toate relele lumii.

Comunic greu cu cei apropiaţi. Poate eu sunt dificilă, dar mi se pare că nu sunt absurdă. Pretind, e drept, câte ceva, dar în limitele bunei cuviinţe, cât să avem un strop de confort. Mi se pare că, în pereche, oamenii au şi anumite obligaţii, liber asumate, şi chiar dacă persoana este obstrucţionată în anumite privinţe (nu lucruri capitale) nu e capăt de lume dacă minima renunţare îi aduce celuilalt un pic de linişte. E greu să aduni şi să ţii laolaltă oamenii! Nu mai ştii ce-i uneşte şi ce-i desparte…

Gânduri răvăşite şi linişte pe apucate… De creativitate nici nu poate fi vorba. Poţi să înduri foame, frig, dacă nutreşti un dram de speranţă. Dacă ameninţarea pândeşte asupra ta ca un uliu… Şi am impresia că şi tu eşti supărată pe mine.

Cam atât despre mine cea de-acum

Cu bine, Nina

15 iunie 2001

Dragă Nina.

Eu nu sunt supărată. Dar, te rog, observă comportarea ta. Când eu nu scriu un pic, te burzuluieşti, dar când tu nu scrii cu săptămânile e ok! Haide, nu te supăra. Şi, mai ales, hai să nu ne certăm, deşi deja vorbim de un an, poate? Şi nu ar fi imposibil. Noroc că nu avem cine ştie ce de împărţit.

Ştiu că ai avut piciorul în ghips, dar nu mi-ai spus nici cum s-a întâmplat nici dacă te mai doare, niciun detaliu, foarte laconică pentru o scriitoare. Ai mai avut piciorul rupt, sau altă parte a corpului? Eu, să bat în lemn, knock knock, nu am avut până acum nimica de acest fel. Astăzi, de exemplu, mă doare capul, m-am sculat cu durere de cap de dimineaţă şi nu prea mă lasă, am luat două aspirine şi aştept să-mi treacă. Trebuie să ştii că aici toate medicamentele se iau în număr de două, desigur ca să le termini mai repede şi să iei altele. Am visat câte în lună şi în stele, dar ce mi-a rămas mai clar a fost că am visat-o pe cumnata-mea, care e o fiinţă mai specială, puţin prea depresivă, puţin prea egocentrică etc., şi cu care nu am vorbit din ianuarie până acum câteva zile, când a sunat ca să o felicite pe nepoata ei pentru graduare. A fost în iarnă în România, a venit de acolo întoarsă pe dos şi ne-a comunicat că nu mai vrea să vorbească un timp cu nimeni, că s-a săturat de familie, şi că o să ne sune ea când s-o simţi în stare! Iaca! Bărbatul meu, săracul, i-a tot trimis e-mail-uri, a tot scris ce şi cum, dar nimic. Acum s-a hotărât să ne onoreze cu un telefon. Poate de aceea am şi visat-o, şi poate de aceea mă doare capul. Mi-e un somn de nu mai văd, şi sunt obosită, şi aştept să iau vacanţă, deşi nu e de odihnă, ci de lucru'.

Cred că a ieşit bine lucrarea mea şi îţi voi trimite o copie când am forma finală. Nu te mai uita pentru înmormântări, m-am lămurit.

Nu mi-ai spus dacă ţi-a plăcut poza cu copila mea. Sau nu ai primit-o? Cum e vremea la voi? Aici a fost ploaie şi frig până mai ieri, şi se pare că va ploua iar joi. Noi am invitat nişte prieteni şi copii de-ai fetei duminică şi, dacă plouă vor sta în casă în loc de grădină… please God make it nice!

Sper că eşti ok cu piciorul.

Toate bune.

Anca

17 iunie 2001

Dragă Anca.

Ei, mă burzuluiesc! Aşa ţi se pare ţie. Mă indignez şi eu pe două coloane.

Pozele cu fata le-am primit şi ţi-am şi scris despre ele. Era cea în rochie albă. Da? Fata e o minunăţie. O frumuseţe. Băiatul e american? Aşteptam să-mi trimiţi şi cu voi o fotografie.

În privinţa fraţilor… Am şi eu un frate şi ne vedem din an în Paşti. Şi locuim în acelaşi oraş… Aşteptam acum, când părinţii noştri sunt bătrâni şi neputincioşi, să împărţim grijile şi necazurile în două. Să mergem, cu rândul, până la ei, acolo. Numai că nu e tocmai aşa. Nu zic că nu e îngrijorat de ce se-ntâmplă cu bătrânii, dar se menajează. Nu are nici bani. S-au pensionat, el şi cumnata mea, şi n-o duc pe roze cu finanţele. Dar au timp berechet. Se plictisesc. Eu, dimpotrivă, nu am niciun pic de timp liber şi simt nevoia de a sta cu faţa în sus în pat şi să nu mai aud nimic, de nimeni.

Piciorul meu e bine. Altă parte a corpului n-am avut-o deteriorată. Cel puţin până acum. Doar mintea mi-e puţin împrăştiată. Dar… probabil, aşa sunt creatorii de lumi paralele. Căci vreau şi eu să cred că sunt încadrată acolo. De lumi ideale. Măcar pe hârtie, unde nedeterminismul dispare (Doamne, dar nici în cărţi nu funcţionează determinismul!). O carte nu e scrisă numai de autor, ci şi de eroi. Au devenit atât de pretenţioşi eroii! Şi nestatornici. Îţi scapă din mână, şi dacă nu ai putere să-i stăpâneşti…

Am un alt stres în mine… Trebuie să prezint cartea unui tânăr autor, tobă de carte (de citit!). Un discipol de-al lui Cioran. Şi André Gide. Are cam 800 de panseuri, pe teme diferite, un fel de notaţie

filosofică. Treceri de la iluzii la deziluzii, de la rolul de învăţăcel, când aspira toată informaţia pentru devenirea sa intelectuală, la cel de profesor, când, la rându-i, împărtăşeşte din ce ştie discipolilor săi. Căci, cu capacitatea-i de adaptare, cu modelele culturale din şcoală şi din familie, are posibilitatea de a strânge-n jurul său prieteni.

Trecând de la vârsta copilului jucăuş, de la etatea necunoaşterii, când eşti tentat să-ţi alegi false idealuri, falşi dumnezei, fără să cunoşti termenul de adulare, printr-o domesticire treptată a simţurilor, prin ordonarea ideilor, el ajunge să cunoască adevărul raţional. Are posibilitatea unei reconstruiri a falsei lumi în care se formase. Şi o face cu succes.

Străbate toate fazele devenirii sale ca om raţional şi ajunge moralist, profesor, scriitor, filosof la numai 25 de ani. Parcurgerea treptelor cunoaşterii nu se face printr-o ruptură definitivă. Reminiscenţele unei copilării imaculate, lipsite de griji, le resimte ca pe o durere acută, mereu. Flash-urile acelor timpuri, dacă pot să le spun aşa, ţâşnesc la suprafaţă, cu lumina lor eternă, arătându-ne că nimic nu e mai important decât fiinţa noastră liniştită. Că e mai importantă poezia clipei, nu falsele piedestaluri pe care ne-am ridicat cu bună ştiinţă, sau unde am fost urcaţi de alţii, spre a le fi de folos. Trecerea de la starea de ascultare evlavioasă la cea de propovăduitor se face cu un fel de ameţeală, emoţie, fără posibila surprindere din ochii învăţăceilor, fără eventualele stângacii, inevitabile începuturilor, determinate de ce poţi da şi de ce poţi aştepta să primeşti. Autorul are detaşarea aceluia cel ce se priveşte pe sine dinafară şi-şi râde de posibilul histrion genial care ar putea fi considerat, sau caraghiosul îmbrăcat în haine de viaţă arzândă şi care conştientizează că orice supralicitare, orice îngroşare a tuşei, orice umflare a unei condiţii duc, inevitabil, la demonetizare.

Scrisul său e poezie, e muzică, e pictură, îmbinate armonios, încât fiecare cuvânt scris cheamă altul spre întregire şi spre desăvârşire. Chiar dacă pare un absent, Doru Arăzan jr. este un atent observator, dar şi un participativ la viaţa cea de toate zilele, observaţiile lui sunt pertinente, mature. Trăieşte între paradoxuri şi dezamăgiri. Vieţuieşte în sferele înalte ale poeziei, dar se coboară până la a fi omul de rând, care simte carnal dragostea.

Mă gândesc că, dacă e exigent cu sine, atunci nu poate fi altfel cu ceea ce-l înconjoară, că aspiraţiile sale sunt mai mari decât a fi profesor la o şcoală anonimă într-un cartier anonim, într-un oraş destul de anonim, în contextul satului global. Rolul lui, pe lângă acela de formator de caractere, e şi cel de a spune adevărul lui despre viaţă, despre artă, despre oameni. Şi asta n-o poate face decât la cunoaşterea de care se bucură acum. Are revelaţia locurilor claustrante: sălile de clasă, cancelaria. Oamenii din jurul nostru şi al lui, al autorului, sunt oameni aşa cum i-a creat Dumnezeu, şi cum i-am ajutat să ajungă şi noi, laolaltă cu alţii: parodici, copiindu-se, saltimbanci. Sunt copiile celor izgoniţi din Paradis.

Are revelaţia inutilităţii existenţiale şi prea devreme îşi găseşte voluptatea în culorile, mirosul şi trăirile toamnei, de altfel anotimpul împlinirii spirituale. Nu-şi mai găseşte prietenii cu care hălăduise până atunci? Kafka, Cioran, Aristotel. Căci pe cine ar fi putut să-şi ia ca model de erudiţie şi de unde altundeva s-ar fi putut adăpa un tânăr care bate la porţile consacrării, dacă nu de la ei şi din opera lor?! Dar ei sunt acolo, măcar ei nu sunt schimbaţi de cei care acum au început să conteste personalităţi, căci, prea vechi şi destul de prezenţi în minţile noastre, nu-i mai poate clinti careva reformator al artelor. Pe ei modele şi modelele nu-i răstoarnă de pe soclul inimilor noastre. Înconjurat de ei, autorul a câştigat pariul cu arta: „Nietzsche în stânga, Dostoievski în dreapta sufletului. Muzica lui Bach peste tot...”

Dacă notaţiile sale literare par să fie haotice, de căutăm, le găsim un fir roşu: încep cu facerea lumii lui Dumnezeu şi continuă un terminarea lucrării sale asupra omului. Naşterea, viaţa, moartea, înlănţuite firesc, indestructibile în alcătuirea lor. Primăvara, vara cu ploile ei repezi, toamna cu castanele ruginii, fumul care-l transportă într-o altă lume, lipsită de consistenţa materiei, lipsită de duritatea prezenţei. „Eu am devenit toamnă”, spune autorul. Şi-l cred.

Orice schimbare, în bine sau în rău, în existenţa sa, o prezintă ca atare, chiar şi cu riscul de a strica armonia ce se naşte între coala de hârtie şi peniţă.

Chiar şi aici să rămână cu acumulările şi tot a ajuns departe, s-a distanţat destul de cei de vârsta lui. Şi mai mult decât atât.

(Asta gândeam despre acel tânăr autor).

Nina

6 iunie 2001

Dragă Nina.

Eşti ameţită de acest autor, şi e bine; când ne putem ameţi suntem tineri, puternici şi zburăm. Îmi place că te pierzi în cuvinte. Eu, din colţul meu mitico-folcloric, îţi pot spune că, la începuturi, am umblat pe aceleaşi cărări, până când am dat de mit şi, când am început să înţeleg cât de vastă e gândirea umană, cât de adânc a văzut, din cele mai incredibile vechimi, rămân cu gura căscată; e ca şi cum i-ai aduna pe toţi filosofii, şi esteticienii, şi gânditorii, şi profeţii laolaltă. Desigur că o să zici că exagerez, şi ai dreptate, dar aşa cum noi avem toate gândurile legate de existenţă, de devenire, de credinţă, de moarte, aşa aveau şi cei de demult, şi felul lor de a rezolva dilemele existenţiale uneori sunt similare, alteori mai puţin cu ceea ce găseşti la marii filosofi. Mintea noastră lucrează pe aceleaşi coordonate, aşa-numite datum-uri, deci asta ar fi normal. Diferenţa ar fi ca să pot să le leg şi să te leg, că cei de demult foloseau imagini mitice, parabole, ca să explice acelaşi lucru, şi, uneori, dacă te gândeşti bine, imaginile mitice sunt mai accesibile decât abstracţiunea raţionamentului, toţi ne amintim parabolele lui Iisus, dar nu exact cuvintele lui.

Despre Cioran am aceeaşi părere cu Ţuţea, e contaminat de teribilismul francez; pentru mine e mult prea pesimist, nici nu pot să-l citesc şi, în plus, nu văd rostul. Moartea lui Dumnezeu care a generat tone de hârtie şi multă mişelie în lume nu mă amuză. Culmea e că nu sunt o credincioasă ardentă, dar observ întunecimea fără fund în care spiritul uman se înfundă când iese de pe cărările misterului divin. Doar observ… Poate de aceea studiez mitul, ca să văd dacă „este”, vorba lui Arghezi.

Ai uitat să-mi spui bye la sfârşitul articolului şi nu ştiu dacă e un sfârşit sau un început de sfârşit, sau o continuare, sau… multiple posibilităţi…

Bye, Anca

6 iunie 2001

Draga mea, nu eram înflăcărată… Mă stresa ideea că trebuie să

vorbesc în public. Un public heterogen, care aşteaptă să spui o perlă după alta…

A trecut şi asta cu destul succes. Mă felicit pentru curaj. Nu-l am întotdeauna.

Sala unde a avut loc prezentarea e o galerie de artă, cu vedere spre Catedrala Mitropolitană, una din cele mai frumoase din ţară. Ai impresia că totul se desfăşoară în plină stradă, căci multele ferestre îţi arată forfota din jurul tău şi o şi fac părtaşă la ce se-ntâmplă acolo.

Nimic elitist, dar de bun gust.

Deci, azi m-am trezit mai degrabă decât de obicei, să prind rouă în grădină. E atât de binecuvântată, încât merită să aştepţi şi-o noapte întreagă ca pământul să-şi trimită din adâncuri duhul lui cald şi frământat. Respiraţia e alta, liberă. Teama nopţii se eliberează în albeaţa zorilor.

Se copseseră bobiţe sângerii de zmeură şi le-am cules. Şi câteva căpşune, pentru un sirop aromat.

Zilele trecute am făcut gem de cireşe. L-am cam afumat, dar cred că şi aşa va avea trecere la iarnă. Nu ştiu de ce ne gândim la doamna iarnă ca la o devoratoare de energii multiple. Se taie porcii din aceeaşi pricină. Se umplu cămările cu gândul la acest anotimp friguros. Da. S-a dovedit că războiul cu iarna e greu de purtat, mai ales când eşti sărac. Nu suntem noi muritori de foame… dar a rămas teama că n-o vom dovedi într-o luptă ca aceea, cu forţe inegale.

Primesc mesaje de la cei care mi-au citit cartea, romanul Americanul. Contradictorii. Derutante. Până acum nu m-a interesat prea mult ce se spunea despre cărţile mele. Nu ştiu ce m-a apucat acum? Ce-am aşteptat? Un ou e un ou. Chiar dacă găina îl vesteşte cu atâta gălăgie. Şi cartea mea e un astfel de ou. Mă aşteptam să fie cel de aur?! Pe bărbaţi – nici acum nu s-au obişnuit? – îi surprinde faptul că scriu altfel decât scriu „scriitoarele”. Îi surprinde limbajul… Să-mi schimb stilul, lumea pe care o abordez, subiectele? Nicidecum!

Mi se reproşa, de unii, că nu mai ies dintr-un topos, cel oltenesc, şi, când credeam eu că am ieşit, construind un sat imaginar, alţii vor să mă întorc şi să-i calc pe urme lui Marin Preda, cu realizarea Siliştei Gumeşti. Femeilor le place. Bărbaţii sunt mai pretenţioşi. Ca să le stai aproape, colegilor creatori ca şi mine, trebuie să îndeplineşti toate

condiţiile nescrise, dar gândite de ei.

Nu-mi schimbă nimeni intenţiile. Cu niciun argument. Libertatea de exprimare există. Şi-i provoc să mă combată cu aceleaşi argumente. Cu o carte.

Aştept poze cu voi. Şi confirmarea că minunea în rochie albă e fata ta. Şi… câte şi câte.

Şi, dacă ai de gând să punem un sfârşit cărţii noastre, o putem face, dar nu şi gândurilor noastre transmise în acest fel. Pentru mine e un mod extraordinar de a mă elibera de multele angoase care mă bântuie. Aştept cu nerăbdare să-mi scrii şi să citesc. Eşti un fel de „preot”, fără chip, deocamdată, căruia mă spovedesc. Iartă-mă, dacă nu-ţi pică prea bine destăinuirea mea.

Din prea mare sinceritate am făcut-o.

La bună scriere.

Bye, Nina

8 iunie 2001

Dragă Nina, mă măguleşte această destăinuire despre preot, dar acelaşi lucru mi se întâmplă şi mie. Face parte, cred, din misterul comunicării cu o persoană la mare distanţă şi străină, face parte din mit. Eu cred că mitizarea este un rezultat al necunoaşterii, aşa cum cred că simţi şi tu. Când te întâlneşti pentru prima oară cu un actor celebru nu se poate să nu ai o strângere de inimă, că parcă nu e atât de extraordinar cum ţi l-ai închipuit. Mitul, care este lupta mea, cuprinde elemente din acest sentiment, ce se revarsă pe divinitate ca o necunoscută; pentru mine este fascinant felul în care oamenii au rezolvat dilema necunoscutei, poveştile pe care le-au inventat ca să o explice, să şi-o apropie, să îi justifice cruzimea, sau să o îmbuneze. Dar am deviat… Vorbirea în public e stresantă; eu cam trebuie să vorbesc în public mereu, o dată pe lună la meetingurile cu şefii mei, la meetingurile noastre de bibliotecari, astea toate în engleză, şi apoi când îmi prezint lucrările, fie în engleză aici, fie în româneşte acolo. Mi s-a întâmplat odată la Washington, la ambasadă, la un meeting, unde am prezentat o lucrare despre Păcală, să mă emoţionez foarte tare, şi ştii de ce? pentru că în sală erau şi ai mei! Mi se părea şi mie de necrezut, dar nu găsesc altă explicaţie.

Am terminat Mioriţa şi cred că a ieşit bine. O să îţi trimit o variantă de la Suceava, providing că o să-mi dai adresa.

Nu, nu m-am gândit la încheierea acestor comunicări. Personal încă nu sunt convinsă că are clenci. Dar eu nu sunt scriitor publicat, deci habar nu am.

Duminică avem o petrecere pentru graduarea copilei şi, dacă îmi voi găsi un pic de timp, îţi voi trimite o poză care cred că e mai bună.

Toate bune.

Ps. A, roua, da, îmi place când te pierzi prin ea (tu).

Îmi aduce aminte de nişte versuri, să văd dacă le ştii:

Cu soarele-n ceafă cu roua pe tălpi (? am uitat minunea din folclor) sau:

boabe de rouă nerourată ne-a fost dat nouă să fim odată (Per Gynt, în traducerea unei gagici foarte, foarte mişto de la Teatrul Nottara).

Cam atât, Anca

8 iunie 2000

Dragă Anca.

E sâmbătă dimineaţa.

În grădină, crinii albi au înflorit. Parfumul lor e atât de puternic, încât îţi anesteziază gândurile. Dacă le ai... Îmi aduc aminte de copilărie. Mergeam la o croitoreasă la noi în sat, adusă de soţ din alte părţi, Reta Rochian, nu pentru rochii, cum ai putea crede, căci eram o mucoasă, căreia i se făcea o rochiţă o dată pe an, de Paşti, ci mai mult să primesc resturi de materiale pentru păpuşile mele. În odaia-atelier, pe peretele de la răsărit, ţin minte ca acum, chiar dacă chipul femeii, care băga foarfecele în materiale cu o siguranţă ce pe mine mă uimea, mi s-a şters din memorie, era un tablou, cred eu, sau o poză, cu o doamnă frumoasă, în mâinile ei albe şi fine cu nişte crini. Am iubit tabloul acela. Crezi? Atunci, dacă nu l-aş fi iubit cum de-mi e atât de viu în minte?

Nu eu am trezit oraşul. El m-a trezit pe mine, cu neastâmpărul şi cu forfota lui. E un ceas de tihnă pe care mi-l rezerv. Merg pe jos, de la un tramvai sordid până în cetatea „universitarilor”. Un fel de a spune. E

altceva decât pare la prima vedere. Statutul de universitar presupune mult mai mult... Dar nu e loc de divagaţii pe această temă.

Spuneam că-mi prieşte ceasul de taină cu tine. E ca şi cum am fi ieşit amândouă la poartă, într-un sat universal (vezi globalizarea), şi ne-am fi apucat să despicam fiul în patru despre cei din Turkmenia. Zic şi eu un nume ales la întâmplare.

Şi, trecând pe acelaşi traseu, la ore diferite ale zilei şi el schimbat: dimineaţa aerisit, relaxat, încă somnolent de la anestezia binefăcătoare a somnului, la prânz intrat în transă, asediat de oamenii grăbiţi, transpiraţi, de maşini nervoase, de săpători de gropi pentru alţii, de cerşetori la fiecare pas, spre seară, obosit de atât alergătură, de multe ori inutilă, îngălat de mizeriile noastre, suprapuse, de 700/800 de ani peste mizeriile altora, iar seara, seara, bântuit de neliniştea nopţii, care încearcă să se instaleze cu puteri depline, căci lumina, vreau să cred că se înalţă-n ceruri, iar întunericul izvorăşte din pământ.

Vin eu aşa agale şi nu răspund provocărilor taximetriştilor care îşi oferă serviciile, căci am un fix, acela de a merge pe jos cât mai mult, şi observ, cât pot, tot ce e în jur: în faţa Catedralei Mitropolitane, „habotnicia" acelora care până acum n-au îndrăznit, pe faţă, să-şi facă cruce. Uşile lăcaşului Domnului sunt deschise dis-de-dimineaţă. Cine vrea, intră. Oricum, nu poţi zice nimic, preoţii de serviciu sunt la datorie. Şi părintele lumânărar. Aşa l-am numit eu. „Cutia milelor" e la îndemână.

Trec pe lângă o femeie în vârstă şi mă surprinde gestul ei extraordinar: de-a curmezişul aleii pe care, ca şi mine, poate au trecut zeci de inşi, o creangă uscată. Se apleacă, o ia şi-o aruncă mai încolo să elibereze drumul. Mă gândesc la studenţii care intră-n laboratoare şi preferă să sară peste scaune, dacă acestea sunt în calea lor, decât să facă un gest similar cu al acelei bătrâne. E o nimica toată, dar marele nostru necaz e făcut din obstacole de felul acesta, milioane.

Mă doare sufletul că aceşti oameni, mulţi bursieri ai statului român, vor pleca, pe bani puţini acolo, mulţi pentru aici, în străinătate la muncă...

Cum să prospere ţara asta dacă tot ce pregătim ia calea străinătăţii? Ei, tinerii, au o motivaţie foarte bună, la care subscriu şi

eu. Dar, Doamne, ce-au făcut ei pentru poporul acesta, ca să aibă pretenţii aşa de exagerate?

Am devenit o colonie de pregătit inteligenţă.

Îţi scriu toate acestea, determinată fiind de atitudinea unui tată, care venise să ridice bursa, în euro (800), a fiicei sale trimisă în Franţa. Se indigna părintele necăjit, că fata încă nu primise aceasta valută, ca să se întreţină acolo unde face servicii mizerabile, de slugă. Am ripostat vehement şi l-am întrebat de ce mama naibii a trimis-o acolo? De ce n-o chemă înapoi? Da, mi-a spus el, dar aceste servicii, oricât de mizerabile ar fi ele, sunt în Franţa! Na, mai spune ceva, dacă mai ai argumente!

Ei, dar rămăsesem la crini, la imaculare. Puţine oaze de acest fel mai întâlneşti. Poate doar în spatele gardurilor înalte, străjuitoare de palate, păzite de alarme sofisticate şi de câini dresaţi. Da, toate astea bucură un număr de privilegiaţi ai sorţii. Poate că nu este aşa. Poate că ei nu mai sunt de mult liberi.

Robia banului i-a băgat robi şi la patrupede. Ei nu-şi numesc câinii Georgică, cum l-ai botezat tu pe al tău, ci Caligula, Bob, Bill… Să-l vezi pe unul din vecinii mei cum se lasă smucit de-un dog mare cât un viţel, pe stradă. Trebuie să-l plimbe, că altfel animalul de rasă turbează. De câte ori trec pe lângă el, şi mă latră, îi spun ce urât e.

Ei, m-am cam lăbărţat.

O zi bună, Nina

21 iunie 2001

Dragă Nina.

Deci nici tu nu mai scrii, vezi? Aoleu, se apropie venirea şi încep să fiu foarte, foarte nervoasă. Am emoţii că plec, că îi văd pe ai mei tare bătrâni, că trebuie să mă concentrez şi la ce am de făcut acolo, cu prezentările, şi cu anticariatele, şi cu văzut de prieteni, şi cu toate… Ştii ce e cel mai amuzant când vin la Bucureşti? Mâncatul! Pe unde te duci, oamenii te omenesc, de parcă ai veni din Biafra, unde e mare foamete… Şi dacă te vezi cu câteva zeci de rude sau prieteni într-o zi, trebuie să mănânci la fiecare şi nu te înţeleg că eşti gras, că nu-ţi trebuie atâta mâncare, că te grăbeşti, etc. Ceea ce e mai trist e că ei, săracii, fac eforturi reale să te omenească şi e aşa de greu să fii măgar şi să refuzi…

Eu prefer să beau bere când sunt în ţară, pentru că trebuie să evit apa oricum; poţi să crezi că nu mai pot bea apă de frică să nu fac diaree? Curios e că fata mea, care a fost în ţară pentru patru luni când era de un an, nu are nimic dacă bea apă; în schimb eu şi taică-său ne umplem de afte sau facem diaree; de mai bătrâni…

Ţi-am promis Mioriţa şi în weekend sper să nu uit să ţi-o trimit. Dacă îmi expediezi prin e-mail cartea la aol address poate reuşesc să o citesc cât stau în ţară. Sau poate îmi comunici repede telefonul tău să te sun.

Taci cam de mult şi sper că eşti ok.

Răspunde repede. Plec joi, 28 iunie… Deci, nu e aşa de mult timp.

Bye, Anca

22 iunie 2001

Draga mea.

Am fost destul de ocupată, dar şi aplatizată că nu mi-ai scris niciun rând.

Poate nu ţi-am spus, şi-mi cer scuze, dar urma să-mi dau licenţa în jurnalistică. Azi, 22 iunie 2001, s-a produs evenimentul. Trei ore de stres continuu. În sală, mirosul transpiraţiei, de la diverse corpuri. Şi, al naibii, e diferită de la om la om. Într-un timp, simţeam chiar şi iz de mâncare. Poate unii se ghiftuiseră ca lumea. O încăpere cu multe vip-uri de radio şi televiziune. Vedete, ce mai! Profesorii mei îmi sunt, în marea lor majoritate, colegi de scris. Şi nu numai. Dacă totul e bine, miercuri îmi susţin lucrarea despre prozatoarea şi publicista Emilia Lungu-Puhallo.

Vezi că nu numai tu ai probleme?

P.S. O să-ţi trimit cărţile promise în timp util.

Nina

June 21 2001

Subiect: aoleu

Dragă Anca.

E drept că nici eu nu ţi-am scris prea des, dar oricum mai mult decât tine. Eu am avut examenul. M-a cam stresat. Ca orice examen, vei

zice. Şi nu te contrazic deloc. Chiar şi venirea voastră în ţară e un examen. Aşa-i? Unul de altă factură. Mereu înnoit şi mereu actual. Eu trec mai des prin el şi mă afectează de fiecare dată. Credeam că depărtarea creează şi o anume independenţă. Nu e aşa. Rămâi dator locurilor şi amintirilor, orice ai face ca să scapi. Şi, ca şi pe tine, contactul cu oamenii de pe unde vin mă dezamăgeşte. Îi descopăr meschini. Mă duc spre ei cu sufletul deschis şi-şi râd de mine de fiecare dată. În relaţia interumană sunt nişte nevoi, printre care şi cea de tandreţe. Nevoia aceasta cred că se regăseşte la fiecare din noi, pentru că obiectul ei îl dăm şi-l revendicăm de fiecare dată. Dacă nu primim ceea ce credem c-am investit, ne simţim nedreptăţiţi. Şi e şi firesc. Nu crezi? Cum să te mai duci spre cineva care-ţi este ostil? N-o faci, nu pentru că eşti mândru, ci pentru că buna-cuviinţă îţi spune că e nu cazul să insişti.

Aşadar, cu mâncarea… Asta e! Mănânci şi tu cât poţi. Ospitalitatea e punctul nostru tare. O spun cu mândrie. Chiar dacă nu-mi prisoseşte, tot pun pe masa ce am mai bun. La bănăţeni e şi mai acutizată, dintr-o făloşenie uşor de înţeles: să apreciezi gestul şi să-i vorbeşti de bine. În traistă nu prea-ţi pun, dar când eşti la ei la masă se întrec cu felurile de mâncare. Nu ştii ce să mănânci mai întâi. Şi bănăţencele fac nişte prăjituri… Oltenii sunt, oricum, mână spartă. Şi-o ceapă de-o au, o strivesc cu pumnul şi-o împart cu tine. De asta, la ei, nu se adună pai cu pai. Ai de sunt zgârciţi se vede ce-nchiarbă în curtea lor.

Mă bucur că vii în ţară. Poate la telefon ne vom auzi.

Numai bine, şi zbor uşor deasupra unui cuib de cuci.

26 iunie 2001

Nina dragă.

Mă bucur că mă încurajezi. Am început să am emoţii. Ţi-am pus în subiect ce-nchiarbă, pentru că habar nu am ce înseamnă. Poate fi o eroare tipografică. Mă uimeşti ce gânduri adânci ai despre oameni şi relaţii, şi mă bucur că, din când în când, ieşi afară din găoace… Acolo, în adânc, se întâmplă cele mai interesante lucruri, şi poate că şi tu, la un moment dat, ai primit lovituri care te frământă. Eu, spre exemplu, am o prietenă cu care am copilărit, de la prima clasă până după facultate;

avem însă drumuri diferite, ea a deschis un magazin şi face bani, eu mă duc la conferinţe în România pe banii mei şi nu primesc nimic înapoi, decât o stupidă satisfacţie, (mândrie?) deşi am pretenţia că mă străduiesc pentru o cultură. Când mă văd cu prietena mea mă simt de parcă nu ne-am văzut de-o săptămână. E adevărat că mă uit să văd cât s-a îngrăşat şi cât de multe riduri are, dar e o intimitate pe care nu o pot scutura. Şi mă supără, că e destul de băgată în lumea ei materială, în care eu intru cu nişte bazaconii, „Da' ce veri tu să spui, dragă?", şi parcă simt undeva înăuntru că spune: ce-ţi baţi capul cu prostii? Dar vom conversa la telefon. Ce şanse avem să ne vedem? Nada?

O să putem vorbi iarăşi pe iulie 23; asta nu înseamnă că tu nu trebuie să mai scrii…

Să ne auzim sănătoase

Anca

3 iulie 2001

Ei da, închiarbă este ori alcătuieşte, ori adună, ori strânge, dar şi cu adăugirea că din nimic se face ceva. De exemplu: „abia a închierbat ceva acolo, cât să nu moară de foame…" Îmi place foarte mult să folosesc expresii de felul acesta. Şi nu ştiu de ce cred că şi alţii le ştiu. Greşeala mea.

Am luat licenţa de care-ţi vorbeam. E un pas. Dar ce târziu… Cum trece timpul (o să am şi eu mintenaş 50 şi de ani!) şi-mi dau seama ce fără sens sunt demersurile noastre de felul acesta… Şi nefolositoare… Poate doar să ne ţinem mintea în priză… Dar am un exemplu care contrazice această teorie: cel al soacră-mi; ea n-a mai avut mintea ocupată şi la cei 87 de ani ai săi e destul de lucidă. Cu toate că nu e niciun fâs să fii tobă de carte, şi lucidă, şi să nu ai puterea să te rupi de cele lumeşti, cu decenţa cuvenită, fără să te agăţi de firul ăsta de viaţă. Să nu uiţi că şi alţii „au păţit-o" tot ca tine. Adică au trecut într-o altă dimensiune, într-o altă ierarhizare a valorilor, poate mai drastică decât cea de-acum, unde deja strategiile sunt făcute de mult şi tu vii, ca un naiv, şi vrei să te incluzi cu forţa într-o altă societate, acaparată, ca şi asta de acum, de şmecheri… Fabulez? Dar cine ne poate spune că nu vom trăi într-o turmă uniformizată? Cei de acum de asta vor să ne globalizeze, ca să ne fie mai uşor să intrăm în grămada cea

mare? Dar dacă se poartă globalizarea, de ce ungurii vor să le dea alor lor legitimaţii distinctive? Nu crezi că e o contradicţie?

Ziceai ceva de întâlnirea noastră?! Crezi că nu aş vrea să te văd? Ba da! Doar că o să ne fie destul de greu. Dacă tu îmi dai telefon când ajungi în Bucureşti şi dacă eu pot să vin, o fac cu mare plăcere. Aştept nişte veşti de la Ministerul Culturii, şi luna iulie e perioada când aş putea veni în capitală.

Iar cât priveşte prietenii… şi banii lor… şi facerea de bine… sunt lămurită. Mai de mult. Dar nu sunt imună la eventualele dezamăgiri. Nu există vaccin împotriva deziluziilor.

Întreprinderea noastră, literatura, e pierzătoare. Doar scriitorii, contemporani cu noi, care au prins timpuri comuniste, au dus-o bine. Tipăreau cărţi în sute de mii de exemplare şi primeau bani destui. Pentru case, pentru maşini, pentru excursii…

Pentru noi n-a mai rămas nimic. Doar ce reuşim să facem noi pentru noi. Un pic de glorie, acolo, şi aia efemeră. Posteritate? De ce oare un scriitor consacrat n-a scris numai pentru posteritate? Pentru că şi domnia sa ştia cum e cu recunoaşterea de după fiinţă… Prostii. Şi acum şi atunci. Prietena ta are dreptate. Materialul, bani în speţă, contează. Gloria, e drept, n-o poţi împărţi. E a ta. Dar nici banii nu-i dai. I-ai meritat, îi ai, şi sunt ai tăi. N-am văzut pe niciunul care o duce bine să facă operă de caritate, să-şi împartă surplusul. Nu funcţionează zicala: unde dai creşte (e valabilă doar când îţi baţi copilul). De unde dai, scade. E bine ştiut.

Iertare că mi-am dat drumul. Bye, Nina

23 iulie 2001

Dragă Nina, iată că am ajuns cu bine acasă. Nici nu-mi vine să cred că s-a terminat aşa de repede vacanţa! Îmi pare rău că nu te-am găsit eu pe tine, dar a fost bine că am vorbit; de obicei, când merg în ţară, e un iureş de nedescris… Du-te-vino… Mulţi care vor să te vadă… Să vorbeşti… să bei… etc., multe lucruri pe care vrei să le rezolvi.

Am cunoscut un profesor de folclor la Universitate cu care ar trebui să dau un doctorat şi, pentru asta, ar trebui să vin iarăşi în toamnă. Nu sunt hotărâtă… Nu ştiu dacă la vârsta mea trebuie să mă apuc de aşa ceva, cu atât mai mult cu cât e numai un titlu… Mai vorbim.

Sper că această Mioriţă este ultima versiune, nu o copie mai veche. O voi vedea la birou. Trebuie să plec.
Bye, Anca

25 iulie 2001
Anca.
Ce faci, nu scrii?
Nina

25 iulie 2001
Nina, iar te grăbeşti. Ţi-am trimis de dimineaţă o variantă a Mioriţei, care nu e cea finală, dar e bună, citeşte-o şi spune-mi ce crezi. A avut o primire bună, o doamnă, pe nume Capbun de la Constanţa, care va veni la Washington, în noiembrie mi-a trimis chiar şi un e-mail cu comentarii; era acolo, cu o prezentare pe acelaşi subiect ca al meu, Filipciuc, expert în Mioriţa, dar care mie mi s-a părut stufos şi puţin mistic.

Când mi-ai spus la telefon că eşti paşoptistă, eu am înţeles că te-ai născută în 48, şi de aceea ţi-am spus 46, nu că eu aş avea 46, desigur că ţi-ai zis tu: da' arăţi destul de prost pentru 46! Ei, sper că acum o să-ţi vină inima la loc, pentru că anul ăsta fac 55! Nu trebuie să-mi spui tanti Anca, dar să fii, te rog, puţin mai respectuoasă, şi să nu mai mă iei la treişpe-paişpe când îţi vine… Glumesc. Am aflat de vârsta de la o scrisoare anterioară, pe care n-am văzut-o până astăzi. Deci, ideea cu o parte a cărţii într-o direcţie şi cealaltă într-alta stă în picioare, şi îmi place. Ce zici?
Aştept să-mi scrii.
Bye, Anca.

27 iulie 2001
Dragă Anca.
Le invidiez pe doamnele care se cheamă aşa de frumos ca doamna din Constanţa: Capbun. Cu un astfel de nume nu mai ai nevoie de nicio recomandare.
Ehei, fac haz de necaz.
Ieri am fost la Bucureşti, la minister. De la Casa Scânteii până la

Podul Izvor am luat un taxi şi şoferul m-a dus prin centru. Astfel, am văzut că părinţii tăi chiar stau în buricul târgului. Nu era prea cald, dar ştii tu cum e: totul amplificat, de stres şi de nesiguranţă.

Am să încerc, într-o altă scrisoare, să comentez Mioriţa ta. Nu sunt expertă, însă poate că o să reuşesc.

În altă ordine de idei, mai las-o naiba cu lamentaţia pe seama vârstei. E o falsă problemă, dar care, dacă reuşeşti s-o înşurubezi bine acolo în scăfârlie, s-ar putea să prindă şi să ajungi să te comporţi ca la 55 de ani. Eu sunt sigură, cum mă văd, că eşti un om plin de vitalitate, copt la minte, care e păcat să nu dea curs acestor deziderate. Să te obstrucţionezi pentru că-ţi repeţi mereu că ai 55 de ani… E o prostie, crede-mă.

Tu îmi spuneai să nu devenim nişte matroane respectabile şi respectate înainte de vreme. Vei deveni madam Chelariu încolo, pe la 75 de ani, nu mai devreme. Încă (te voi face să râzi!) te văd capabilă de mari pasiuni. Devoratoare. Pentru noi. Căci ei, bărbaţii, numai dacă sunt cu ceva probleme de sănătate mintală se sinucid din dragoste… Părerea mea e una subiectivă. N-o lua ca postulat şi nu care cumva să mă citezi în vreo lucrare despre suicidul la bărbaţi!

Ei, ţi-am descreţit fruntea ta de intelectuală?!

Noi, românii, avem Mioriţa în sânge. Ne-am născut cu ea, am crescut cu ea şi ne vom săvârşi dintre cele lumeşti urmându-i învăţămintele. De aceea s-au adunat atât de multe variante. Din nevoia de a ne diversifica. De a nu fi unul ca celălalt. Din nevoia de personalizare.

Apropo de Filipciuc: eram la un festival de poezie, ce se ţine anual la Beiuş, în memoria poetului Gheorghe Pituţ, şi venise şi personajul crengăscian, Filipciuc.

N-am avut plăcerea să mă-ntâlnesc cu Creangă, dar nu mi-a părut rău că l-am cunoscut pe urmaşul său din Câmpu Lung. Cu barba albă, sfătos, era o pată de culoare. Era altceva decât cei din jurul lui. Cânta frumos. Ca un cantor.

În jur e linişte. Eu am ceva apăsări, dar trec ele şi voi fi ca nouă.

Tot binele din lume, Nina

20 august 2001

Dragă Nina, mă bucur că ai terminat vacanţa şi poţi să mă cerţi iarăşi; de ce nu ştiu. Dacă te uiţi cu atenţie, mesajul tău e o replică la al meu, de care nu pomeneşti nimic.

La noi plouă din două în două zile, şi aşa, cu tunete şi fulgere, de te bagă în sperieţi. Acum am ajuns la birou pe o astfel de furtună; e destul de greu de condus când plouă cu găleata… dar, în fine, am ajuns. Eu stau la vreo 20 de minute de condus, aşa că, fie iarnă, fie vară, hop în maşina care a început să se cam burzuluiască. Săptămâna trecută a trebuit să-i schimbăm alternatorul…

Sunt cam amărâtă, pentru că miercuri o duc pe prinţesa mea la facultate, deci o să-şi ia zborul din casă. Îmi aduc aminte de mama, care mi-a făcut o mică scenă când am plecat din ţară. Plecam pentru prima dată de la ea din casă; de abia acum o înţeleg în totalitate. De ce oare nu suntem în stare să ne imaginăm cele spuse nouă de alţii? De ce trebuie să le trăim noi înşine? Toate prostiile îmi trec prin cap, deşi fiica mea are vacanţă în octombrie şi vine înapoi pentru o săptămână.

Apropo, iar plec în ţară pentru o săptămână, la sfârşitul lui septembrie, ca să mă înscriu la doctorat. Ai observat că noi nu avem de fapt un dialog? De multe ori eu scriu câte ceva şi tu scrii altceva, şi nu prea ne răspundem la întrebări; de exemplu, ai primit Mioriţa, şi ce părere ţi-a făcut? Sau poţi, te rog, să afli unde se găseşte acest Boboc Nicolae, care a publicat în 1985 o carte despre Mioriţa, la voi, la Facla, şi pe care ilustrul Vulcănescu nu-l citează… Sau ştii ceva de profesorul de folclor Nicolae Constantinescu, cu care am să încerc eu să dau acest doctorat? A publicat ceva? Şi ce anume?

Cam atât.

See you, Anca

21 august 2001

Draga mea, sunt bine. Un bine relativ. Cum e totul în lumea asta. Vine toamna, anotimpul prielnic stării mele sufleteşti. Totul reintră într-un calm de care am mare nevoie. E atâta agitaţie în jur, oamenii sunt atât de prinşi eu te miri ce, că nu-i mai înţeleg. De la ei am luat şi o stare febrilă, mă agit, vorba olteanului: ca vărarul la leuca carului. Fii atentă la cacofonie, dar nu e a mea. Acum: olteanul e omul care trăieşte în Oltenia, vărarul e cel care vinde var, iar leuca e o parte dintr-un car.

Ca să fie clară comunicarea noastră. De la ei, semenii mei, şi starea de surescitare nervoasă. Şi nu e benefică. Oboseşte sistemul nervos. Întinde nervii la maximum.

În altă ordine de idei, e puţină răcoare, strugurii au început să se coacă, lubeniţele, cu burţile pline, se lăfăie-n pieţe, indecente, sub privirile cumpărătorilor pofticioşi. Nu e mare lucru să-ţi cumperi o lubeniţă: preţul e atrăgător: 2000 – 3.000 de lei kilogramul. Nu de aici ne vine sărăcia, ea e generată de alte angarale, cu care ne-au cocoşat demnitarii făcători de legi şi cei puşi să ne alinieze la preţurile internaţionale, dar nu şi la standardele acelora pe care ni i-am luat ca model. Tarabele gem de bunătăţi. Un corn al abundenţei, viu colorat, cu mirosuri tari, sporite de aerul toamnei. Sau poate mie îmi place toamna, pentru că în viaţa mea, pornind cu naşterea, atunci s-au produs apropieri de oameni dragi, sau rupturi de un rău care mă marcase. Şi mai era şi numărarea bobocilor… Glumesc. De-a lungul timpului, nu prea am avut ce număra, material vorbind. Mioriţa ta e extraordinară. O publicăm în numărul din septembrie.

Te rog mult, scrie-mi despre tine, ce crezi că este interesant de ştiut. Îmi pare rău că copila ta dragă se duce departe, dar e un fapt inevitabil. Fetele totdeauna au plecat de lângă părinţi, mai cu voie mai fără voie, asta e soarta lor, trec de sub tutela tatălui în cea a soţului… Chiar dacă sunt independente financiar, fir-ar să fie! tot au nevoie de un nume nou, ca să aibă un statut social, altul decât ne-am dorit noi, femeile. Să nu crezi că e un puseu feminist, dar nu e drept să depinzi mereu de cineva, mai ales când ai crescut, eşti un om matur… Doar că perechile se fac şi din pricina întrajutorării: unul slab cu altul puternic. Mai totdeauna, în rol de subaltern e femeia. Şi, culmea, e mereu mai puternică într-o pereche. Cu capul pe umeri. Curajoasă. Nebună de curajoasă. Supralicitează mereu şi… câştigă. E un curaj să înfrunţi o naştere, să creşti nişte copii… Să te măriţi, în ultimă instanţă, e un curaj, căci soţul vine cu o cohorta de inşi după el, mamă, tată, alte neamuri, pe care trebuie să-i suporţi, să-i îngrijeşti, la „nepucere” (bătrâneţe, boală), cum zice un cântec popular din Banat. Tu ştii cum să faci asta cel mai bine! De tine nu le e ruşine să stea goi, cum i-a făcut mama lor! Că tu, infirmiera, pentru asta eşti făcută.

Apropo, era un sfârşit de an universitar. Absolvenţii anului cinci,

la banchet, îl chemaseră şi pe un american, profesor-asociat, să sărbătorească alături de ei trecerea spre libertatea financiară, pe atunci un lucru cert (era pe vremea lui Ceauşescu cel mult hulit, când absolvenţii mai primeau repartiţii pe posturi), şi insul, un lungan, la cea de-a doua tinereţe, însurat a treia oară, de astă dată cu o româncă, se prinde foarte tare în sărbătoarea tinerilor, se afumă bine şi ne spune de ce s-a însurat el cu o fiică a plaiurilor mioritice, în cea mai stâlcită limbă română: pentru că femeile de pe-aici ştiu să facă nişte pomeni şi nişte parastase de pomină. Vezi că ni s-a dus buhul până-n America, de bune gospodine? Ha, ha!

Da, ştiu, vii la sfârşitul lui septembrie să te înscrii la doctorat, dar eu tot n-am aflat cine sunt Boboc şi nici N. Constantinescu.

Te sărut, Nina

27 august 2001

Dragă Nina, m-a amuzat scrisoarea ta foarte, foarte mult, mai ales părţile cu folclor, după care mă dau în vânt, în special formule lingvistice picante ca aceea, deşi trebuie să recunosc căv tot n-am înţeles ce face vărarul la car? Mestecă în var? Habar n-am! Descrii frumos, se vede că eşti scriitoare, mie nu-mi plac descrierile într-o carte, mă cam plictisesc, dar eu nu am mai citit o carte bună de foarte multă vreme. Aici e greu să găseşti literatură pe plac, doar junk... love stories... îmi place de tine că nici nu-ţi pasă de mine sau de drepturile mele de autor... Spune-mi, te rog, căci eu nu mă pricep la chestiile astea, dacă vreau să public textul, şi în altă revistă o să am vreo problemă? Eu voi traduce, desigur, şi îl voi publica in Romanian Civilization. Voi veni în ţară, e sigur, pentru că am luat bilete pe 29 septembrie şi voi pleca pe 6 octombrie.

A, vrei să-ţi spun despre mine, ce? Un curriculum vitae? well, filologie – română, 1971, teza de licenţă cu Mihai Pop de la Institutul de Folclor, cu tema aleasă de mine, Motivul de basm Vrăjitorul şi ucenicul lui în mit şi basm, deci făceam comparativistică de pe atunci... Emigrantă în State în 1979, mers la facultate iarăşi, licenţa în informatică şi biblioteconomie, lucrat la Editura H.W. Wilson din Bronx 4 ani şi apoi intrat în câmpul muncii la stat, adică director de bibliotecă publică, ceea de înseamnă răspundere, buget etc. După ce

am avut-o pe prinţesa mea în 1983, am stat pe bară vreo cinci ani, şi după aceea am început să caut să mă întâlnesc cu oameni cărora le e drag să scrie despre români, şi am intrat în Society for Romanian Studies, de unde, ca membru, am început să particip la conferinţe şi să reiau subiectul meu preferat: folclor şi mitologie; acum mă voi înscrie la doctorat cu o lucrare în comparative method of work şi utilizarea ei în folklore and mythology. Mioriţa este dintr-o serie de articole pe această temă, a indo-europenismului şi mitul român, am scris despre Ileana Cosânzeana, despre Iovan Iorgovan, despre Păcală, despre Moş Crăciun. De Făt Frumos nu m-am ocupat încă, pentru că e solar şi trebuie să fiu cu grijă ce spun... Dar urmează. Am început şi un dicţionar de cuvinte româneşti cu rădăcinile lor în indo-europeană, deoarece sunt de părere că prea de multe ori etimologiile oferite de lingviştii români folosesc forme latine sau slave reconstruite de ei, după cum le vine mai bine, fără să consulte o sursă serioasă de rădăcini indo-europene, căci after all, ce puteau fi cei care au fost pe teritoriul actual al României decât tot indo-europeni, fie că vrem noi să-i numim daci, geţi, sau draci (citeşte traci), ce altceva puteau să fie?

Cam atât despre mine. Azi am pălăvrăgit cu fiica mea la computer on-line la instant messages for one hour! şi mă simt mai bine, am avut un nod în gât, în tot acest timp. Cât de greu îmi este să nu o mai am lângă mine... cel mai mult îmi lipseşte acel sentiment unic când îmbrăţişezi copilul mic, şi se lipeşte de pieptul tău, nimic nu se compară cu asta.

Aţă.

Best, Anca

28 august 2001

Dragă Anca.

Deci, azi, 28 august, vărarul de care-ţi vorbeam se frământă, probabil, că, pe unde trece el, ori a trecut altul mai înainte, căci ei îşi vând marfa prin satele de la câmpie, ori are prea multe femei în jur şi nu vrea să le dezamăgească, sau nu prea vinde. Şi în felul acesta se fac schimburi culturale între zone folclorice! Se pune de-o iubire, de-o căsătorie. Doar că lumea s-a emancipat şi-ntr-o parte şi-n alta, şi chiar dacă e chicioasă în îmbrăcăminte, ceva, ceva s-a modificat în gândirea

ei, ori pe unde o fi statornicit-o Dumnezeu. Trec vărarii prin sate şi strigă de ia foc satul: „Hai la var! Hai la var!” Când vin muntenii, cu mere, pere şi nuci, strigă: „Hai la mere şi la pere” şi îşi vând marfa vas pe vas. Asta înseamnă că dau o oală de grâu sau boabe de porumb şi, în acelaşi vas, îţi pun ei mere, sau pere, sau nuci. Nu-i niciun fâs, pentru că mere, pere sau nuci intră foarte puţine.

Varul de care-ţi vorbeam e pulbere, sau bucăţi, nu stins cu apă... Am văzut şi un cuptor de ars varul, şi-o groapa unde se „stâmpără”. Degaja o căldură aşa de mare groapă respectivă, că ai putea să fierbi un ou acolo.

Când ziceam de curriculum vitae al tău, nu la asta mă refeream: date stricte, ci la pasiuni, gânduri, idei, trăiri, defecte, plusuri... minusuri...

Iar cu dreptul de autor... poţi să-l publici oriunde vrei tu, eu n-am nicio pretenţie. Ziceam că te ajut să publici, că trage la cântar pentru doctorat, dacă nu vrei, nu insist.

Tot aşa voiam să vorbesc şi eu cu tine „on-line”. Iar cu Cosânzeana... Bravo! mai bine te-ai fi luat de solarul Făt-Frumos. Prea îl lăsăm în pace... Nu-ţi dai seama că nici el nu era în toate minţile, dacă a făcut pasiune pentru o femeiuşcă răpită şi sedusă de zmeu? Iar cu Iovan Liliac al tău... Dacă stau şi mă gândesc bine, temele tale sunt generoase. Poţi să studiezi şi să cauţi că ţi-ar mai trebui o viaţă. Sau cel puţin să fii rentieră şi să te ocupi numai de cercetare. Oamenii care fac astfel de munci, care stabilesc punţi între culturi ar trebui ocrotiţi ca şi „floarea de colţ”. Numai că noi nu ştim a preţui pe cei ce se dedică cu tot sufletul unei astfel de activităţi.

Ieri, la radio, era sărbătorit Constantin Codrescu, actorul, la 70 de ani, şi printre cei care l-au sunat să-l felicite a fost şi colegul lui, Ion Lucian. Acesta povestea, printre altele, de unul dintre mulţii noştri miniştri, dar, prin ce a făcut, singurul, care s-a gândit la o formă de promovare a turismului cultural şi a invitat, în excursie prin Moldova, pe cei mai mari actori ai noştri, să-i vadă şi să-i cunoască lumea. Succesul a fost extraordinar, căci mulţi nu-i ştiau decât de la radio, cereau autografe, şi acţiunea ar trebui reeditată şi extinsă şi la scriitori. Nici nouă nu ne-ar strica să vedem minunile noastre pe care, unii dintre noi, o să murim şi nu le vom vedea. Nu am visuri exagerate,

să-mi petrec concediul undeva departe, nici măcar în Turcia sau Grecia. Italia? Spania? Franţa? Nici în State, ci, mai degrabă, pe aici pe aproape. Dar de zece ani n-am mai plecat în niciun concediu.

Gata cu plânsul!

Ai idee când dăm drumul la carte? Cum o vom structura? Cum se va chema? Mi-ar trebui, când va fi vremea, şi nişte bani. Dar despre asta mai vorbim noi şi în funcţie de când stabilim să-i dăm drumul cărţii la tipar. Însă, de cele scrise mai sus, aş vrea să aflu, repede/repejor. Doamne, nu ştiu ce e cu mine, parcă nu mai am mult de trăit şi vreau să pun totul la punct. E ca şi gândul sinucigaşului: nu se poate sinucide că n-a făcut curat în cămară, sau n-are rufele călcate şi ce-o să zică cei care o să vină-n casă şi văd dezordinea… O moarte amânată. Şi uite aşa o duc până la adânci bătrâneţi.

Te sărută, Nina

28 august 2001

Nina, ce faci? Vrei să mă sperii? Nu mai bate câmpii aşa de tare, te rog! Mi-a plăcut chestia cu actorii! Doamne, ce memorii mi-ai adus cu Codrescu! Nu cred că ţi-am spus, dar eu am copilărit într-un teatru, şi anume pe vremea aceea Teatrul Armatei, unde Codrescu era actor, în timpul când el era căsătorit cu Marga Butuc-Codrescu, care apoi a devenit Marga Butuc-Barbu… Şi n-a mai jucat. Codrescu a fost Luceafărul într-un spectacol Eminescu aranjat de Vraca! Ce minunat a recitat! Şi era şi frumuşel.

Eu, la cei 9 – 10 ani, eram în love… Vraca avea bunul obicei de a aduce tinere talente din provincie; aşa i-a adus pe băieţi, mai târziu, Avram Cristea şi Dichiseanu. Săracul Codrescu a spus odată „că nu mai avem nici lămâi”, sau ceva de acest fel şi a fost repede pus la index. Marga l-a lăsat pentru Eugen Barbu şi el a fost foarte deprimat un timp, dacă nu cumva chestia cu lămâile nu i-a copt-o Barbu.

Ideea cu scriitorii nu e rea, dar e nepracticată. Aici se obişnuieşte ca la lansare scriitorul să semneze cărţi şi atât. Ba nu, e invitat la conferinţe, ca să distreze audienţa cu cancanuri sau amintiri picante. Despre pasiunile mele nu ştiu ce să spun, decât exact ce am spus deja, folclorul şi mitologia română, iar mai nou, etimologia; vezi tu, eu încerc să aduc mitologia română la nivel european şi chiar şi aici,

dacă pot. E greu pentru că din ţară nu se mişcă nimic. Apropo de asta, chiar am văzut că bulgarii publică în engleză cărţi de arheologie şi mitologie sud-est europeană, cărţi care sunt recenzate pe Internet în website-urile indo-europenisticii; nimic din ţară! Ar trebui să n-o iau pe aceasta cărare, că mă enervez. Bineînţeles că vreau să publici Mioriţa, deşi îţi repet că Boboc Nicolae a publicat o carte întreagă foarte bună pe care aceleaşi idei, doar că el a publicat în 1985 şi spune totul, parcă cerându-şi scuze că îndrăzneşte să scrie împotriva lui Fochi… Şi aş fi vrut să-l citez, totuşi, dar am avut acces la el abia după ce am prezentat lucrarea la Suceava. Cum Dumnezeu de nu ştie nimic, nimeni de acest om? Nici Vulcănescu, în Mitologia din 1989, nu-l citează… Sunt extrem de intrigată de asta, şi Facla e la tine acolo. Ar trebui să aştepţi puţin, ca să pot să revizui şi să-l introduc în bibliografie, deşi eu merg pe indo-europenistică şi el nu, din lipsă de documentaţie, cred.

Mă flatezi cu multiculturalul, dar într-adevăr aceste conotaţii, legături între culturile lumii, sunt extrem de atrăgătoare pentru spirit; da, asta o pot numi o pasiune, să fii în stare să observi spiritul uman în desfăşurare în timp, cât de avansaţi şi cât de aproape de adevărurile esenţiale erau cei pe care, cu obstinenţă, unii i-au numit primitivi! Noi astăzi suntem mult mai primitivi, cu tot computerul nostru. I am getting hoţ! Cred că am vorbit destul. Nu ştiu dacă am atins toate punctele, care voiam să le relev din scrisoarea ta. A, cartea… Nu-mi vine nimic în cap acum. Mă voi mai gândi.

Stai sănătoasă şi încearcă să fii şi voioasă! Eşti, cred, încă tânără. Mi-a plăcut povestea cu vărarul. Ştii că-mi place şi lingvistica, o altă pasiune, dacă vrei… Şi var, am undeva o etimologie a lui var, tot în legătură cu indo-europeană.

Bye, Anca.

28 august 2001

Draga mea.

Voiam să-ţi spun de iniţiativa ministrului secretar de stat, Mareşalul, cum îi zic actorii bucureşteni, că s-a continuat cu o masă rotundă, dacă-i pot spune aşa, la o televiziune, Tele7 abc, la emisiunea lui Cătălin Crişan, cântăreţul de muzică uşoară. Nu mi-a fost dat să văd

atât de mulţi actori mari laolaltă în nicio distribuţie, film sau piesă de teatru. Cu personalitatea lui, şi ce personalitate are fiecare dintre cei prezenţi! Ileana Stana Ionescu, Carmen Stănescu, Marin Moraru, Mircea Albulescu, Rodica Popescu Bitănescu, Sanda Toma etc. Muierile, şi dacă sunt actriţe, rămân tot maliţioase, când e vorba de suratele lor, mai talentate sau mai puţin talentate. Nimic de zis, deştepte şi cu şcoala Bucureştiului, a capitalei, în sânge, loc care-ţi dă o anumită dezinvoltură în exprimare şi o „mi se rupe faţă de provincie”. Bărbaţii, ca bărbaţii. Ei, aparent, mai concesivi. Mi-a plăcut de Marin Moraru, şi sper să fi fost reală atitudinea lui, aceea de a nu prea apărea în faţa telespectatorului, ca prins în instectar de întrebările indiscrete ale vreunui realizator de emisiune. Mi-a fost drag de ei, pentru că nu-i vedeam prea des, şi nu le cunoşteam caracterul, decât de prin cancan-uri, la care, vrând-nevrând, sunt supuse persoanele publice. Când nu lipsesc din nicio şuşanea... Dar, şi ei trebuie să trăiască. Şi ce salarii sau pensii au! Nu toţi au case de vacanţe vreau să zic. Ce mă deranjează e doar că numai cei din Bucureşti sunt „monştri sacri”. Urăsc expresia. Nu ştiu cum dracului de nu-i deranjează şi pe ei să tot audă cât sunt de monştri.

Uite care e problema: eu pun la punct cartea până vii tu în ţară şi ţi-o dau să te uiţi peste ea, să modifici şi să adaugi ce vrei, în limita posibilităţilor. Că aşa e corect. Apoi mai stăm de vorbă.

Ţi-am trimis, cum am vorbit, credeam că te mai prinde scrisoarea, o carte de-a mea şi o revistă. Probabil că tu deja plecaseşi. O să le găseşti când vii la sfârşitul lunii. Poate ne şi întâlnim.

Azi pornisem spre Universitate cu destulă îndoială în suflet. Mă gândeam că de prea multe ori am plecat de-acasă fără niciun rost, să muncesc pentru alţii, să le fiu altora de folos. Mă irosesc şi timpul trece. Abia acum realizez că anii aceştia, când sunt stăpână pe mintea şi trupul meu, nu se mai întorc. Poate o să ating 60, 70, 80, 90, 100 de ani, dar ce câştig?

„Mareşalul”, ministru-secretar de stat, n-are idee, oare, cum să-i bucure şi pe scriitori? Ar fi mai dificil, căci, şi dacă-ar face-o, i-ar alege iar pe bucureşteni, ei îi sunt la-ndemână şi, bineînţeles, sunt şi mai talentaţi, şi prin posturi de conducere prin diverse instituţii, fundaţii şi alte comitete şi comiţii. Dar, îmi vine un gând, poate pe aceia nu i-ar

interesa mănăstirile din Moldova, sau Casa Scriitorilor de la Gura Văii, unde mergea Ceauşescu, prea sunt prinşi cu plecatul în străinătate, cu contacte internaţionale, cu legaţii diplomatice etc. Doamne, cine hotărăşte cât de mare e un scriitor, dacă acesta e încă în viaţă şi încă nu şi-a scris cartea cea mare, cartea vieţii lui?!

Deci, e toamnă. Va trebui să-mi cumpăr o mătură, căci cea pe care o am o să se rupă în curând măturând podoabele întomnate ale pomilor.

Pisica mea, Sofica, a fătat șase pisoi, toţi negri, precum motanii din vecinătate. Așadar, familia pisicească s-a omulţit: sunt opt în total. Am familie grea!

Nu ştiu de ce, dar septembrie exercită asupra mea o vrajă extraordinară. E poate asociaţia pe care o face mintea mea cu plecarea din sat, la început un fel de transhumanţă, apoi definitivă. E poate dorul de toate cele rămase undeva în urmă, unele uniformizate de trecerea timpului, altele doar diminuate, cele mai multe, însă, rămase, în arome, culori, voci, asemănări cu altele de aceleaşi fel. Era revenirea din vacanţe, era dorita întâlnire cu vreo dragoste. Era frumos, ce mai! Scurt! Ce-a mai rămas din acele timpuri? Mai nimic din ce ar trebui să regăseşti. Sunt eu prea pretenţioasă?! Nici măcar gangurile sau curţile interioare nu mai miros a murături sau mâncare. Foamea mea s-a potolit. Dar cât a trebuit să treacă până s-a întâmplat asta?! O viaţă. Cine e vinovat de foamea mea?! Industrializarea, pe care alţii, acum, au trecut-o la rebuturi. Ce-am suferit noi atunci, nu se mai ia în calcul. Ar trebui să pretindem daune pentru traumatizarea unei generaţii, a unui segment de populaţie. S-au constituit toţi în asociaţii: deţinuţii, deportaţii în Bărăgan… Dar cei dezrădăcinaţi nu s-au gândit să se asocieze și să pretindă o pensie pentru aceasta traumă sufletească. Eh, glumesc! Doar că oraşele sunt pline cu noi. Cartiere întregi de dezrădăcinaţi care şi-au pierdut bunul simţ, tradiţiile. Ce-au lăsat acolo n-au mai putut să pună niciodată la loc.

Te sărut.

Azi am vorbit cu unul dintre cei mai mari profesori, să mă înscriu la doctorat. Joi am stabilit o întâlnire cu domnia sa.

Urează-mi baftă, Nina

4 septembrie 2001

Dragă Nina.

Îmi place ideea ta de a avea cartea gata şi de a o comenta etc. Dar mi-ar plăcea mult şi să ne vedem, nu prea ştiu cum, căci eu plec pe 6 octombrie. Ce coincidenţă bizară, sau nu, că şi eu de aceea vin la Bucureşti, ca să mă înscriu la doctorat! Tu eşti mai mică decât mine şi deci am dreptul să spun că te ţii după mine… Hehehe, limbaj de instant messages, la care vorbesc cu fiica mea destul de des. Află că acest instant messages mi-a schimbat niţel starea… Nu mai sunt aşa de amărâtă că a plecat la collège, stau la birou la serviciu şi deodată apare un cadran cu mesajul „mă, are you there?" it makes my heart flood with happyness. Ooops, am luat-o pe alta limbă, ce să-i faci… Deci mareşalul… De ce nu organizezi tu această mişcare? De câte ori m-am plâns de ceva unui american, mi-a spus: de ce nu faci tu ceea ce te frământă? Şi încep să cred că americanii au dreptate, de multe ori oboseala şi lipsa de timp mă împiedică să fac ceva de acest gen, dar în acelaşi timp am învăţat să nu mă mai sfătuiesc cu un american, ca să nu aud acest de ce nu faci tu? Dar ai foarte multă dreptate! Singura cale de a se consemna suferinţa generaţiilor noastre este prin literatură! Deci tu ai această şansă, şi, mai ales, această datorie! Tu trebuie să scrii tot ce-ţi trece prin cap despre ce-ai trăit, ce-ai suferit, şi ce te supără acum! Şi eu am observat, când am fost acolo, tendinţa de a se pasa trecutul mai încolo şi de a-l înlocui cu ceva nou şi cam artificial, de împrumut de pe-aici! Stai puţin, că ăştia de aici n-au trecut prin ce-am trecut noi şi, în plus, au şi experienţă, au creat ce noi vrem să luăm de-a gata fără să mestecam, să ingurgităm, şi, apoi, să scoatem ceva ce ar fi al nostru, specific. Dar asta face parte din globalizare! Toţi o să purtăm pufoaice albastre, adică o să devenim toţi de aceeaşi stare sufletească, cu aceleaşi imagini bombardate prin tele… Ne vom pierde identitatea, iar asta s-ar putea să fie intenţia… Mai ales a celor care vor ca noi, tu, să uităm acest trecut şi aceste suferinţe pe care ei ni le-au provocat!!! De aia strig eu, scrie repede, înainte să uiţi! Cum era când veneai înapoi după vară, cum oamenii iubeau mirosul de pământ, cum e cu dezrădăcinarea, şi nu-ţi face griji dacă nu te vor auzi, dacă nu te vor lăsa să spui tot, dacă te vor opri, pentru că tot vei răzbi cândva; eu ştiu un fel de dezrădăcinare, cea de aici, care într-un fel nu e prea

deosebită… Dar nu am în cap ideea că sunt scriitor, deşi am publicat şi eu câte ceva demult. Cine ştie, poate voi începe să-mi scriu memoriile cândva, când ies la pensie…

Toate bune, Anca.

6 septembrie 2001

Dragă.

E atât de frig că mă duce gândul la iminenta iarnă de care am început să mă sperii de pe acum. Şi e de abia 8 septembrie, Sfânta Maria Mică. Cu cât noi ne ducem spre toamna vieţii, cu atât anotimpurile le percepem cu mai mare acuitate. Frigul – ca pe un sfârşit de lume, căldura – ca pe focul iadului. Vreo două zile a plouat. Pământul s-a desfătat cu atâta apă, dar acum îi prisoseşte. Florile din grădina mea au întinerit. Sunt atât de vioaie, ca primăvara. Când ne întâlnim la Bucureşti o să-ţi aduc seminţe de conduraşi, căci sunt o minunăţie şi, poate, de ochiul-boului. Am mov şi roz. Poate şi cârciumărese.

Expresorul Philips îşi face meseria. E sâmbătă dimineaţa şi eu voi bea, la serviciu, o cafea fierbinte, cu toate că am auzit că face mai multe riduri decât am acum. N-am cum să le evit. E obositor să stau la cotitură şi să le pândesc.

Citeam în cartea noastră şi m-am ruşinat că eu mai tot timpul m-am plâns de ceva. E un punct de vedere de care trebuie să ţin cont. Creez o stare negativă. E drept că nu am cu ce mă lăuda prea tare, că nu am de ce să chiui, dar trebuie să mă bucur că sunt sănătoasă şi că mă mai duce mintea. E esenţial pentru buna funcţionare a trupului nostru păcătos.

Tot voiam să te întreb: cât de departe e fata voastră de voi? Să nu-mi dai repere geografice, că nu am în cap harta lumii desfăşurată. Şi să ţii cont că n-am prea ieşit peste hotarele ţării. Poţi categorisi un individ şi ţinând cont de acest lucru. Te rog să nu fii prea aspră cu mine, judecându-mă pentru lipsa de bani de acum. După revoluţie, sau ce-o fi fost, n-am vrut să mă-nghesui la ieşiri din ţară, pentru că mai toţi alegau să facă şperţ şi vindeau te miri ce (chiar şi lucruri furate). Atunci s-a făcut marea devastare a întreprinderilor. Un cunoscut de-al meu se lăuda că a electrificat (prin becurile pe care le-a vândut – vezi

că la Timişoara e întreprinderea ELBA, unde se produc corpuri de iluminat) sate întregi din Jugoslavia. Aceşti comercianţi dormeau, şi poate şi acum mai dorm, în pieţe, pe cartoane, ca să economisească mărcile câştigate. Erau inşi care nu plecau de-acolo cu săptămânile, alimentaţi de vreun membru al familiei cu marfă proaspătă. Fenomenul nu era nou. Sârbii făceau la fel cu decenii în urmă. Apăruseră fâş-fâşurile alea şi costumele de burete şi Timişoara devenise un oraş mai ceva decât Ierusalimul. Veneau nu să se închine la Mormântul Sfânt, ci să cumpere şi să revândă marfa sârbească. Şi Vegeta. Şi se căuta până şi-n Moldova. Pretutindeni! apoi comerţul acesta înfloritor a stagnat puţin. Nu se mai goleau magazinele până şi de capace de WC-uri. Nu mai erau nici la noi. În schimb, oraşul triumfa în continuare, prin Combinatul de Creşterea şi Valorificarea Porcinelor Comtim. Doamne, ce cozi se făceau, groase şi lungi, cu o zi înainte, din cele mai îndepărtate colţuri ale ţării! Ehe, hei! Ce vremuri! Ce uniţi erau oamenii! O unitate mai mare n-a cunoscut România ca atunci! Ce folclor circula!! A fost apogeul culturalizării maselor!

Trenuri pline, exagerez un pic, cu sacoşe cu salam, carne, slănină. Şi un director de COMTIM, Cârpan pe nume, divinizat!

Acum magazinele stau doldora, cu ugere pline, şi arar, ca-n Sultănica lui Delavrancea, mai intră careva să-i dea bună ziua vânzătorului! Ei, domnule, acolo 100 de grame de parizer, şi te duci acasă la copii! Nu trebuie să-i înveţi cu carne multă, că nici nu e sănătoasă şi nici nu te ţine punga. Alimentaţia naturistă din nou ne este recomandată. Acum din alte motive, nu că am fi noi un popor de obezi. Ne-am liniştit, însă. Combinatul şi-a închis porţile. Nu mai era nevoie de el la Timişoara. Cum trăim în euroregiuni, s-a mutat mai încolo, către Seghedin. Integrarea europeană, bat-o vina!

Of! Te-am ameţit de cap.

O zi bună!

Nina

15 septembrie 2001

Dragă Anca, îmi pare rău de cele ce s-au întâmplat. Comentariile sunt de prisos. Fizic, m-a durut tragedia. Între realul de acolo şi ficţiunea din filme nu era mare deosebire. Prima dată, nici n-am

perceput cum se cuvine ceea ce televiziunea ne informa. Îmi părea o farsă pe care ne-o jucau cei ce au în mână această putere diabolică: imaginea.

Dar, Dumnezeu e mare!

Scrie-mi ceva! Orice, dar descarcă-te! E un mod, verificat de mine, poate şi de alţii, de a scăpa de dureroasele noastre obsesii. Conştientizează că suntem nişte frunze pe o apă învolburată şi, cu toată opoziţia noastră, suntem purtaţi de curenţi mai puternici decât voinţa şi conştiinţa noastră. Ia realitatea ca făcând parte din viaţă. Nu se poate altfel.

Ca-aşa-i lumea, trecătoare.

Unul naşte şi-altul moare.

Azi a început şcoala. La noi. Numai că oamenii sunt ca-n transă. Dezorientaţi. Sau aşa mi se pare mie?! Zilele de sâmbătă şi duminică mă rup de ce se-ntâmplă în oraş. Când ies, mă simt ca o intrusă. Pătrund cu greu într-un scenariu scris în afara mea. Şi câte nu se alcătuiesc fără să-şi întrebe eroii! Ar fi şi imposibil. Căci suntem eroii anonimi ai marilor scenarii.

Aştept să-mi scrii.

Cu bine şi cu linişte sufletească.

Nina

15 septembrie 2001

TRIBUTE TO THE UNITED STATES

This, from a Canadian newspaper, no less, is worth sharing.

America: The Good Neighbor.

Widespread but only parţial news coverage was given recently to a remarkable editorial broadcast from Toronto by Gordon Sinclair, a Canadian television commentator. What follows is the full text of his trenchant remarks as printed in the Congressional Record:

„This Canadian thinks it is time to speak up for the Americans as the most generous and possibly the least apreciated people on all the earth.

Germany, Japan and, to a lesser extent, Britain and Italy were lifted out of the debris of war by the Americans who poured în billions of dollars and forgave other billions în debts. None of these countries

is today paying even the interest on its remaining debts to the United States.

When France was în danger of collap-sing în 1956, it was the Americans who propped it up, and their reward was to be insulted and swindled on the streets of Paris. I was there. I saw it.

When earthquakes hit distant cities, it is the United States that hurries în to help. This spring, 59 American communities were flattened by tornadoes.

Nobody helped.

The Marshall Plan and the Truman Policy pumped billions of dollars into discouraged countries. Now newspapers in those countries are writing about the decadent, warmongering Americans.

I'd like to see just one of those countries that is gloating over the eroşion of the United States dollar build its own airplane. Does any other country in the world have a plane to equal the Boeing Jumbo Jet, the Lockheed Tri-Star, or the Douglas DC10? If so, why don't they fly them? Why de all the International lines except Russia fly American Planes?

Why does no other land on earth even consider putting a man or woman on the moon? You talk about Japanese technocracy, and you get radios. You talk about German technocracy, and you get automobiles. You talk about

American technocracy, and you fiind men on the moon – not orice, but several times and safely home again.

You talk about scandals, and the Americans put theirs right in the store window for everybody to look at.

Even their draft-dodgers are not pursued and hounded.

They are here on our streets, and most of them, unless they are breaking Canadian laws, are getting American dollars from mă and pa at home to spend here.

When the railways of France, Germany and India were breaking down through age, it was the Americans who trebuilt them. When the Pennsylvania Railroad and the

New York Central went broke, nobody Ioaned them an old caboose. Both are still broke.

I can name you 5.000 times when the Americans raced to the

help of other people în trouble. Can you name me even one time when someone else raced to the Americans în trouble? I don't think there was outside help even during the San Francisco earthquake.

Our neighbors have faceţi it alone, and I'm one Canadian who is damned tired of hearing them get kicked around. They will come out of this thing with their flag high. And when they de they are entitled to thumb their nose at the lands that are gloating over their present troubles. I hope Canada is not one of those". Stand proud, America!

This is one of the best editorials that I have ever read regarding the United States. It is nice that one man realizes it. I only wish that the rest of the world would realize it. We are always blamed for everything, and never even get a thank you for the things we do.

I would hope that ea ch of you would send this to as many people as you can and emphasize that they should send it to as many of their friends until this letter is sent to every person on the web. I am just a single

American that has read this, I SURE HOPE THAT A LOT MORE READ IT SOON.*

17 septembrie 2001

Dragă Nina.

E de necrezut ce poate mintea omenească să producă, dar mai ales ura prost direcţionată. Să credem, oare, că ura împotriva creştinilor nu s-a domolit după atâtea sute de ani? Noi, care am fost sub turci atâta timp, poate că putem să ne dăm seama mai bine de ce le poate mintea lor.

Dar mie mi se pare că nu e adevărat! Ce-au vrut să obţină? Ce-au vrut să demonstreze? Ce vor de fapt? Mi-e neclar, şi numai ura, golită de sens, rămâne… Mă gândeam că, dacă le e milă de soarta unora dintre ei, de ce nu pun toate milioanele alea la un loc să-i ajute, să le facă locuinţe, să le dea de lucru, şi aşa mai departe, să facă ceva constructiv. Nu am cuvinte să exprim ce nedumerire am. Bineînţeles că nu mai vin în ţară, cel puţin pentru un timp, aşa că o să trăiesc şi fără doctorat… cum am trăit şi până acum. Mi-ar fi plăcut să văd cartea, să vorbesc cu tine, chiar să ne întâlnim, dar ce să-i fac? Mulţumesc lui Dumnezeu că nu am avut pe nimeni apropiat în primejdie, doar soţia

vărului soţului meu, care a fost la etajul 74 şi, după o oră de coborâş, a reuşit să scape cu viaţă!

Acum vom vedea ce va mai fi. Ne rugăm lui Dumnezeu să nu mai fie nimic, dar nu primim prea multe încurajări în acest sens. Îţi doresc numai bine, pace şi linişte.

Anca

24 septembrie 2001

Dragă Anca.

Ştiu că lumea serioasă stă acasă în zilele de repaus, numai că leafa la stat, ştii şi tu cum e, dar şi condiţionată de o fişă a postului. În fişa mea scrie să vin sâmbăta, din două în două săptămâni, la Universitate. E un drum relaxant. Nu-l fac prin puhoaiele de oameni din alte zile. Vin cu un tramvai numit inspiraţie, cu inşi ce coboară şi merg la piaţă, puţini la plimbare, alţii la catedrală, la vreo întâlnire cu doctorii de suflete. Am răgazul necesar să privesc lumea cu alţi ochi, aceia ai excursionistului, care nu are altceva mai bun de făcut decât să se informeze şi să filmeze diverse situaţii ce i se par interesante.

Se scoală de dimineaţă şi unii din cei duşi cu sorcova. Şi în ultimul timp aceştia s-au înmulţit. Sau erau şi înainte, dar nu ieşeau aşa de mult în evidenţă. Că n-o să-mi spui că lumea, după regimul trecut, s-a vindecat de nebunie!?

Ţin minte, adolescentă fiind, şi poate şi mai încoace, că erau unii, paşnici de altfel, destul de bizari. Făceau parte din decor, nu erau stridenţi, dar nici nu puteai să nu-i remarci. Să începem cu Truli, un ins ce vindea langoşi (gogoşi cum ar veni, dar lunguleţe şi neîndulcite); care intra-n curtea şcolii noastre şi striga de să-i plesnească fierea-n el: „Poftiţi la langoşi, lovi-v-ar foamea!” Ori, poate, ar fi bine să-ţi spun de baba, nemţoaică, evreică – Timişoara e un oraş multietnic –, mereu cu un geamantan în mână. O ţin minte, într-o primăvară timpurie, când încă mai îngheţa pământul şi încă mai ningea, cum, în cap cu o şapcă din piele, nemţească, cu nelipsitu-i geamantan, îşi proteja picioarele, de altfel încălţate-n şoşoni, cu nişte pungi de nailon. Parcă se furişa de-o poteră nevăzută pe sub streşini, pe lângă ziduri, se prelingea ca o umbră, ca o boare. Ce-o fi fost în sufletul ei, ce dureri purta?

Pe tramvaiul 6, în circuit, cu care mergeam des, căci primul meu

popas în oraş l-am făcut în zona pe care el o deservea, era un „taxator”, cel ce vindea bilete, pe care nu aveai cum să-l treci cu vederea, că era atât de strident, încât îl remarca fiecare. Am mai fi tras chiulul în a cumpăra, chiar şi cu 25 de bani, bilet, însă repertoriului cu care te aborda nu-i puteai face faţă. Cred că era moldovean, şi lor, cum poate ştii, li se mai zice şi „limbă lată”.

În centrul oraşului, lângă zidurile restaurantului Lloyd, cu un buchet de flori în mână, cu părul puţin care masca o chelie accentuată, pomădat evident cu o soluţie care i-l înţepenea pe dească, făcea de strajă, zi de zi, cam la aceleași ore, un fost logodnic înşelat, căci trădare în dragoste se numeşte şi când iubita îţi moare. Era atât de liniştit în aşteptarea lui, vezi că de lungă durată, încât părea o statuie. Treceam încolo şi-ncoace, el privea fix, fără să arate vreo surpriză. Poate ştirea trădării iubitei lui o aflase acolo. N-am prins niciodată venirea sau plecarea lui de la locul de veghe, cum au parte curioşii, când se schimbă garda regală în Londra.

Apoi era una Leana, oligofrenă, care dirija tramvaiele, cu un fluier în gură. Nici miliţia nu se lua de ea.

De ăștia îmi aduc, acum, aminte.

Azi, venind către locul meu de muncă, m-a surprins o arătare, îmbrăcată cu toate trenţele din lume, ieşind dintr-un tufiş, care vorbea al dracului de coerent şi-mi povestea că, tot într-o sâmbătă, cu un an în urmă – poate asta era obsesia ei – careva o violase, după ce-o lovise de două ori în cap şi o dată în spate. Fii atentă, ştia de câte ori o lovise!

Ce se mai aude cu voi? Unde s-a dus fata la colegiu, în ce stat, sau oraş?

Închei cu dorinţa de bine și sănătate.

Nina

26 septembrie 2001

Dragă Nina, uite că m-am sculat astăzi de dimineaţă cu gândul la tine. Ce repede te faci tu arţăgoasă! Sunt tristă, tristă și mă gândesc mereu la băieţii ăia frumoşi și voinici care, în timp ce vară-mea cobora din turn, ei urcau. Urcau să salveze oameni. Și s-a prăbușit turnul cu ei cu tot. Vreo 350 de tineri. Și acum tot auzi de femei văduve și copii orfani care au nevoie de ajutor. Asta fiind doar un mic număr din toţi

câţi au murit acolo. Şi apoi mi-e frică. Nu mai vin în ţară, nu mai ştiu nici ce-o să se întâmple. Se vorbeşte de bacterii, de viruşi, de epidemii, care pot să omoare sute de mii de oameni. De ce? În afară de faptul că ne rugăm la alt zeu nu văd niciun alt motiv. Pentru că, dacă ar fi vorba de oameni adevăraţi, cu suflete adevărate, ar pune toţi banii ăştia irosiţi pe arme şi i-ar ajuta pe fraţii lor de care le e milă. Aşa cel puţin cred eu. Şi iată că acum noi trăim sub teroare. Dar ce te frământă pe tine? Am început să nu prea înţeleg. Ce vrei tu? Nu ai destul material? Cum pot să te ajut eu? Tu trebuie că nu prea înţelegi unde mă aflu eu. Eu mă scol dimineaţa şi fac baie, mă îmbrac dichisit, îmi fac părul, mă sui în maşină, conduc 20 de minute şi, pe urmă, intru în pielea mea de şef, când trebuie să fiu sigură că toţi cei 9 pe care îi am în grijă vin la timp, și lucrează ce le-am spus, şi trebuie să am grijă de public, să răspund la întrebări, să vorbesc la telefon cu diferite persoane despre câte ceva şi, apoi, trebuie să am grijă de vreo cinci sute de mii buget, cum se cheltuiesc, dacă au mai rămas suficienţi până la sfârşitul anului, şi multe altele, toate astea neavând nimic, dar nimic, de a face nici cu mitologia, nici cu folclorul. Nu am timp nici să mă gândesc la ale mele. Acum nu mai pot veni în ţară… Deci, nu mai pot face doctoratul, şi drept să-ţi spun nu ştiu dacă mai are rost să fac ceva în totalitate, pentru că mi-e frică, şi mă gândesc tot timpul cât de departe e fata mea de toate astea? Care sunt şansele ca ea să păţească ceva? Ca ea să fie contaminată cu un virus sau bacterie sau ce naiba o fi. Eu lucrez cu publicul, deci am şanse destul de mari, dar ea? Ea e în grup cu mulţi copii, deci şansele sunt la fel de mari. Doamne, cât suntem de nebuni, sau cât sunt eu de nebună! Dar dacă ăla din capul satului spune că mai vine ceva, cum să fii? Relaxat? Îţi trebuie bani să publici cartea? Nu ai material destul? Şi apoi ce pot face eu pentru tine? Şi voi vedea ce pot face.

Află că nu mi-e bine, mă năpădește depresia, sper că n-o să ţină. Dar simt că îmi stau lacrimile în gât, sunt obosită. Şi poate e doar o astenie de toamnă. Sper. Şi mai sper că vei înţelege ce trebuie din rândurile mele. Spune-mi tu ce te frământă şi lasă-mă apoi să văd cum le descurcăm. Pentru că acum nu am energia să scriu literatură, nici chiar rânduri aşa… Nu acum, acum, poate în câteva săptămâni. Pace şi linişte.

Anca

28 septembrie 2001

Dragă Anca.

Sunt tristă că nu ţi-e bine sufleteşte, că eşti stăpânită de o mulţime de temeri şi angoase. Nici nu s-ar putea altfel. Acolo neliniştea e încă la ea acasă. Şi poate cei care vă conduc nu se pricep să vă liniştească cumva. Nu ştiu ce să-ţi spun. Mă gândesc că şi mie, dacă aş fi acolo, cum sunt panicardă, nu mi-ar fi mai uşor. Te întreb însă ceva: puterea ta e aşa de mare încât să schimbi soarta omenirii? Dacă nu încerci să depăşeşti momentul, îţi va fi foarte greu. Nu vorbeam noi despre capacitatea femeii de a masca ceea ce pe bărbaţi îi dărâmă?! Fă şi acum la fel ca altă dată. Fii curajoasă. Prin autosugestie. E o modalitate care, se pare, dă roade. Cei ce răspândesc zvonurile cu bacterii şi viruşi nu au niciun pic de minte.

Iar despre carte voiam să-mi dai acceptul de publicare. Sunt aproape 150 de pagini. E destul material. Şi se împlineşte un an de când am început-o.

Scrie-mi că pot s-o public, şi asta fac. Bani? Poate 250 de dolari?! Restul îl pun de la mine. Ori, dacă prietena ta, cea cu magazinul de antichităţi, ne sponsorizează, ar fi şi mai bine.

Nu fi, te rog, supărată pe mine. Am nevoie mare să comunic, şi cu tine o fac cel mai bine. E mare lucru.

Îţi doresc pace şi linişte.

Nina

29 septembrie 2001

Dragă Anca.

Citeşte trei încercări de poeme, scrise de mine, azi.

* * *

„Dacă veniţi în sat să întrebaţi de Ion al lu' Cucu, mi-a spus privind cerul, mai mult cu ochiul de sticlă, după mărturia lui.

cadou al aliaţilor”.

„Ion al lu' Cucu?!

O fi închinatu' ăla de-a rămas cu mintea dusă după Ioana,

muieri-sa, care a luat calea de fum şi s-a dus să scapere amnare în împărăţia lui Dumnezeu.

* * *

Vezi că Dunărea nu e lină cum vrea să pară!
Are vârtejuri ca inima de muiere.
Să nu te-ncrezi în ea!

Ştiu vreo doi dănaci de la noi din sat pe care Dunărea şi i-a luat ca ibovnici şi când s-a săturat de ei le-a tras câte-o alică în inimile lor de călători.

Acum, de-i liniştită, le mângâie urmele lăsate-n mal, iar din gloanţe şi-a făcut salbă de galbeni. E preţul pârei.

Ea asta a fost, o mereu trădătoare, mândra alor de visau la drum de noapte dragostea ştimelor din adâncuri.

* * *

Ei, da. Ceaţă, toamna intrată-n drepturi. Tandru împerecheate. Mă mişc uşor, pentru că aerul se rarefiază, se descotoroseşte de surplusuri, se purifică. Gândesc mai limpede, chiar dacă vreo noapte mă-nsoţeşte în veghea şi gândurile mele.

E iarăşi sâmbătă, a câta, şi câte or mai fi?! Ziua când trec anonimă prin urbe şi mai descopăr, încă, faţade neştiute, figuri nevăzute.

Îmi aduc aminte de-un timp hulit, când aceiaşi „călători" de-acum plecau peste hotare şi, la venire, povesteau de cei fără de adăpost, înghesuiţi în guri de metrou, şi de lupta lor pentru un spaţiu mai cald, unde să-şi pună cartonul, aşternut peste noapte.

Pare îndepărtată mărturia lor. Numai că, acum, aceiaşi inşi nu se mai trezesc dis-de-dimineaţă, să vadă copiile eroilor poveştilor lor, la noi, dormind pe bănci, în parcuri. Alipesc imaginile, dar nu alcătuiesc un tot, căci între ele se aştern anii şi cuvintele umflate despre civilizaţie. Unde naiba am fost noi, dacă ne-a luat prin surprindere acel val de schimbare?

Alaltăieri, joi, am fost la Herculane, cu un grup se străini, şi-am

privit drumul cu ochii lor inexpresivi, şi am văzut, fără pic de admiraţie, locuri ştiute dintotdeauna. M-a speriat şi mai mult ideea de globalizare, efectul ei asupra individului slab de înger care, atunci când fenomenul se va produce în întregime, insul ca atare nu va mai avea niciun Dumnezeu. Din grup, cu coloană vertebrală erau două franţuzoaice, care, chiar dacă erau obligate să folosească engleza, limbajul informaticienilor, aveau un puternic accent franţuzesc, şi aşa, limba engleză devenise acceptabilă. Avea o savoare aparte.

S-a nimerit ca ziua să fie foarte caldă. În covata Herculanelor părea caniculară. Drum obositor, însoţit de prejudecăţi. Mi-am dat seama că elitismul, e o formă de izolare a insului, şi se manifestă în orice domeniu de activitate. Că e un moft de grup. Chiar şi în numele afişajului electronic!

Ţi-am mai spus eu despre tinerii care, sub formă de burse de studiu, sunt ademeniţi şi rămân în străinătate. Iată-ne dintr-odată mai săraci cu nişte fonduri investite în pregătirea lor, şi mai împuţinaţi, ca forţă calificată.

Olteanul ar zice: „Ducă-se! Să rămână câţi am botezat eu!”

Cinând cu Eva

Mai întâi, cred că femeia a fost peşte, iar bărbatul pescar.

Dacă-i aşa, imaginea biblică e puţin denaturată.

El, pescarul, s-a hrănit din carnea ei albă, din oase şi-a făcut corăbii pentru pescuitul viitor.

Şi nu s-a mai mulţumit doar cu o cină.

Femeia-peşte a devenit monedă de schimb, ademenire, păcat.

Nici urmă de măr.

Nici gând de Adam.

Totul, dincolo de Eva.

Cu bine, Nina

3 octombrie 2001

Dragă Nina, mulţumesc pentru înţelegere, ştiu că nu poţi face nimic altceva, dar e destul şi atât. Încep să mă simt ceva mai normal,

deşi ştirile sunt descurajante, mai ales când e vorba de arme biologice. Sperăm că Dumnezeu nu ne va lăsa, şi vom trece prin toate. De-abia acum am înţeles ce vrei tu, şi, desigur, îţi dau consimţământul de publicare, cu rugămintea de a-mi trimite o copie înainte de forma finală, o copie pe care să o citesc şi să văd cum sună. Aş dori, de asemenea, să schimb numele menţionate în texte, cele ale familiei mele, şi cred că nu am pomenit pe nimeni altcineva. În ceea ce priveşte banii, aş dori să te ajut, dar aş vrea să ştiu cam cât ai crede tu că ar fi necesar, şi care ar fi calea prin care ar trebui trimişi. Sper că nu te va descuraja scrisoarea mea; eu cred că o să fie ceva interesant, şi sper să iasă bine, dar aş dori să văd o pro forma, ca să îmi dau mai bine seama. În rest, toate sunt cam la fel, serviciu şi casă, şi lipsa de chef de lucru, post traumatic, blegeală. Trebuie să traduc un articol şi nu mă urnesc. Publicarea Mioriţei la tine în revistă e o idee, atâta timp cât nu mă împiedică pe mine să o public într-o revistă în engleză. Nu prea mă pricep la legile drepturilor de autor, şi de aceea nu ştiu cum se procedează. Bănuiesc că poţi republica un text sub nota: refăcut şi adăugit, nu? Oricum, aş dori să am o copie a revistei sau jurnalului. Spune-mi, crezi sincer că ce-am scris noi e ok? Adică, are oarecare calitate literară? Eu mă simt puţin dezgolită, adică am scris fără control, şi nu prea scriu de felul meu, deci am emoţii. În plus, nu ştiu dacă am scris ceva ce poate fi controversat, deşi sunt aproape sigură că nu. Scrie ceva mai calm şi mai detaliat. Îmi pare că te grăbeşti mereu. Încă o dată mult noroc la examen!

Bye, Ana

P.S. Să-mi schimb şi numele?

5 octombrie 2001

Dragă Anca, scrisoarea ta m-a bucurat. În primul rând, că eşti mai liniştită. De aici încolo totul o să fie mai uşor. Ştirile care ajung aici sunt ecouri ale celor de acolo. Unele pot fi manipulări. Contradictorii, multe. În rest…

În privinţa cărţii, mulţumesc pentru acordul scris. Îţi voi trimite o copie a cărţii, şi tu va trebui să te concentrezi şi s-o citeşti, căci sunt ceva pagini de parcurs.

Treaba ta, poţi să schimbi şi nume, dar nu esenţialul, adică

savoarea cărţii care constă din opinii personale. Dacă şi asta o s-o faci, adică să modifici totul, nu mai rămâne nimic din ce ar putea să intereseze cititorul. Din punctul meu de vedere, ce-am scris n-am să schimb.

Da, poţi să-ţi schimbi şi numele. Şi dacă e nevoie vom scrie o notă la începutul cărţii, în care să declarăm că cele scrise nu au legătură cu realitatea.

Bani, eu ţi-am scris cam cât ne-ar costa, la vreo 300 de exemplare. Sub douăzeci de milioane. De la tine mi-ar fi suficient nu mai mult de 250 dolari. Ai putea să-i trimiţi mamei tale la Bucureşti, şi dumneaei să mi-i pună-n contul Fundaţiei noastre. Când zici că îi trimiţi o s-o contactez, să-i spun numărul contului. Nu am cont la bancă, în valută. Doar în lei.

Deja am publicat în revistă textul tău cu Mioriţa. Poţi să-l republici, mai ales în variantă englezească.

Acum, ca să te deconectez un pic, am să-ţi ataşez un fişier cu bancuri.

Cu dorinţa de bine şi de linişte sufletească, închei

Nina

10 octombrie 2001

Draga mea, sunt derutată de tăcerea ta. Mă gândeam că finalizăm ce-am început. Mi-am pus mari speranţe în această investiţie. Trebuie să ieşi din starea asta de apatie. Nu e bună.

Aştept să-mi dai de ştire care e pasul următor.

Nina

11 octombrie 2001

Dragă Anca.

Încă n-ai citit mesajul meu? Mi-ar fi plăcut să ştiu ce părere ai despre poemele mele. Cum te simţi? Ieri (miercuri, 10.10.2001), neştiind nimic despre tine, am sunat la Bucureşti, crezând că voi afla ceva. Dar nu mi-a răspuns nimeni. Scrie-mi, te rog.

Cu bine, Nina

11 octombrie 2001

Dragă Nina.

Ţi-am scris azi-dimineaţă. Ai mei nu sunt în Bucureşti, sunt la Snagov pe vară, e, încă nu e iarnă de tot. Am citit un articol despre tragedia din NY, scris într-un ziar românesc, mi-a parvenit prin e-mail dar nu ştiu nici unde, nici de cine a fost publicat. O să ţi-l forward, ca să-l vezi, trebuie că i-a impresionat pe cei de aici, că circulă pe net. E frumos şi mă bucur că e românesc, mă bucur mult, ori de câte ori e ceva bun despre români.

Pa, Anca

11 octombrie 2001

Cred că ştiu la ce te referi. E vorba de articolul lui Cornel Nistorescu, apărut în cotidianul „Evenimentul zilei”. Cine vrea poate să-l citească la adresa de e-mail www.onegreatescape.com/Ode2Aamerica.html

Nina

11 octombrie 2001

Dragă Nina.

În sfârşit, am început să înţeleg ce spui. De multe ori, oamenii îşi asumă că ceea ce noi gândim gândesc şi ceilalţi, deci, dacă e în mintea mea, e şi în mintea celuilalt, de parcă aş gândi cu voce tare. Desigur că asta e un rezultat al prea multelor preocupări mintale, în special cu lumi paralele. Ni se întâmplă tuturor. Ca să nu zic sau să cred că e vorba de balcanism, în care eu, ca o fată deşteaptă, trebuia să ştiu ce vrei tu să spui, să intuiesc. Mă fascinează comunicarea dintre oameni, după cum vezi, şi, mai ales, comunicarea cu oamenii din ţară. Eu nu pot spune că am plecat de aşa de mult, încât nu mai ţin munte, dar aş putea spune, în apărarea mea, că nu am fost în tinereţe în niciun fel de funcţie majoră şi, deci, comunicările mele se rezumau la prieteni şi colegi. Poate că este vorba şi de o naivitate, nu vreau să-i spunem prostie, că nu mai e cazul, dar o naivitate francă în comunicare, pentru că acelaşi lucru îl observ şi la bărbatul meu, şi ştii tu zicala, cine se aseamănă se adună… Şi el are o limitare în comunicare, şi dacă nu îi spun direct ce vreau nu pricepe. Aici acest fenomen ajută şi nu. În afaceri trebuie să pui totul pe masă şi bineînţeles în scris, eventual cu un avocat de faţă. Dar în comunicarea dintre oameni sunt multe

restricţii, de exemplu: nu poţi spune cât salariu ai, cât a costat geanta, maşina, casă, pantofii etc. Dar poţi vorbi cu o cunoştinţă mai mult sau mai puţin apropiată despre viaţa personală, mai ales în timp de criză.

Mi-aduc aminte că de-abia venisem aici şi ne-am întâlnit cu un coleg de serviciu al bărbatului meu, care ne-a spus cum l-a lăsat nevasta şi a plecat la San Francisco (era foarte, foarte frumuşică) să-şi găsească un alt destin, dar noi să nu credem altceva, că el e foarte bun la pat! Era pentru a doua oară când eu îl vedeam pe ăsta! Ecco! Dar, poate, iarăşi zic, nu-mi mai aduc eu aminte cum e la noi, poate că e la fel.

Oricum, sper că acum ştim unde ne aflăm şi mergem înainte. Dacă ai pus Mioriţa în revista ta, e vreo şansă să am şi eu o copie? Sau o ai pe net, ca să o văd şi eu? Nu mi-ai spus ce ai făcut la examen. Nu prea am idee cum să-i transmit maică-mii banii, pentru că un transfer bancar costă mai mult decât face, dar sper să găsesc pe cineva care vine în ţară cât de curând şi astfel să rezolv această problemă.

Mi-au fugit toate gândurile şi trebuie să intru în baie, mă cheamă datoria…

Toate bune, Anca

19 octombrie 2001

Dragă Nina, n-am mai auzit nimic de la tine, de mult. Aşadar, conversaţiile noastre se vor opri acum, că am hotărât să publicăm o carte? Nu te cert, nu ai grijă. Doar mă întreb… Toţi în jurul meu sunt aşa de ocupaţi, bărbatul meu lucrează de zor la al treilea volum, fata mea aleargă de colo-colo cu prietenul ei, iar eu caut să-mi găsesc rostul. Să spăl vasele? Să spăl rufele? Să traduc Mioriţa? Să mă culc? Să citesc o tâmpenie de carte? Cui buono? Ei da, vei zice, gagica a luat-o razna! Posibil. De fapt, am fost marţi la radiografie şi mi-au găsit un nodul de 6 milimetri, care nu pare să fie nimic, dar ar trebui totuşi să fac o biopsie, ca să fim siguri… Mama ei de treabă… Parcă nu sunt destule necazuri pe lume, mai trebuie să le am şi pe astea… Să vedem ce-o mai fi. Şi, totuşi, ce se va întâmpla după ce terminăm cartea? Scriem alta? Funny stuff… Ar fi bine să-mi trimiţi un contract, sau o proforma de contract, cu adresa respectivă aşa, ca eu să pot trimite banii printr-o bancă cu reprezentanţă în Timişoara, asta ar fi cea mai

rapidă cale. Sper că vei fi de acord cu aceasta soluţie.

Cam atât pentru astăzi. Sper că toate sunt ok cu tine şi ai tăi. Scrie ceva…

Bye, Anca

25 octombrie 2001

Draga mea Anca.

Nu dispera. E o încercare pe care o s-o treci cu bine. Dacă ghinioanele ar veni treptat, nici n-ai conştientiza dacă eşti sau nu puternică.

Nu, nu vom înceta corespondenţa noastră. Comunicarea, care, graţie lui Dumnezeu, s-a înfăptuit între noi, nu avem căderea s-o întrerupem. Asta dacă şi tu simţi la fel.

De ce nu, şi o altă carte?! Ne stă în putere. Am înţeles bine că fata ta e în vacanţă? Nu mi-ai spus în ce oraș, stat e. Cum se comportă acum, după ce a stat puţin despărţită de voi, e tot la fel de mămoasă? Maturizarea la fete se produce rapid.

E ora 20. Întuneric. Şi eu aştept un coleg, care mă duce cu maşina până către casă. Dar are o şedinţă de catedră şi mai întârzie puţin, răgaz pe care-l folosesc să-ţi scriu. Târgul de carte s-a încheiat. Am avut şi o bucurie pentru că un critic literar din Oraviţa, domnul Ionel Bota, doctor în istorie, directorul celui mai vechi teatru din ţară, unde a fost şi Eminescu, a scris un eseu despre cărţile mele şi ieri, în cadrul târgului, s-a lansat şi acel volum. Voci din off – invidioase?!

Spune-mi tu cum trebuie să fie acel contract.

Trimite-mi, dacă ai, un formular.

Spune-mi ce te-a determinat să te duci la control, sau era unul de rutină? Nu cel de acum, cel din primăvară, când ţi-ai făcut mamografia? Aveai ceva simptome? Te durea?

Acum am să-ţi ataşez şi eu o poză, nu prea reuşita. Dar nici eu nu sunt o frumuseţe, ca să încânt aparatul de fotografiat.

Te sărut şi aştept veşti şi contractul sau sugestii cu ce trebuie să cuprindă.

Nina

27 octombrie 2001

Dragă Nina, am primit cartea şi am citit din ea azi-noapte doar până la pagina 85, deşi paginile sunt mici pentru că fontul e mare, şi scrisorile sunt separate de spaţii etc. O să încep o periere, pentru că, citind, am observat că unele diacritice lipsesc. Acum, se pune problema, dacă eu corectez, o vei primi tu cu corecturi? Pentru că Şerban se străduieşti teribil să trimită poezii şi nu se citesc cu diacritice în ţară; nu ştiu ce fel de program folosesc ei.

Te rog mult ajută-mă să înţeleg de ce eu am primit de la tine textul perfect cu diacritice, şi el nu poate, sau mai exact cei de acolo nu îl primesc la fel. Ar fi păcat să îl corectez şi să nu îl primeşti corectat.

Se pare că, cel puţin în familie, a făcut mare splash! răsunet, copila zice chiar să facem un sequel, adică un serial, să nu ne oprim, iar Şerban, uitându-se peste umărul meu, a declarat că asta s-ar părea că e interesant… gelos. Câteva probleme: care sunt regulile în ceea ce priveşte folosirea unor nume de personalităţi? Trebuie să le cerem permisiunea să le pomenim numele? Eu nu prea mă pricep, aşa că problema asta cade în grija ta.

Unde ai pus contractul? La sfârşit? Nu l-am văzut încă… M-am gândit că ar fi bine să ataşăm câteva poze (te gândeşti poate că am luat-o razna) cu mine, cu căţelul, cu casa luată dintr-un unghi mai îndepărtat, cu strada, ce crezi? Eu pot face pozele pe digital. Desigur că asta ar ridica preţul. Deci voi încerca să trimit banii în weekend-ul ãsta prin western wire, care ar fi cea mai sigură cale, deşi costă cam $30, ceea ce, în comparaţie cu ce trimit, e ridicol de mult, dar nu e altă posibilitate. Vineri vine la noi prof. Ştefan Stoenescu, cred că ai auzit de el, şi am să vorbesc şi cu domnia să despre carte şi ce crede, şi poate ne scrie ceva în Origini, ar fi grozav, asta numai dacă o să-i placă ideea.

Ce vrei să spui cu ploconul? Vrei să vii pe aici? În timpuri normale, n-ar fi nicio problemă, dar acum, cu anthraxul ăsta, nu cred că e o idee; oricum de vizitat NY e problematic, se fac verificări la fiecare pod, tunel etc., dar poate când se mai liniştesc lucrurile, în primăvară, să sperăm? Ce ştiu eu? Tu faci ce vrei, de fapt, eu am o casă destul de mare şi, când copila e la şcoală, e de-a dreptul goală. Timpurile însă sunt tare potrivnice. Mă tem să nu înceapă ceva mai serios, pe plan mondial… Şi sper din toată inima că nu se va întâmpla nimic. Între timp, trebuie să mă duc la doctor şi să rezolv problema mea… Ţine-mi

pumnii.

Bye, Anca

29 octombrie 2001

Fata, hăi!

Nu-mi răspunzi?

Ia mai gândeşte-te!

Bye, Nina

27 octombrie 2001

Dragă Nina.

Ieri am dus-o pe prinţesa mea la şcoală, şi am pierdut aproape toată ziua cu asta. Drumul până acolo e de două ore, dar cât am descărcat toate din maşină, cât a mai durat să facem poze şi să spălăm frigiderul pe care l-a scos din priză fără să-l golească de îngheţată şi altele… S-a făcut ora cinci şi, apoi, la întoarcere, a fost cam aglomerat pe şosea. Îmi place poza ta, ai figură de irlandeză, de-aia eşti şi scriitoare… Îmi scrii de sărbătoarea de 1 noiembrie; vezi, de-aia m-am apucat eu de comparativistică: aici – obicei, de fapt, venit din Anglia, sau Irlanda, se sărbătoreşte la 31 octombrie aşa numitul Haloween, o sărbătoare a stafiilor, când toţi copiii se îmbracă în costume de diferite animale, sau vrăjitoare, sau dovleci, costume, unele înfricoşătoare, altele inocente, mai ales bebeluşii sunt adorabili în costume de dovleci, sau pisicuţe, sau tigri etc., şi toţi pleacă la colindat din casă în casă, zicând: trick or treat păcăleală sau pomană; toată lumea cumpără multe bomboane, şi în seara aceea ei vin, sună la uşă şi primesc bomboane. Fiica mea se ducea cu mulţi alţi copii din cartier şi îşi lua o faţă de pernă ca să-i ajungă pentru multele bomboane. Cu copiii cei mai mici se duc părinţii. Ceea ce îmi place mie la aceasta comparativistică e cât de repede se vede că lumea e tare mică.

La noi, colindatul după nuci şi mere se făcea pe la începutul lui decembrie nu?

Am pregătit contractul, pe care tu îl poţi reface după cum crezi. Îl ataşez aici, trebuie să mi-l retrimiţi, ca să îl pot semna şi expedia prin poştă la tine, sau, dacă vrei, poţi să mi-l faxezi.

În legătură cu problema mea, nu, nu m-am dus la doctor cu ceva

anume, ci pentru check-up anual, şi, când ea, doctoriţa, m-a palpat m-a durut puţin şi m-a întrebat dacă mi-am făcut mamografie, şi eu am spus că nu, de fapt ea mă trimitea în fiecare an, dar eu nu mă duceam, pentru că nu voiam să mă iradiez. Deci, atunci în primăvară, m-am dus şi cei de-acolo au zis că nu au cu ce compara, să mai vin după șase luni; acum au văzut acelaşi lucru, adică acest nodul de 6 mm, dar au spus că trebuie să fac o puncţie, ca să fim siguri că nu e… Eu voi merge la întâi noiembrie la o a doua opinie în NY, pentru că nu prea îmi place să mă înţep fără să fiu sigură. Sunt tristă, şi mi-e frică, dar sper că o să fie Ok. Voi vedea.

Cam atât.

Nu începe iarăşi cu graba, ai răbdare.

Toate bune, Anca

4 noiembrie 2001

Dragă Nina, am terminat de lecturat şi corectat cât am găsit şi pe unde am găsit diacritice etc. O ataşez aici, ca să o vezi tu. Sper să fie ceva. Am înlocuit numele de persoane cu substantive comune. Sper că nu va strica prea mult din impresie. Am pus un titlu care mie îmi place, nu ştiu ce părere o să ai tu, însă!

Te rog, scrie-mi când primeşti acest file, ok?

În rest, toate sunt cum cred că le ştii, nu avem prea mult ghes la deschisul scrisorilor, ne temem că sunt bacterii ataşate de ele; deci, ce şi-au dorit au reuşit, suntem terorizaţi… E un lucru îngrozitor să-ţi fie frică să deschizi o scrisoare pe care o primeşti acasă! Dar asta e!

Toate bune, Anca

5 noiembrie 2001

Dragă Anca

Am un necaz. Soţul meu nu are serviciu… Asta e. Nu e capăt de lume, dar…

6 noiembrie 2001

Draga mea.

Îmi pare rău de ce aud de la tine. Trebuie să fie tare greu. Noi amândoi avem coşmaruri numai la gândul că am putea rămâne fără

serviciu. Te înţeleg.

Nu o să-ţi vină să crezi, dar cartea noastră e mai mare decât mi-am închipuit. Şi nu încape pe o dischetă, deci e musai să lucrez pe un singur computer care e destul de folosit de soţul meu, dar cred că stau destul de bine. Am început prin a înlocui numele fiicei şi soţului meu, nişte diacritice pe unde le găsesc, nu va dura mult. Astăzi sunt acasă toată ziua şi voi lucra mai mult.

Am fost ieri în NY la o a doua opinie cu problema mea de care ţi-am vorbit, şi doctoriţa mi-a spus că nu e ceva îngrijorător, că după părerea ei e benignă, dar să fac biopsia pentru a mă linişti. Deci, acum am o zi, săptămâna viitoare, când trebuie să fac asta.

Desigur că am emoţii…

Nu fi prea amărâtă în privinţa serviciului soţului tău, poate că apare ceva. Eu zilele astea voi trimite banii.

Mâine lucrez, deci probabil că luni.

Mult noroc şi sănătate!

Anca

6 noiembrie 2001

Anca dragă.

Nu ştiu dacă mesajul de mai înainte a ajuns la tine. Dar te rugam să-mi trimiţi data şi locul unde te-ai născut, pentru cipul de la Biblioteca Naţională. Acel CIP se pune în carte, pe pagina a doua, alături de ISBN. E o procedură nouă. Acum, trebuie să trimitem, în locul tipografiilor, şi câte nouă exemplare de carte pentru Depozitul Legal, cărţi care ajung în bibliotecile mai importante din ţară, numai că pentru de zecile de mii de titluri ce apar anual le-ar trebui depozite imense.

Acolo parlamentarii nu mai fac faţă în a lua măsuri şi a alcătui „strategii coerente”. Puterea lor e limitată. Dar, dacă au maşinile de care îţi vorbeam, dacă salariile lor, au grijă să şi le indexeze în raport cu inflaţia…

Le povesteam unor studenţi, mai înainte, ce cocktail a dat prefectul nostru la Salonul anual de carte, CART VEST, din Timişoara. Băuturi şi mâncăruri pe alese, cu consumatori heterogeni, ca foame şi ca stare socială. Pensionari, gazetari, editori… În câteva minute n-a mai

rămas nimic pe masa supraîncărcată. Nici tradiţionalele mere.

Am văzut, la acest târg, un paradox: spaţiul de desfăşurare a evenimentului era extracentral, dacă e să ne gândim la publicul ce ar fi trebuit să treacă pe-acolo. Centrul oraşului, în acele zile călduroase, era invadat de oameni. Dar niciunul dintre ei nu se abătea să vadă o carte din cele expuse. Dacă ar fi fost numai expunerea! Dar, dincolo de asta, există truda autorului de a o scrie. Să nu mai fi rămas niciun pic de curiozitate faţă de nişte oameni care trăiesc prost, dar sunt diferiţi în alcătuirea lor mentală?! Să fi reuşit ingeniosul program de globalizare să-şi facă atâţia adepţi? Vezi tu cartea noastră, pe o dischetă, pusă într-o cutie, nu într-o bibliotecă? Mă gândeam la dimensiunile ei şi la faptul că e ca un film nedevelopat, despre care nu ştii ce cuprinde decât după ce ai parcurs modalitatea de (developare a imaginii), decodare a informaţiei?

Lucrez în informatică din 1970, dar nu m-am îndobitocit până într-atât, încât să-mi pierd uzul raţiunii. E drept că mă surprind, nimic de zic, folosind un limbaj, poţi să-i spui de lemn, împelmat (regionalism din Oltenia mea natală, folosit pentru facerea turtei – un fel de pâine din făină de porumb, iarna cu jumări, dar la care se adaugă tărâţe de grâu şi unul, doi pumni de făină de grâu, ca liant al respectivului mălai. După ce se frământă bine, se pune, ca o pâine, în tavă şi se coace în cuptor. E foarte gustos, mai ales mâncat cu ciorbă de fasole, de sfeclă, de cartofi şi chiar, cu sarmale şi, în acelaşi timp, destul de săţios, dar cu puţine calorii. Împelmatul reprezintă folosirea tărâţelor şi a făinii de grâu) cu termeni din informatică (englezeşti, vezi bine!) dar adaptaţi la nevoia meseriei de informatician, mai ales. E destul de sec şi anapoda şi, pe cât posibil, caut să-l evit. Arjuit, zipuit, şi exemplele ar putea să continue.

Dar, va trebui să fac iar drumuri la Bucureşti. Am vreo şapte cărţi de terminat, trei dintre ele o să le duc la Minister. Am ceva de muncă, însă starea mea sufletească lasă de dorit. Mă mobilizez cu greu şi nu ţine mult. Aş sta în pat, să mă uit la tâmpitele telenovele!

Nici fizic nu sunt OK. Cred că la mine astea două se corelează în bioritm.

Îţi ţin pumnii pentru săptămâna viitoare. Doar asta pot face pentru tine, de aici.

Cu bine, Nina

3 noiembrie 2001

Dragă Nina, diferenţa de fus orar face să vorbim aproape în aceeaşi zi. Da, sunt la serviciu, unde e destul de linişte. Plouă, şi nu toată lumea are chef să vină la biblio, dar noi trebuie să fim aici, pe baricade. Sunt puţin mai liniştită cu examinarea de joi, care, nu ştiu dacă ţi-am scris deja, dar se pare că nu e ceva de care trebuie să fiu în mare alertă... Doar o mică alerta? Vom vedea. Ieri am stat destul de mult la computer şi am citit până la pagina 143, deci mai am foarte, foarte puţin şi-ţi voi trimite cartea. M-am uitat pe celelalte mesaje şi tot nu văd contractul... E un attachements undeva? Unele scrisori par a fi locate mai devreme, altele mai târziu decât răspunsurile... Şi ce e mai curios, e că s-ar părea că nu avem nimic pentru aproape un an, căci datele sar de la aprilie 99 la aprilie 2000! Oare să nu fi schimbat nicio vorbă un an întreg? Eu am cotrobăit în vechile e-mailuri şi nu găsesc nimic.

Mă întristează mult starea ta psihică, greutăţile... Sper să te refaci cumva, deşi nu ştiu cum.

M-am mai gândit şi, dacă te amuză să vii la mine, nu e nicio problemă, chiar de nu mergem în NY.

Trebuie să termin, pentru că am o neclaritate la un text şi trebuie să caut în multe cărţi...

Te pup, Anca

6 noiembrie 2001

Dragă Anca.

E ora 17. La voi 10. Am prins figura. Eşti la serviciu. Te întreb: ce faci astăzi de mâncare? Doar noi suntem două vecine în satul universal şi putem să ne întrebăm şi aşa ceva! Varză să nu pui la acrit, că am pus eu şi-ţi dau şi ţie. Nu ştiu dacă e pe gustu-ţi, dar sigur nu e „stimulată” în niciun fel. Pare destul de ecologică. Cineva zicea, duminică, la o emisiune pe care o ascult: „Iarba verde de acasă”, că toată Europa miroase a balegă. Era o frumoasă metaforă, apropo de renunţarea la azotaţi şi la superfosfaţi şi la folosirea, în locul lor, cu predilecţie, a gunoiului de grajd. Aşa o să reducem, din alimentaţie, elementele

provenite din OMG (nu ONG), adică din organismele modificate genetic.

Vezi ce deşteaptă şi bine informată sunt?

Am primit cartea. Vreau să te întreb: dacă mai găsesc numele soţului şi al fiicei tale, pe parcurs, să le înlocuiesc? Căci pe la început am văzut că nu le-ai modificat.

Circulă pe aici o anecdotă cu insul plecat din New Jersey la job-ul lui în New York, dimineaţa devreme, în ziua de 11 septembrie 2001. Cum era prea timpuriu să meargă la serviciu şi cum avea şi-o amantă, s-a oprit la ea, la o cafea şi-o conversaţie. Pe la orele 11 îl sună nevasta pe mobil şi-l întreabă, îngrijorată, unde este el în acea clipă. „La serviciu, dragă!” Serviciul, poate e bine să precizez, fusese la WORD TRADE CENTER! Ha, ha! Dar nu-i de râs.

Ziceam ceva de nişte fotografii?! Sunt tare curioasă să-l cunosc pe soţul tău şi să-l văd şi pe Georgică! Poate-ţi dai seama că mor de nerăbdare.

Starea noastră, a mea şi a soţului meu, e de relativă încordare. El nu pare să fie prea afectat de evenimentul produs asupră-ne. Eu sunt un pic mai panicată. Căci aşa îmi e felul, sau poate e şi vârsta de vină?! Aş vrea să iau totul în râs, să fac haz de nenorocită asta de viaţă, să-i spun cum îmi vine la gură, că de cele mai multe ori n-a ţinut cont de mine.

Nu-mi dau seama cum de oamenii care alcătuiesc strategii, care s-au luat în serios când alţii li s-au încredinţat spre a fi conduşi, de ce naiba nu iau hotărâri din astea demolatoare când afară e cald, grădina râde de roade, când grija zilei de mâine nu se pune aşa de acut? Le vine ideea doar când în sac s-a terminat făina. Numai că făina noastră s-a terminat...

Acum se scumpesc carburanţii, alimentele. Împărat şi proletar! Actualul Eminescu!

Astăzi, punând varza de care-ţi vorbeam, îmi treceau tot felul de gânduri prin scăfârlia ce sta să-mi plesnească. Mă gândeam la mama mea, care are o pronunţată scleroză şi uită aproape totul şi care, la telefon, duminică, mă întreba ce-i aduc când merg acasă. Erau cuvintele cu care noi, copiii, îi petreceam când plecau la oraş cu RATA. Ce să-i duc, necazul meu? Atât de puţine, încât, poate, m-a crezut sau

prea fericită, sau fără suflet. Ai mei n-au ştiut de câte ori am plâns, fără să mă vadă, tocmai să nu le înnegurez existenţa. Şi ea n-a fost prea fericită. Primul soţ i-a murit pe front. Era văduva la 21 de ani. Când a murit sora mea mi-a spus: „Am să plec şi eu undeva departe”. Aşa e. S-a ţinut de cuvânt şi s-a întors în copilăria uitărilor noastre. A fără de griji. Nu ştie decât să plece de-acasă şi să se întoarcă, de zece ori pe zi, cu câte-o mână de iarbă. Poţi fi fericit? Fără griji?

Spune-mi tu.

Fiicei mele nu-i doresc să treacă prin astea.

Iartă-mă.

Cu bine şi cu sănătate, Nina

8 noiembrie 2001

Dragă Nina, ce ciudat că mă întrebi de mâncare, şi tocmai duminică am fost la cumpărături, şi iarăşi am cumpărat aiureli; am cumpărat două găinuşe, una să o fac la rotisor, şi alta la cuptor, ca să am toată săptămâna.

După care m-am pornit pe treabă şi toată după-masa de duminică am gătit. Am pus găina la rotisor, şi pe cealaltă m-am gândit că e mai bine să o tai în două şi să fac şi o ciorbică… Ai văzut ce economicoasă sunt eu? Nici nu ţi-ar trece prin cap că aş fi în stare de aşa ceva. Deci, acum avem găină până la destul, că soţul meu se tot întreabă ce mai mâncăm, şi la răspunsul meu, friptură de găină cu legume, mă priveşte lung, şi parcă nu-i mai e foame. Noroc că-i plac ciorbele… Noi nu punem varză la butoi, una că nu avem butoi, şi apoi că nu prea fac eu sarmale; eu sunt puţin nemţoaică, tatăl meu e din Ronaţ, şi îmi plac mâncărurile mai albe, cu sosuri de smântână, nu prea mă omor după acrituri. Am pus de câteva ori murături şi mi s-au stricat, că nu-mi „aduc aminte” să le pun pe masă… Soţul meu zice că nu-l iubesc, că altfel mi-aş aduce aminte… În schimb am făcut altă dandana, am cumpărat must, e în canistre de sticlă, cu dop de fierbere, şi acum fierbe… Sper să avem vin de Crăciun.

Am băut şi eu un pic vineri seara şi am avut stomacul deranjat până azi. Îmi place mustul de mor, dar îmi face foarte, foarte rău.

Dacă te întrebi, nu fac nimic pentru iarnă; în ţara abundenţei nu prea se întâmplă să nu găseşti ceva tot anul, de la fructe la legume sau

orice altceva. Diferenţa ar fi că nu sunt organic crescute, ca ale tale, ci bombardate cu mai ştiu eu ce, de nu se strică prea repede şi doar exact când se împlineşte data de pe ele.

Mâine mă duc în NY la biopsie şi cam am nervi, una că mă înţeapă şi alta că nu mai putem bănui nimic, ci aflăm adevărul, deci sunt întoarsă pe dos. Ţine-mi pumnii…

Apropo de cartea noastră, tu începi de câteva ori scrisoarea eu sunt deprimată, mă gândeam acum dacă să scriu şi eu acelaşi lucru… Nu, imitaţia nu are valoare, dar ce se află în suflet, da.

Mă sperii cu situaţia voastră, şi nu ştiu ce aş putea face? Mă gândesc şi la ai mei, care sunt tare bătrâni, şi la toţi bătrânii ca ei, ce or face oare? Dacă tu ai probleme, cum se descurcă ei? Mă îngrozesc, şi nu ştiu ce aş putea face? Aşa îi spuneam mamei mele mai demult, eu având vreo 13 nepoţi; mamă, spune-le că eu sunt una, iar ei sunt atâţia.

Îţi voi trimite banii cu Western Union, probabil vineri, când sunt acasă, şi voi pune şi contractul într-un plic, ca să sfârşim cu această problemă.

Îmi place ştampila ta, e cute.

Mai vorbim.

Pa, Anca

12 noiembrie 2001

Dragă Anca

Nu ştiu ce e cu tine. De ce te-ai poticnit? În noaptea de miercuri spre joi n-am dormit şi ai fost mereu în gândul meu. Ţi-am fost alături.

Spune-mi cum te simţi.

Aştept două, trei cuvinte, măcar.

Cu bine, Nina

12 noiembrie 2001

Dragă Nina, nu ţi-am scris pentru că am zis să-ţi scriu astăzi. Trebuie să te duci la un Western Union cu o legitimaţie ca să ridici banii. Ţi-am trimis 275, ceva mai mult, ca o mică atenţie de sărbători. Nu-mi spui dacă ai primit cartea corectată, nu-mi spui dacă te-a amuzat titlul, pe care, între timp, m-am gândit să-l modificăm în „Mai dă-mi şi mie un e-mail de viaţă”, ca un fel de subtitlu la cel al

autoarelor cu Trebuie să-ţi faci obiceiul să vorbeşti mai mult de ce se întâmplă în cotidian, nu numai ca o scriitoare… Deci, eu am fost joi la biopsie şi puţinele celule pe care au putut să le ia sunt benigne!!! Slava Domnului!!! A fost niţel problematic, pentru că eu sângerez uşor şi nu s-au mai putut lua altele că se umplea acul de sânge… Dar doctoriţa mi-a spus că de la început radiografia nu arăta ceva suspect, deci să vin peste șase luni, ca să vedem cum evoluează. Ca să ştii şi tu, dacă eu nu mă duceam în aprilie să-mi fac mamograma, habar nu aveam de această problemă, şi trăiam fără griji. Dar soţul meu spune că, nu trebuie să gândesc aşa, că dacă era ceva, Doamne fereşte! e mai bine să ştii din timp. Acum mulţumesc lui Dumnezeu, am linişte un timp, şi sper să am linişte mai mult timp.

Se apropie thanksgivingul şi am vreo 12 persoane la masă, deci o să fac tot ce am făcut şi anul trecut… de curând am citit ce ţi-am scris ţie în cartea noastră şi mi-a venit inima la loc, că nu prea ştiam ce să fac. Eu nu ţin minte detalii care nu se leagă neapărat de lingvistică, sau mitologie, şi uneori nici pe alea prea bine. Trebuie să-mi scrii dacă ai primit cartea şi ce crezi de titlu!

Pa, Anca

13 noiembrie 2001

Dragă Anca.

Mă bucur nespus că eşti bine!! Sănătatea omului e mai importantă decât orice bogăţie.

Îmi place titlul cărţii. Are un tragism anume care îl face interesant. Sigur că adăugirea făcută e binevenită.

Mulţumesc pentru darul de sărbători. Se cuvenea să-ţi fac şi eu ţie unul. Mai ales că eşti sărbătorită mai înainte decât mine: tu în 19 noiembrie, eu în 17 decembrie.

Ieri, 12.11.2001, am primit o veste bună: şi eu şi soţul meu am primit premii pentru cărţile noastre: el de debut, eu pentru romanul Americanul. E un an plin pentru mine. Cu mica rezervă că jumătatea mea e puţin în depresie din cauza locului de muncă şi-a lipsei de perspectivă într-un viitor apropiat.

Vezi, de asta nu-mi plac mie bogaţii şi nici capitalismul de felul acesta.

Mereu e uitat omul şi aspiraţiile lui, pentru nişte amărâţi de bani și un pic de glorie. Asta din urma – efemeră. Cum îmbătrânești, cum toţi ar vrea să se descotorosească de tine. Din lipsă de educaţie. Bătrânii nu mai au preţ! E adevărat că ei, își stabilesc preţul, cu tot ce fac în viaţă, bine şi rău!

Te-ai fi aşteptat să sar într-un picior de bucurie când am aflat vestea, dar știi tu cum e omul, are impresia că totul i se cuvine, sau eu nu mai știu să mă bucur cât ar trebui. Cred că mă menajez, ca să trăiesc mult! Haz de necaz. Sau mă bucur ardeleneşte. Încet, prize scurte.

Premiul acesta s-a făcut după tot tipicul, adică cu nominalizări. În finala mare am intrat trei prozatori: doi bărbaţi şi eu. Nu cred că mi s-a făcut vreo concesie, adică din pricină că sunt femeie… Sau asta vreau să cred. Căci competiţia nu ar trebui să se stabilească aşa.

Ieri, din nou, cu stupoare, am văzut prăbușirea acelui avion. La noi în guvern se discută bugetul și, la un moment dat, un vorbitor a fost întrerupt de plecarea iminentă a primului ministru, care a anunţat în plen ce s-a întâmplat. În sală, rumoarea cu greu a fost acoperită de reluarea discuţiei. Toate canalele de televiziune arătau catastrofa, cu ştiri confuze, mai întâi.

Nu ştiu ce să mai zic! Azi plouă şi e apăsător. Asta e!

Îţi doresc mult bine şi pace sufletească.

Nina

13 noiembrie 2001

Dragă Anca.

Cei de la Western Union mi-au cerut un cod pentru a ridica banii. Ştii ceva?

13 noiembrie 2001

Dragă Nina.

…nu mi-au spus că trebuie să-ţi dau şi acest număr.

Un car de felicitări pentru premii! Mă bucur pentru tine și pentru soţul tău.

Acum poţi aştepta sărbătorile cu bucurie, mai ales că, slava Domnului, nu sunteţi în mijlocul unor atât de multe tragedii…

Mă amuză comentariul tău despre capitalism; ai dreptate, în

capitalism totul se bazează pe cerere şi ofertă şi, cum cerinţa pentru artă e mai mică... Ecco! Dar situaţia din comunism e şi mai şi, când scrii ce ţi se cere. Acum, poţi cel puţin să scrii ce vrei, chiar dacă e nevoie să plăteşti.

Mult noroc şi la mai mare! Să vezi ce le rupem gura tuturor cu e-mailurile noastre!!!

Cred că suntem singurele care publică aşa ceva. Am auzit că la Paris, la o expoziţie de carte românească, astă-vară, cineva citea la propriu nişte foi volante cu e-mailuri... Deci trebuie să ne grăbim, dacă vrem să ajungem în Guiness book of records!! Glumesc...

Ţi-aş fi trimis un curcan, dar e mult prea greu să-l învăţ să zboare după ce îl tai...

Multă sănătate!

Anca

14 noiembrie 2001

Hello, Hello!

Sunt bine. Nu prea bucuroasă, cum te-ai fi aşteptat, pentru că luăm premii. Sunt efemere. Ca şi fiinţa noastră. Mulţi au luat premii, de-a lungul vremii, şi câţi au rămas în literatură?! Cărţile, dacă ai spus ceva în ele, ele rămân!

Am întrerupt puţin scrisoarea, căci ne-am dus s-o întâmpinăm pe regina Olandei. Moda pe care probabil o va impune printre cuconeturile din înalta societatea timişoreană, era o pălărie în forma turnului din Pisa. O forma ciudată, înaltă. Mă rog! Eu care mă îmbrac mai sport, din lipsă de finanţe, în primul rând, n-aş îmbrăţişa ideile modistei reginei. Nu ştiu dacă se afla şi Curtea Sa pe meleagurile noastre, cert e că mi-a atras atenţia un anume infantilism (la oameni serioşi!). Intonau ceva curios, un fel de cântecel de leagăn, pe care-l cântau pe vremuri copiii, nu cei de-acum, care se trezesc, dimineaţa, nici măcar în dueluri de cavaleri medievali, cu săbii, ci cu automate, extratereştri, Start Trek. Era un ofiţer, să fi fost prinţul?! cu uniforma cu fireturi şi medalii, dar pentru ce fapte?!

Noi, cei de rând, n-am avut acces. Las că eram şi prost îmbrăcaţi. Cum să dai mâna cu Alteţa Sa, când tu vii în pantaloni, cu adidaşi?! Un foarte inspirat cameraman, de la o televiziune minoră, a avut

inspiraţia, bravo lui! să ia câteva cadre cu noi dincolo de geam. Un fotograf de la un cotidian, văzându-mă după uşa încuiată, mi-a făcut şi-o poză, tot după gratii. Eh!

Spuneţi-mi ce-i dreptatea?
Cei mari se îngrădiră
Cu-averea şi mărirea
În cercul lor de legi.

Cei cu bani au câştigat bătălia cu capitalismul! Urmaşii lor, după o nouă naţionalizare, şi când vor veni din nou timpuri aidoma celor de-acum, când se vor retroceda iarăşi casele, or să ceară de la stat să le dea înapoi averile strânse – nu tocmai ortodox –, şi se vor revolta că nu primesc ceea ce, cu trudă! părinţii lor au agonisit.

Mai am un pic de lucru la nişte cărţi unde am intrat slugă şi apoi mă apuc de ce-mi place mie: de cartea noastră.

Am să mă gândesc să-i cer cuiva dintre scriitoarele de succes să ne facă o prefaţă.

Oricum, îţi dau de ştire, la timp, despre orice nouă idee de-a mea. Mă gândeam la două personalităţi, la scriitoarea Maria Luiza Cristescu sau chiar la Ilinca Tomoroveanu, care, ca hobby, cercetează folclorul.

Mai văd eu.

O să-ţi scriu cum a fost la premiere. Emoţii, dragă, ce crezi! Triplă. Pentru mine, pentru soţul meu şi pentru editură. Dacă nu m-ar durea piciorul drept... Şi-un dinte... Şi dacă n-ar trebui să-mi vopsesc părul... Şi dacă n-ar trebui să ţin cuvântarea inteligentă... Când mă cert cu cineva, în gând, am tot felul de replici tâmpe, dar cu care, sigur, l-aş jigni pe interlocutor. De pildă, dacă ieri l-aş fi întâlnit pe un director care mă duce cu vorba pentru o sponsorizare, i-aş fi spus să nu treacă pe strada mea că pun câinele pe el. Vezi-ţi de treabă! Ce să caute insul pe o stradă plină de gropi, cu noroaie până la gleznă! Dar altceva mai grozav nu mi-a venit în cap!

Am primit dolarii şi-ţi mulţumesc mult de tot!

E mare lucru să ai neamuri în America! Totdeauna am suferit n-am avut o prietenă în Germania, dar acum nu-mi pare rău, că am o soră în America! Să-mi trăiască! Dacă aş mai face un copil, dar sunt slabe speranţele, te-aş pune naşă! Ha, ha!

Te sărut, Nina

16 noiembrie 2001

Hei, hei, hei, Nina, bune vorbe, în sfârşit. Mă amuză grozav chestia cu regina Olandei, şi-mi aduce aminte că, pe vremea când fata noastră avea vreo 9 – 10 anişori, ne-am dus în NY la o întâlnire cu regele Mihai. Şi când a intrat el în sală, era un spectacol, toţi s-au ridicat în picioare, aşa încât fata mea n-a putut vedea nimic. Apoi, când toţi s-au aşezat, regele în primul rând, ea m-a întrebat: dar unde e regele? iar eu i-am spus: Acolo, în faţă, uite ăla mai înalt. Şi ea Ăla cu chelie? Dar unde îi e coroana? Ea, săraca, îşi închipuia ceva ca din poveşti…

În privinţa capitalismului, putem avea un dialog oarecare, dat fiind că îmi pun această problemă destul de des. Din onestitate faţă de mine, eu nu pot condamna capitalismul, fără a cădea în groapa atât de hulită a comunismului. Deci, dacă noi, care am trăit nenorocirile din acel regim, nu suntem în stare să vedem în ambele direcţii, nu ştiu cine o să mai fie în stare. Desigur, capitalismul are racilele lui, dar cred că, în cazul din ţară, acestea sunt mai mult legate de caracterul oamenilor, de lipsa de morală, de faza nenorocită a trecerii… de lipsa educaţiei etc. Nu pot să-ţi dau speranţe şi să spun că nu există corupţie aici, că nu sunt racile, dar există ceva care funcţionează, şi anume protestul, greva, nonvotul, darea în public/vileag, şi altele asemenea. Uneori lucrează, alteori nu. Cel mai important este că există trai bun; politicienii au oarecum grijă de cei care îi votează, fie ei bătrâni, minoritari etc. Doar copiii nu prea sunt băgaţi în seamă, pentru că nu votează… Şi apoi taxele… între 30 – 35% din venit, iar dacă ai iniţiativă să faci ceva în plus, iar plăteşti. În ceea ce priveşte arta, însă, e mai greu: şi aici se trăieşte din donaţii, din beneficiari etc. Statul are nişte granturi, dar trebuie să dai dovadă, să ai conexii etc. Nu degeaba chiciul predomină, şi literatura proastă e la mare preţ! Deci ce crezi? Face vreo diferenţă?

Şi, totuşi, eu prefer aceasta comunismului…

Până la viitoarea scrisoare, toate bune şi… curaj găină că te tai! Ooops, curcan…

Bai, bai, Anca

17 noiembrie 2001

Dragă Anca, am o clipă de răgaz să-ţi scriu. Premierea noastră, a familiei, a fost ceva fără precedent. Mi-a venit să plâng. Cu toate că n-am simţit nimic până atunci, s-a declanşat totul spontan. E al doilea premiu pe care îl iau. E un fel de recunoaştere a muncii, care nu e o nimica toată.

Voiam să-ţi spun şi-am tot uitat: un tratament bun pentru tine: e varză albă, crudă, foi, pe care le striveşti cu un bătător şi apoi pe aplici pe sâni şi stai cu ele până dimineaţa, dacă asta o faci seara. Repeţi tratamentul mai mult timp. E un remediu des utilizat de terapeuţii în problemele noastre muiereşti. Încearcă şi tu, că n-are de ce să-ţi facă rău.

În rest, muncă multă, chinuitoare, soţul meu stresat, chiar dacă nu recunoaşte. Nu-şi găseşte locul. Cheamă studenţii, foşti, acasă.

Am fost la părinţii mei şi m-am încărcat de obidă pe mult timp. Am găsit o femeie care să meargă pe la ei, poate zilnic. O plătesc. Ce să fac? Măcar aşa m-am mai liniştit şi eu un pic.

Mama mea e ca un copil. Are perioade de uitare. Şi nu mai ştie să facă nimic din ce ştia chiar foarte bine. Şi tatăl meu o bruschează. O tragedie, din acest punct de vedere. Simt c-o iau razna, căci nu mă pot detaşa de suferinţă. E a mea!

Poate că încă mai eşti la serviciu, de aceea-ţi zic o zi bună în continuare şi gândeşte-te la mine cu prietenie.

P.S. Într-un ziar din Lugoj, în care se comenta revista noastră au amintit şi de tine: „o interesantă viziune asupra Mioriţei”.

17 noiembrie 2001

Dragă Anca.

Ce faci? Nu mai vrei să-mi scrii? Eşti tare ocupată sau şi pe acolo plouă şi nu-ţi prieşte?!

E cald, de altfel, dar ploaia ropoteşte, după care va urma o răcire accentuată a vremii. Ce vrei, e aproape decembrie?!

Anul acesta a trecut al naibii de repede! Dar şi cei ce vor urma, se vor spulbera cu repeziciune.

Cum priveşti viitorul? Şi când te întreb asta, mă gândesc la

durerile noastre de articulaţii.

Mulţumesc pentru mesaje. Desenul animat, căci doar pe el am putut să-l deschid, e grozav.

De câteva zile, de când am zis: ducă-se naiba toată prestaţia mea de editor – pe lângă faptul că nu am niciun folos, mai trag şi ponoase, că e greu să-i mulţumeşti pe autori, mari sau mici –, m-am uitat peste un început de roman de-al meu şi mi-am dat seama că am talent, numai că nu pot intra, încă, în atmosfera cărţii. Sau poate încă nici nu e o atmosferă. Mă bătea gândul să scriu o carte curajoasă, cu nişte prostituate. Cocote de lux, care, în pană de clienţi, se dedau şi la acostări oarecare. E nevoie de investigaţie. Ar ieşi interesant, cu o introspecţie asupra sufletului lor traumatizat, chiar dacă, la prima vedere, eşti tentat să crezi că ele fac lucrul acela de plăcere, şi poate îl fac, dar asta până la un anumit punct. Căci uzura fizică lucrează şi asupra psihicului. Determinant.

Mai pot fi oameni normali? Hărţuite, folosite, cu un statut vai de calul lui! Nişte paria! Adrian Păunescu e acum la Pro TV şi, într-o emisiune de-a lui, invitase nişte cucoane, personalităţi prin ele însele, dar şi soţii de demnitari. Alăturea, le stătea o curajoasă prostituată, blondă, şi căreia Păunescu i se adresa cu domnişoară dar rostea cuvântul cu maliţiozitate. La întrebările lui, cât de cât decente (era ca şi cum ar fi vorbit cu o femeie care avea o meserie mai aparte: să zicem paraşutistă, aviator), femeia, deloc inhibată de vecinătatea vip-urilor onorabile, a răspuns tranşant, că dacă vreun patron, sau conducător de întreprindere i-ar oferi un post, a doua zi s-ar înfăţişa la lucru. M-am îndoit de graba pe care o manifesta ea de a schimba ceva aproape sigur, cu câştig mare, pe un efemer loc de muncă, unde şi acolo eşti la discreţia patronului, şi va trebui să acţionezi, „după cum vrea muşchii lui”! Ha, ha!

Prostituţia, chiar dacă suntem tentaţi să periem semnificaţia acestui cuvânt şi să-i dăm alte conotaţii, nu e numai cea mare şi adevărată, veche de când lumea. Poate nu chiar de atunci, sau de atunci, dar cu întreruperi, când inchiziţia mai frigea pe câte una din acele îndrăzneţe.

Ce zici de ideea mea? E temerară? E greu de pus pe hârtie? Măcar e interesantă? Am vreo 60 de pagini scrise.

Atât pentru azi.
Cu bucurie, Nina

20 noiembrie 2001
Dragă Anca.

Nici nu ştii cât îmi e de ruşine că de ziua ta nu ţi-am spus „La mulţi ani”. Orice explicaţie n-are niciun rost. Cu toate că am fost foarte obosită de la redactarea unei cărţi traduse de o din esperanto de o autoare care nu avea experienţă în scrierea unui roman, asta incluzând stilizare şi toate cele. Ea trebuia să plece în Germania şi lucram contra cronometru. Graba asta îmi inducea o stare de febrilitate de nici nu mai vedeam pe unde calc. Apoi, eram speriată de nişte nopţi în care nu puteam să dorm, cu închipuiri de tot felul. Soţul meu e destul de angoasat... Nici nu prea mănâncă.

Ninge, ninge! Toată ţara e albă! Cel puţin aşa arată la televizor. Aici, în Timişoara, a început azi-noapte să se cearnă neaua. E frumos, dar îmi lipseşte bucuria cu care, altă dată, întâmpinam primii fulgi.

Te rog mult, nu fi supărată pe mine!
Cu mult bine şi sănătate.
Nina

26 noiembrie 2001

Dragă Nina, am uitat să-ţi spun că sărbătoarea curcanului ţine două zile lucrătoare, de joi până mai apoi, adică vineri, şi cum eram acasă sâmbătă şi duminică... am avut o mică vacanţă.

În ceea ce priveşte romanul tău, de! ce pot eu spune? Singurul lucru care mă pune pe gânduri ar fi că trebuie să ştii ceva mai mult despre aceste femei decât ce citeşti sau îţi închipui. Eu aş avea ceva probleme cu un astfel de subiect; câteva note: în preistorie exista aşa-numita casă din pădure, care s-a păstrat în basme, unde flăcăul şi chiar fata, (ţii minte Hansel and Gretel?) erau trimişi pentru a fi trecuţi prin ritualul de maturizare, pentru a intra în rândul adulţilor; în această casă se afla vrăjitoarea, sau Statu-Palmă-Barbă-Cot... Rostul acestor caractere era altul decât ce fac astăzi aceste femei, dar un fel de trecere la majorat avea loc şi în acele timpuri, vezi tu? Cred însă că instrucţia era mai degrabă ritualică, amestecată cu frică.

Un alt exemplu ar fi misterele eleusine, unde un neofit slujea marea zeiţă a fertilităţii, şi unde se pare că în vechimea foarte, foarte îndepărtată aveau loc şi castrări... Subiectul tău îmi aminteşte de un film francez Caterine, (am uitat spellingul), în care o duduie măritată şi cam fără preocupări se duce la o casă din astea şi se distrează de-a sexul. Nu mai ţin minte deznodământul... Sau dacă în cele din urmă vine acolo chiar soţul ei... Deci subiectul e cam romantic, mai ales dacă începi să vorbeşti de bietele de ele, ce viaţă au, îmi va aminti de literatura începutului de secol 20; nu-mi mai aduc aminte nume de scriitori, în care fete inocente ajung în aceste case din lipsuri materiale.

Nu vreau să te descurajez, Doamne fereşte, dar pe mine nu m-ar interesa, decât dacă ar fi foarte, foarte bine scris. Dar apropo de scris: ai auzit de Herta Müller, o nemţoaică româncă – acum trăieşte în Germania – şi care a luat şi un premiu literar acolo; am citit în engleză cartea numită The Appointment, dar nu ştiu dacă a fost publicată în ţară. Nu e rea deloc...

Sper că nu te-am dezumflat cu comentariile mele.

Sănătate, că-i mai bună decât toate!

Anca

2 decembrie 2001

Dragă Nina.

Ieri, când ţi-am citit mesajul, venisem într-adevăr la birou, dar, pentru că eram la reference desk, nu am putut să-ţi răspund. Poate te întrebi ce e aia reference desk: este biroul unde stă un bibliotecar cu studii superioare (masterat), care trebuie să răspundă la toate întrebările celor ce caută ceva.

Ca să pot să-ţi explic mai bine, o să-ţi povestesc câteva întâmplări din acest timp petrecut ca reference librarian. Odată, a venit la biblio o femeie în vârstă şi tare drăguţă, dar ăsta nu e cuvântul potrivit, foarte liniştită, cu voce moale, cu faţa albă şi cu ochii larg deschişi, dar în care am citit o teamă adâncă şi, în acelaşi timp, resemnarea. M-a întrebat şoptit dacă o pot ajuta; doctorul ei i-a recomandat un medicament şi ar vrea să ştie dacă are efecte secundare... M-am dus cu ea la cartea cea mare a medicamentelor; avea reţeta la ea şi i-am găsit medicamentul, apoi am lăsat-o să

citească. La plecare, mi-a mulţumit aşa de frumos, fără însă să ştiu dacă doctoria avea sau nu efecte secundare neglijabile, sau ce a aflat ea acolo, dar m-a impresionat profund omul acesta şi felul în care am intrat eu în durerea ei/lui.

Altă dată a venit o fetişcană de pe alte meleaguri, că ar vrea să studieze business, şi m-a întrebat la ce şcoală o sfătuiesc eu să meargă, că nu vrea să se ducă prea departe, că soţul ei e aşa şi pe dincolo. I-am arătat cărţile cu liste uriaşe de colegii, s-a uitat la ele, şi pe urmă a venit iar la mine să-mi spună că, de fapt, ea ar vrea să deschidă un magazin alimentar cu produse etnice, şi că a aflat că îi trebuie nu ştiu ce şcoala de şase luni. De fapt, eu ştiam sigur că nu-i trebuie nicio şcoală pentru aşa ceva, şi am îndrumat-o către banca de unde să împrumute banii şi care, desigur, nu-i va cere niciun certificat de studii…

Uite aşa intru, pentru câteva minute, în viaţa unora şi a altora şi, după ce îi ajut, am un sentiment de bucurie, sau de satisfacţie, că am o parte în viaţa lor.

Desigur că sunt şi cei care sunt obraznici şi care, dacă nu le dai exact ce vor, te scuipă în felul lor, dar asta face parte, iarăşi, din viaţă…

Satisfacţii şi insatisfacţii…

Odată, asta e o întâmplare funny, a venit la mine un puşti din marele continent al Asiei (noi avem aici emigranţi de peste tot, dar mulţi din Koreea), care trebuia să scrie ceva despre Platon. Puştiul avea vreo 11 ani şi îmi spune că vrea un portret al lui Platon pentru lucrare. Îl duc la Enciclopedie, îi arat articolul cu Platon, stă el ce stă la masă cu cartea în faţă, după care vine la mine şi-mi spune: „Dar eu aş vrea o fotografie a lui Platon ca baby!” Hahahaah! Ei, cum trebuia să reacţionez, ca să nu-l fac p-ăsta să se simtă ceea ce de fapt era? I-am spus şi eu, încercând să-mi ţin râsul, că pe vremea aceea fotografia nu era inventată… Şi multe alte de acest fel. Cel mai simpatic este să deslușeşti ce a înţeles copilul de la profesor, care nu scrie pe tablă, şi care le spune: du-te la biblio şi caută ceva despre sacritie, şi eu spun despre ce? Sacrito. Ia mai gândeşte-te cum a zis profesorul? Ai ceva scris, să văd şi eu? Nu, că nu ne-a scris pe tablă. După multe cazne, aflăm că de fapt vrea ceva despre Socrate. Noroc că eu cam ştiu ce e în capul lor, că ceilalţi librarians nu prea înţeleg ce vor.

Ei, ţi-am spus destule. Acum poze. Câteva pe care le-am găsit pe

computer, biblio cu camera copiilor şi cu membrii din boardul meu, dar nu cred că e o idee să le folosim, pentru că nu le-am cerut permisiunea şi putem să intrăm în bucluc, doar dacă le facem niţel mai blurry, fetele… Apoi eu cu fata mea la Crăciun, în casă, şi ei în drum spre serbarea de sfârşit de liceu ieşind din casă, şi în casă jucându-se… Vezi ce poţi alege. Până la noi vorbe, toate bune.

A, despre curcan, nu, nu sunt aşa de grozavă cum crezi tu, am făcut curcan la cuptor, o ciorbă, fasole bătută, care se face foarte, foarte repede cu mixerul şi cu maioneză, şi am cumpărat mezeluri, brânzeturi, nişte peşte şi gata…

Pare mult, dar eu am muncit doar vreo două zile. Eu nu fac prăjituri. Cu ele a venit vara noastră, cremschnit!!! Foarte, foarte bun.

Cam atât…

Bye, Anca

6 decembrie 2001

Dragă Anca.

E ziua de Moş Nicolae. Închisă, dar frumoasă, pentru că lumea se agită pe străzi, în euforia sărbătorilor anunţate. Crenguţe, care însoţesc un cadou pus copiilor în ghetuţe, sunt pretutindeni. Destul de chicioase. N-am primit niciuna, semn că am fost cuminte în anul acesta şi că voi fi şi mai cuminte anul ce vine. Cum o mai fi şi acel an? Ai de ştire?

Mă gândeam că-ţi stă bine la catedra ta improvizată, unde întâlneşti cu oameni, tineri sau bătrâni, şi, prin demersul tău, încerci să le uşurezi viaţa. Nu-i puţin. Unii n-au răbdare să dea sfaturi şi relaţii. Vei spune că asta e munca ta. Sigur, dar poţi s-o faci prost sau să n-o faci deloc. Asta în cazul în care nu-ţi place sau nu ai cunoştinţele necesare. De asta românii sunt răzbătători, pentru că au o bază materială la care se referă tot timpul. Aici vorbeam de şcoala noastră românească.

Am fost la Bucureşti. Într-un suflet. O noapte pe tren, într-un vagon supraîncălzit, căci poate nu ştii, fiecare vagon, de parcă am circula cu Transsiberianul, are o cabină, un fochist şi cărbuni. Se face foc cu cărbuni, în secolul XXI! mai că n-am murit de căldură! Iar în capitală, nu-i de dus! Ori să fii cu ochii în patru pe fiecare ins cu care

intri în contact. Am păţit-o cu un şofer de taxi: mi-a spus un preţ înainte de a mă urca în mașină și altul când am pornit. Cu zece mii de lei mai mult. Și se lăuda că e religios și-mi vorbea de Dumnezeu de parcă-i era un frate apropiat, şi-l lua de martor la minciuna lui gogonată. În toate – mă învăluia el în cuvinte bombastice – era de vină primarul capitalei care se pusese pe ei, pe taximetrişti, să-i termine. Şi iacă aşa, pe jumătate din drum, de pe Nuferilor, la Casa Scânteii, am dat 170.000. Ba mă ameninţa şi cu poliţia, când n-am vrut să-i dau banii! Bravo mie!

Aştept pozele. Acum, un grafician se gândeşte la o variantă de copertă pentru cartea noastră. Am să ţi-o arăt când e gata.

Cu bine și cu sănătate.

Nina

10 decembrie 2001

Ce mai faci?

Că noi ne cam scriem ca surdul cu mutul, adică nu prea ne referim la ideile din scrisoarea trecută, în formă de dialog, sau comentariu. Ultima ta misivă se referă la cele povestite de mine tocmai ca să mă contrazici; și totuși, ţi-am scris câte ceva despre ce aveai de gând să scrii tu cu femeile etc. Și trebuie că te-ai supărat pe mine că nu ai mai făcut niciun apropo la ele. Nu a fost în intenţia mea să te descurajez…

Acum am vopsea pe cap şi până se face procesul m-am gândit să-ţi scriu câteva rânduri. Am vorbit de dimineaţă cu editura unde se editează jurnalul Traian Chelariu şi am aflat cu necaz că nu apare de Crăciun, cum speram, ci prin ianuarie… Ei, ce să-i faci; trebuia să apară la târgul de carte din noiembrie, dar… s-a mutat editura şi de încurcătură mare…

Deci, te întreb acum şi pe tine, când crezi că apare cărticica noastră?

Eu o să plec în Carolina de Nord în aprilie, la o conferinţă SEESA, adică ceva cu sud-est-europene, unde îl voi citi pe Iorgovan.

De Crăciun, mergem la rude, iar de Anul Nou… Mister…

Voi ce faceţi? Cozonaci? Ştiu că anul trecut mi-ai trimis o reţetă pe care bineînţeles că nu am făcut-o… Poate anul ăsta… Poate…

Ieri nu m-am simţit prea grozav, am avut un puseu de tensiune, cam 15 cu nouă, am avut nişte ameţeli… Cred că de la traduceri. M-am hotărât să introduc un capitol despre indo-europeni în cartea mea şi traduc mai întâi ideile, ca să le pot comenta, şi mă enervez cumplit pentru că îmi lipseşte limbajul de cercetare românesc, sau mai exact l-am uitat.

Cam atât…

Multe gânduri bune.

Anca

11 decembrie 2001

Dragă Anca

Cum bine spuneai, nu ne prea răspundem la întrebări. Chestia cu cartea mea şi cu femeile de o anume profesie am trecut-o pe planul doi a atenţiei noastre, pentru că rămâne să rumeg, nu că prin argumentele tale m-ai fi dezumflat, dar sunt lucruri cu altă prioritate pe care trebuie să le rezolv. Da, e ceva greu de scris! Necesită studiu. Văd eu. Sigur că e o temă grea, implică responsabilitate. Poţi leza, poţi…

Problema cu tipografiile e reală. De pe la sfârşitul lunii noiembrie şi toată luna decembrie nu se mai preiau comenzi, căci, ca să le mai iasă un ban, tipografii fac etichete, calendare, agende, şi cărţile, de pe urma cărora nu au profituri prea mari, le mai lasă la o parte.

Cartea noastră e dată la corectat. Graficianul a citit-o într-o noapte şi i-a plăcut. Era încântat că aflase nişte lucruri noi din ce ai scris tu şi mie mi-a recomandat să mai elimin din drăcuituri. Că mă cam repet.

Aştept pozele. Tot timpul mă urechezi, dar nu te vezi cum nu-mi răspunzi la ce mă doare!

Ieri, ca un cadou de sărbători, am primit de la o botoşeneană, Lucia Olaru Nenati, o casetă cu muzică, interpretată de ea, din cea ascultată cu bucurie de către Eminescu. O minunăţie. Glas de înger. M-a reconfortat. Rare sunt clipele când se întâmplă aşa ceva cu fiinţa mea bântuită de angoase.

Aici ninge. Dumnezeieşte. Liniştitor. Zăpada are darul acesta de a acoperi asperităţile. Denivelările din sufletul nostru. Şi lumina e

altfel. Îmi scria o prietenă din Canada cum nu simte ea iarna pe acolo. Că nu vrea s-o simtă. Abia ajunge acasă şi se instalează într-un fotoliu, pe o pernă mare şi dormitează. Se odihneşte. O înţeleg. Şi eu simt o nevoie de rupere de cotidian. Şi cotidianul nostru ştii tu cum e.

Nu mi-ai spus nimic de jurnalul domnului Traian Chelariu. Acum aud pentru prima oară.

Trebuie să fug la o televiziune locală pentru o emisiune de o oră. E cam mult să baţi apa în piuă atâta timp!

Te sărut.

Nina

Aştept pozele.

12 decembrie 2001

Nina dragă, le-am trimis acum aproape o săptămână, de acasă. Deci, mă voi uita deseară, să văd dacă pot să le retrimit. S-ar putea ca acest aol cu care sunt eu acum să-mi facă astfel de feste…

Voi mai încerca.

Mor, mor, mor de invidie pe caseta ta… Eu, ca folcloristă, sunt o mare iubitoare de muzică bună populară, autentică! Am şi eu câte ceva. Când am plecat, l-am rugat pe un prieten de la radio să-mi dea şi mie câte ceva şi mi-a dat o Mioriţa cu un bătrân, o frumuseţe, şi un Iancu Jianu cu o ardeleancă de te apucă plânsu'… Mie îmi place Maria Ciobanu, o chestie personală, pentru că are unele cântece cu nişte versuri foarte bune, ca de exemplu:

„Trece dragostea pe apă şi strigă că nu se-neacă, trece urâtu pe şes şi striga mă-nec, mă-nec”.

Nu mă întreba de ce îmi plac versurile astea, şi altele, pe care nu mi le aduc aminte acum. Probabil că nu există nicio cale să-mi trimiţi o copie… Mă bucur că graficianului i-a plăcut carte, e un semn bun.

Nu prea pot să relate? Înţeleg de ce prietena din Canada nu simte iarna. Eu o simt prea bine, una că trebuie să conduc pe iarnă, al doilea că trebuie să curăţ aleea de zăpadă, şi maşinile dimineaţa, ca să pot pleca la serviciu. Mi-aduc aminte că anul trecut a fost o gheaţă mare şi eu am mers destul de bine până la serviciu, pentru că pe strada mea era mai multă zăpadă, deci nu am alunecat prea tare, dar, când am ajuns la bibliotecă, am parcat, plină de mulţumire, în parcaj, şi pe urmă

am realizat unde mă aflu: pe o suprafaţă de sticlă... Şi că nu mi-am pus botinele de iarnă, ci nişte cizmuliţe de interior, cu tălpică fină... Am stat în maşina vreo zece minute; era imposibil să merg pe gheaţa aia, am claxonat, bineînţeles că n-a venit nimeni... şi m-am hotărât să plec, am tras de maşină s-o scot de pe gheaţă, alte zece minute, până când a ieşit ceva fum, dar, în sfârşit, am putut pleca. Eram şi cu panta în faţă... Îmi venea să plâng... Dar mi-am zis, acu' ce naiba fac? Trebuie să iau o decizie, şi am luat. De, iarnă ca-n America... În altă zi, am apăsat şi eu pe frână uşurel, crede-mă că foarte, foarte uşurel, că venea roşu, şi m-am trezit tot atât de uşurel de-a curmezişul străzii, noroc că toţi mergeau încet, şi nu m-a lovit nimeni... De, aventuri! Anul ăsta sper să nu mai fie aşa de greu, dar iarna e iarnă. Am observat în ultimul timp că aici iarna vine în februarie, vorba ţiganului, femartie.

Am vorbit destul. Îţi voi trimite pozele din nou diseară.

Bye, Anca

22 decembrie 2001

Dragă Anca

E luni, o zi foarte friguroasă. Nici pisicile să nu le scoţi afară din casă. Cu ele am avut probleme. Au fost răcite, sau gripate?! Acum stau la căldură şi eu le invidiez. Mănâncă, dorm, se joacă.

Nu mai ştiu ce e cu tine, cu voi. Cred că o duceţi bine. Altfel nici nu-mi pot închipui.

Cum e iarna? A nins? Pe aici a încercat, dar n-a avut destul curaj. Căci şi asta e ceva, să ai curaj. Se pare că iernile au început să fie ca şi oamenii. Capricioase. Cred că te-ai gândit la bunătatea oamenilor! Sau şi aşa. Păi, o iarnă bună e aceea cu zăpadă, când grâul dormitează, hibernează sub plapuma albă ca şi ursul stă-n bârlogul lui, iar ursoaica fată prin somn. Mă gândeam ce naştere poate fi asemuită cu a ei. Poate decât aceea în apă. Dumnezeu a creat lumea şi unde a crezut el de cuviinţă le-a mai dat subiecţilor câte o facilitate şi le-a îmbunătăţit viaţa. De pildă, urşilor.

Noi, fiinţe inteligente, a trebuit să luptăm, să stricăm acel echilibru. Şi-am reuşit.

Priveam într-una din zile la o emisiune, nu mai ştiu cum se numea, şi-am văzut cum mămicile de pe acolo se străduiesc să-şi facă

din fiice, încă din frageda lor pruncie, vedete care, mai târziu, ar trebui să evolueze pe scene mai mari. Copii chinuiţi. Unele fetiţe, cu zâmbetul acela artificial şi dureros, îl aveau încrustat pe faţa lor mică. Şi hainele lor de femei... Îmi închipui că cele care reuşesc, mai târziu, o duc bine. Dar strădania şi selecţia se pare că cer timp îndelungat şi nervi zdruncinaţi. Pe urmă, copilele astea cred că sunt marcate de nereuşită. Şi nici investiţiile nu sunt puţine. În special cele materiale.

Da, uite ce mă frământă pe mine?! Ca şi cum problemele omenirii le-am luat pe spezele mele şi nu mai am altceva de făcut, decât să despic firul în patru pe probleme de mode, modele, vedete.

Ştii cum e, când n-ai altceva de făcut îţi faci „bube rele pe piele zdravănă”! E o sintagmă-zicală! Această asociere nu seamănă a pleonasm?

Totdeauna, înainte de a-ţi scrie, am atâtea să-ţi spun, apoi ori uit, ori consider că nu sunt aşa de importante pentru tine filosofiile mele.

Nu ştiu ce să mai zic de cum e lumea asta alcătuită. Din mici conglomerate, fiecare cu centrul său de atenţie şi de interese. Eşti în afara intereselor ei, dacă nu ai un crez şi nu eşti partizanul nici unei grupări.

Eu cred că tu – motivul pentru care nu-mi scrii – te-ai apucat de curăţenie pentru un moş care oricum vine. Nu ştiu de ce, dar la Paşti, când ceva se abătea de la regulile ştiute, femeile de la mine din sat spuneau cam aşa: „Lasă, doar nu vin Paştele cu măciuci”. Nici acum nu ştiu ce semnifică vorbele astea. Dar îmi plac. Cum e şi aceea: „Ajunge o măciucă la un car de oale”.

Bine că acest moş, pentru mine, vine doar o dată pe an!

Şi iar mâncare până la dezgust, felurită. Numai că nu mai am poftă ca-nainte. Poate oi fi reuşit prin autosugestie, sau...

Din ianuarie, o să putem circula fără viză. Au scăpat cei ce pierdeau zile-n şir pe la ambasade, cu funcţionari importanţi, care se uitau la tine ca la un păduche.

Probabil că nici acum nu mă voi înghesui să ies, pentru că şi plecarea asta e condiţionată de ceva valută, pe care trebuie să o ai în pungă la vamă. Uite, în Irlanda m-aş fi dus, dar această ţară e în afara spaţiului Schengen.

Aştept să-mi scrii, căci scrisorile tale mă revigorează sufleteşte.
Cu bine, într-un an mult mai bun.
Nina.